

DIAGNOZA

STANU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO POWIATU
GOLENIOWSKIEGO

2013 ROK

WYDZIAŁ ROZWOJU, INWESTYCJI I PROMOCJI

POWIAT
GOLENIOWSKI

1	Wstęp.....	3
2	Metodyka prac.....	6
3	Diagnoza w sferze społecznej	8
3.1	Bezpieczeństwo Publiczne.....	8
3.1.1	Wykrywalność ogólna w latach 2010 - 2012 na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie	9
3.1.2	Działania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Goleniowie.....	10
3.1.3	Miejsce stacjonowania i liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na obszarze Powiatu Goleniowskiego	11
3.1.4	Lotnicze Pogotowie Ratunkowe	13
3.1.5	Podsumowanie	13
3.2	Pomoc społeczna	15
3.2.1	Dane o korzystających z systemu pomocy społecznej w powiecie	15
3.3	Instytucje pomocy społecznej w powiecie	20
3.3.1	Potrzeby z zakresu pomocy społecznej na lata następne	26
3.4	Ochrona zdrowia	28
3.4.1	Charakterystyka zdrowotna mieszkańców powiatu goleniowskiego.....	28
3.4.2	Dane epidemiologiczne	30
3.4.3	Hospitalizacja osób w stanach nagłego zagrożenia zdrowia	30
3.5	Sport	32
3.6	Kultura	34
3.7	Demografia i rynek pracy	35
3.7.1	Usługi rynku pracy	39
3.7.2	Instrumenty rynku pracy	41
3.7.3	Ocena skuteczności systemu zatrudnienia.....	43
3.8	Oświata i wychowanie.....	44
3.8.1	Oświatowe jednostki organizacyjne prowadzone przez Powiat Goleniowski.....	44
3.8.2	Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów	46
3.8.3	Nauczyciele wg stopnia awansu zawodowego w szkole	48
3.9	Zdawalność egzaminów zewnętrznych	52
3.9.1	Egzamin maturalny	52
3.9.2	Egzamin zawodowy	54
4	Diagnoza w sferze gospodarczej	57
4.1	Struktura gospodarki.....	57

4.2	Działalność inwestycyjna	64
4.3	Otoczenie biznesu	65
4.4	Turystyka	68
4.5	Transport/komunikacja	72
5	Diagnoza w sferze przestrzennej.....	73
5.1	Środowisko przyrodnicze.....	73
5.1.1	Warunki naturalne.....	73
5.1.2	Ukształtowanie terenu	74
5.1.3	Hydrologia	76
5.2	Lasy.....	78
5.3	Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe	80
	Obszary „Natura 2000” zostały rozszerzone o listę obszarów „ptasich” i „siedliskowych”	81
5.4	Ład przestrzenny	83
5.4.1	Gleby.....	83
5.4.2	Zasoby naturalne	84
5.4.3	Rolnictwo.....	85
5.4.4	Rybacktwo i rybołówstwo	86
5.4.5	Gospodarka wodno-ściekowa	94
5.4.6	Gospodarka odpadami	95
5.4.7	Potrzeby energetyczne	98
	Podsumowanie	99
6	99	
7	Spis tabel	101
8	Spis wykresów	101
9	Spis rysunków.....	101

1 Wstęp

Powiat Goleniowski, stanowi lokalną wspólnotę samorządową tworzoną przez mieszkańców powiatu oraz terytorium obejmujące:

- miasto i gminę Goleniów,
- miasto i gminę Maszewo,
- miasto i gminę Nowogard,
- gminę Osina,
- gminę Przybiernów,
- gminę Stepnica.

Zakres działania i zadania powiatu określa ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym(Dz. U. 2001 r. Nr 142, poz. 592 z późniejszymi zmianami).

Ustawa ta nakłada na Powiat realizację zadań publicznych o charakterze ponad-gminnym w zakresie:

- edukacji publicznej;
- promocji i ochrony zdrowia;
- pomocy społecznej;
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- polityki prorodzinnej;
- wspierania osób niepełnosprawnych;
- transportu zbiorowego i dróg publicznych;
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- kultury fizycznej i turystyki;
- geodezji, kartografii i katastru;
- gospodarki nieruchomościami;
- administracji architektoniczno-budowlanej;
- gospodarki wodnej;
- ochrony środowiska i przyrody;
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli;
- ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska;
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- ochrony praw konsumenta;
- utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- obronności;
- promocji powiatu;
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.1);
- działalności w zakresie telekomunikacji.

Organami powiatu są:

- rada powiatu – organ stanowiący i kontrolny powiatu, z zastrzeżeniem przepisów o referendum powiatowym;
- zarząd powiatu – organ wykonawczy powiatu.

Diagnoza jednostki administracyjnej to szczegółowy opis sytuacji samej jednostki, jak i jej otoczenia. Zakres tego opisu zależy od kilku czynników, które omówimy poniżej, jednak jedno jest pewne – diagnoza powinna być rzetelna. Przeprowadzenie rzetelnej diagnozy sytuacji w której znalazła się jednostka samorządowa jest pierwszym krokiem w procesie budowy strategii jej rozwoju. Podstawowymi argumentami przemawiającymi za przygotowaniem takiej diagnozy są:

- rzetelna diagnoza strategiczna jest warunkiem użyteczności opracowywanych na jej podstawie celów rozwojowych, a w efekcie – stanowi podstawę rozwoju jednostki,
- niektórych z nas obligują zapisy ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, z których wynika, że diagnoza powinna być elementem każdego dokumentu-strategii, obok celów rozwoju, wskaźników realizacji czy ram finansowych. Jeżeli coś musimy wykonać, warto robić to rzetelnie,
- diagnozy funkcjonują często jako odrębne dokumenty. Według niektórych, diagnoza nie jest częścią strategii, gdyż strategia to plan działania. Diagnoza jest „rozpoznaniem sytuacji”, na podstawie którego planujemy. W niektórych przypadkach np. administracji rządowej lub samorządu regionalnego, diagnozy są bardzo obszernymi dokumentami. Dlatego w strategii umieszczana jest często synteza diagnozy,
- z rzetelnej diagnozy naprawdę możemy dowiedzieć się wielu ciekawych i ważnych informacji – nawet jeśli uważamy się za specjalistów w danej dziedzinie. Lider, szczególnie taki, który sprawuje swoją funkcję długo, ale również znani eksperci często twierdzą, że wiedzą bardzo dużo o danej jednostce terytorialnej czy sektorze gospodarki i diagnoza nic – a w najlepszym razie wiele nowego – nie wniesie do ich wiedzy. Jednak bardzo ważną funkcją diagnozy jest wyselekcjonowanie informacji potrzebnych w procesie planowania.
- rzetelna diagnoza wymaga często licznych kontaktów z mieszkańcami, instytucjami, przedsiębiorcami *etc.*, a także warsztatów, dlatego dobrze zaprojektowane prace diagnostyczne służą uspołecznieniu strategii. Na przeciwnym biegunie znajdują się diagnozy pisane „za biurka”, w których na wszelkie sposoby i często bezmyślnie „maglowany” jest Bank Danych Lokalnych i inne statystyki GUS,
- rzetelna diagnoza ułatwi nam dalsze prace. Jeśli więc nie przekonują nas inne merytoryczne argumenty, warto chociażby pomyśleć o „własnym komforcie”.¹

¹ *Planowanie strategiczne Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Warszawa, 2012 r. str.61-62*

Dzięki prawidłowo przeprowadzonej diagnozie otrzymujemy zbiór cennych informacji dotyczących efektów dotychczasowych działań, głównych problemów dostrzeganych przez społeczność lokalną. Diagnoza staje się podstawą do zmiany dotychczasowych działań lub ich intensyfikacji w tych obszarach które dotychczas nie były przedmiotem należytego zainteresowania władz samorządowych. Jest pierwszym krokiem do określenia głównych kierunków działań niezbędnych do zmiany niekorzystnej sytuacji w której znalazła się jednostka samorządowa. Identyfikacja głównych problemów pozwoli na zaprogramowanie działań samorządu które pozwolą na ich rozwiązanie.

2 Metodyka prac

Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Goleniowskiego stanowi pierwszy etap prac w tworzeniu aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Goleniowskiego do roku 2020.

W celu prawidłowego tworzenia dokumentu strategicznego powołano Zespół ds. Aktualizacji Strategii Powiatu Goleniowskiego do roku 2020 składający się z Przewodniczącego Rady Powiatu, Wicestarosty Powiatu Goleniowskiego, Skarbnika, Sekretarza Powiatu, Radnych Powiatowych będących Przewodniczącymi Komisji Stałych, Dyrektora Wydziału Rozwoju, Inwestycji i Promocji oraz Pracowników Wydziału Rozwoju, Inwestycji i Promocji. Dodatkowo aby proces prac przebiegał w sposób rzetelny i fachowy nawiązano współpracę z Wydziałem Ekonomicznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego i powołano panel ekspertów składający się ze specjalistów w zakresie m.in. rozwoju lokalnego, rozwoju społeczno – gospodarczego oraz zarządzania.

Zakres diagnozy obejmuje lata 2009-2013 i podzielony został na trzy sfery - społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną na które składają się poszczególne zagadnienia którym poświęcona jest diagnoza przedstawia tabela nr 1.:

Tabela nr 1. Obszary diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Powiatu Goleniowskiego.

Obszar Społeczny	Obszar gospodarczy	Obszar Przestrzenny
Bezpieczeństwo	Struktura gospodarki	Środowisko przyrodnicze
Pomoc społeczna	Działalność inwestycyjna	Ład przestrzenny
Ochrona zdrowia	Otoczenie biznesu	Infrastruktura techniczna
Sport	Turystyka	
Kultura	Transport/komunikacja	
Demografia i rynek pracy		
Oświata i wychowanie		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac Zespołów.

Założenia diagnozy są efektem prac powołanego zespołu. W celu uzyskania możliwie szerokiego wsparcia ze strony środowisk lokalnych przeprowadzono badania ankietowe. Ankieterami mieli możliwość wyrażenia swojej opinii w trakcie bezpośredniego spotkania z ankieterami jak także wypełniając kwestionariusz ankiety umieszczony na jednym z portali społecznościowych. Pozwoliło to na uzyskanie wielu cennych uwag dotyczących sytuacji w której znajduje się powiat goleniowski. Przeprowadzone badania pozwoliły także na stworzenie katalogu problemów które wymagają pilnego rozwiązania a które w opinii mieszkańców nie doczekały się dotychczas właściwego zaangażowania ze strony władz

powiatu. Dzięki zaangażowaniu społeczności lokalnej, wyłożonej pracy zespołu eksperckiego, możliwe było przygotowanie diagnozy i rozpoczęcie prac nad stworzeniem strategii rozwoju dla powiatu goleniowskiego.

3 Diagnoza w sferze społecznej

3.1 Bezpieczeństwo Publiczne

Bezpieczeństwo publiczne, jako pożądaný stan w społeczeństwie umożliwiający jego sprawne funkcjonowanie, jest zależny od wielu czynników, wśród których szczególną rolę odgrywają instytucje chroniące życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenności państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego i ogólnie przyjętych norm postępowania.

Powszechne rozumienie bezpieczeństwa kojarzone jest przede wszystkim z poziomem zagrożenia przestępczością. Na terenie Powiatu Goleniowskiego w 2012 roku wszczęto łącznie 938 postępowań, z tzw. podstawowych kategorii przestępstw, które ze względu na swój charakter mają znaczący wpływ na poczucie bezpieczeństwa lokalnego. W roku poprzednim zanotowano blisko 300 takich postępowań więcej. Świadczyć to może o rosnącym poziomie bezpieczeństwa w powiecie. Ilość wszczętych postępowań w podstawowych kategoriach wybranych przestępstw przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Ilość wszczętych postępowań przez Komendę Powiatową Policji w Goleniowie.

Kategoria przestępstw	2011	2012	Wzrost spadek	Dynamika %
Rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza	13	14	1	107
Bójka, pobicie, uszkodzenie ciała	24	11	-13	45,8
Kradzież cudzej rzeczy (ogółem):	551	406	-145	73,6
<i>w tym: pojazdów mechanicznych</i>	31	25	-6	80,6
Krótkotrwałe użycie pojazdu	8	11	3	137,5
Kradzież z włamaniem (ogółem):	441	345	-96	78,2
Uszkodzenie, zniszczenie mienia	167	126	-41	75,4
Ogółem:	1234	938	-296	76

Źródło: Opracowanie przez Komendę Powiatową Policji w Goleniowie.

Jednym z bardziej wymiernych efektów programu poprawy bezpieczeństwa mogących budzić duże zadowolenie jest dalsze ograniczanie przestępstw w kategorii bójka, pobicie, uszkodzenie ciała, kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem. W porównaniu z rokiem poprzednim Policja goleniowska ujawniła więcej rozbojów (wzrost z 13 do 14 zdarzeń), a także kradzieży samochodu – (ujawniono 3 przypadki więcej niż w 2011).

3.1.1 Wykrywalność ogólna w latach 2010 - 2012 na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie

Niezwykle istotną z punktu widzenia komfortu życia mieszkańców jest wykrywalność przestępstw gospodarczych których ofiarami padają mieszkańcy powiatu. Wzrost wykrywalności tych przestępstw związany jest ze żmudną pracą policyjną i nie jest możliwy bez wsparcia społeczeństwa. Wzrastająca dynamika wykrywalności świadczy że działania Komendy Policji w Goleniowie są skuteczne a policjanci coraz lepiej radzą sobie z tą kategorią przestępstw. W kategorii przestępstw gospodarczych w okresie 2012 roku odnotowano 416 przestępstw. W okresie roku 2011 stwierdzono łącznie 334 przestępstw. Odnotowano, zatem wzrost o 82 przestępstwa, tj. o 19, 7% ogółu stwierdzonych przestępstw.

Tabela nr 3. Statystyki wypadków z 2010, 2011, 2012.

Zagadnienie	Lata		
	2010	2011	2012
Wypadki	66	48	41
Zabici	14	18	5
Ranni	78	65	55
Kolizje drogowe	835	700	652

Źródło: Opracowanie przez Komendę Powiatową Policji w Goleniowie.

Na przestrzeni lat 2010-2012 zauważyć można tendencje spadkową wypadków, zabitych, rannych i kolizji drogowych. Na pewno odpowiedzialne zachowanie kierowców, poprawa jakości infrastruktury drogowej oraz bezpieczeństwa pojazdów - to czynniki, które mogą wpłynąć na ograniczenie liczby tragicznych wypadków na drogach. Jednakże musimy pamiętać iż nadmierna prędkość i jej niedostosowanie do warunków panujących na drodze - to od wielu lat podstawowa przyczyna wypadków drogowych w tym najczęstsza przyczyna wypadków śmiertelnych. Oprócz prędkości, głównymi przyczynami wypadków są: brawura i nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu. Najbardziej zagrożeni w ruchu drogowym są niechronieni uczestnicy ruchu, czyli piesi i rowerzyści, bowiem skutki wypadków z ich udziałem są najtragiczniejsze.

3.1.2 Działania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Goleniowie.

Do podstawowych zadań realizowanych przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej można zaliczyć: akcje ratowniczo-gaśnicze, ratownictwo techniczne, zadania szkoleniowo-wychowawcze, rozpoznawanie zagrożeń, ratownictwo chemiczne oraz ustalanie przyczyn zagrożeń. W latach 2010-2012 wystąpiło 1357 pożarów.

Przyczyny pożaru to m. in.: Nieostrożność Osób Dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki; nieprawidłowa eksploatacja urządzeń i instalacji elektrycznych; wyładowania atmosferyczne; nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych itd.

Niezwykle istotnym elementem bezpieczeństwa mieszkańców jest również ratownictwo medyczne. Powiat goleniowski obsługiwany jest przez dyspozytornie medyczną z lokalizacją na ul. Grodzkiej 1/5 w Szczecinie, w której znajduje się 6 stanowisk dyspozytorów medycznych i obsługują one 18 specjalistycznych zespołów ratownictwa medycznego (zespół sezonowy) podstawowych zespołów ratownictwa P. Dodatkowo należy nadmienić, że w przypadku odebrania zgłoszenia o charakterze medycznym, wywołanym na numer alarmowy 112, zgłoszenie to zostaje przekazane zgodnie z obszarem działania dyspozytorni medycznych przez dyżurnych Państwowej Straży Pożarnej i Policji, a docelowo Wojewódzkie Centrum Powiadamiania Ratunkowego.

3.1.3 Miejsce stacjonowania i liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na obszarze Powiatu Goleniowskiego

Dysponentem jednostek stacjonujących w Powiecie Goleniowskim jest Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie. Stacjonuje tu pięć zespołów ratownictwa medycznego:

- 1) w Goleniowie przy ul. Nowogardzkiej 2 stacjonuje jeden specjalistyczny zespół ratownictwa medycznego S, w skład którego wchodzi co najmniej trzy osoby: lekarz systemu, pielęgniarka systemu lub ratownik medyczny i kierowca oraz jeden podstawowy zespół P w skład którego wchodzi co najmniej dwie osoby, w tym pielęgniarka lub ratownik medyczny i kierowca,
- 2) w Nowogardzie przy ul. Wojska Polskiego 7-8 stacjonuje jeden specjalistyczny i jeden podstawowy zespół ratownictwa medycznego,
- 3) w Przybiernowie jeden podstawowy zespół ratownictwa medycznego.

W wypadku zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym przewidziano możliwość uruchomienia maksymalnie do 90 minut jednego dodatkowego podstawowego zespołu ratownictwa medycznego z miejscem stacjonowania zespołu w Goleniowie.

Tabela nr. 4. Wyjazdy zespołów ratownictwa medycznego w powiecie goleniowskim w 2011r.

Wyjazdy do stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego						
Powiat	Obywatele RP		Cudzoziemcy	Pacjenci urazowi obywatele RP		Pacjenci urazowi - cudzoziemcy
	0-18 lat	powyżej 18 r. ż		0-18 lat	powyżej 18 r. ż	
goleniowski	194	5663	Andora - 6 Austria -1 Francja -1 Niemcy -16 Norwegia -1	57	739	Niemcy -4
Wyjazdy niezwiązane ze stanem nagłego zagrożenia zdrowotnego						
Powiat	Obywatele RP		Cudzoziemcy	Zgony przed podjęciem lub w trakcie wykonywania medycznych czynności ratunkowych		Liczba pacjentów przewiezionych przez zespół ratownictwa medycznego do szpitala
	0-18 lat	powyżej 18 r. ż		0-18 lat	powyżej 18 r. ż	
goleniowski	48	547	Andora - 8 Niemcy - 19 Norwegia - 2	1	143	4561

Źródło: Stanowisko ds. Ochrony Zdrowia Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

3.1.4 Lotnicze Pogotowie Ratunkowe

Województwo Zachodniopomorskie jest wydzieloną częścią rejonu operacyjnego Regionu Zachód SP ZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, stanowiąc administracyjnie Oddział Szczecin.

W woj. zachodniopomorskim rozmieszczone są statki powietrzne:

- Zespół Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego (HEMS Szczecin),
- RATOWNIK 11 – stacjonujący na lotnisku Szczecin – Goleniów,
- Zespół Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego (HEMS Koszalin),
- RATOWNIK 22 – stacjonujący na lotnisku Zegrze Pomorskie,

Medyczne czynności ratunkowe, wykonywane są przez lotniczy zespół ratownictwa medycznego w dzień:

- w promieniu 80 km z gotowością do startu do 4 minut (EC 135),
- w promieniu 130 km z gotowością do startu do 15 minut (EC 135),
- w promieniu powyżej 130 km z gotowością do startu do 30 minut (EC 135),
- w lotach w góry z gotowością do startu do 15 minut.

Lotniczy zespół transportu sanitarnego jest w 60-minutowej gotowości do startu na wezwanie Dyspozytora Krajowego SP ZOZ LPR. Średni czas interwencji lotniczego zespołu ratownictwa medycznego stacjonującego w Goleniowie od przyjęcia zgłoszenia o zdarzeniu do przekazania pacjenta do szpitala w promieniu działania poniżej 80 km wynosi 01:00 godzinę (liczba interwencji 449), powyżej 80 km wynosi 01:26 (liczba interwencji 33). Maksymalny czas interwencji lotniczego zespołu ratownictwa medycznego od przyjęcia zgłoszenia o zdarzeniu do przekazania pacjenta do szpitala w promieniu działania do 80 km wynosi 01:44, powyżej 80 km wynosi 02:01. W powiecie goleniowskim na terenie Szpitalnego Centrum Medycznego w Goleniowie Sp. z o.o. znajduje się przyszpitalne miejsce do startów i lądowań statków powietrznych.

3.1.5 Podsumowanie

Przeprowadzona analiza głównych problemów, z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego wskazuje, iż dużym problemem i zarazem uciążliwością dla mieszkańców lokalnej społeczności są liczne przypadki popełniania czynów zabronionych (zarówno przestępstw jak i wykroczeń) przeciwko mieniu, takie jak np.: kradzieże, kradzieże z włamaniem, niszczenia i uszkodzenie różnego rodzaju mienia (publicznego i prywatnego), a popełnianie ww. czynów występuje głównie w godzinach późno wieczornych i nocnych. Mając zatem na uwadze przedstawiony problem można tutaj stwierdzić, iż fakt popełniania tego rodzaju czynów stanowi dość istotny problem dla samych organów ścigania i zarazem wpływa na poziom kształtowania tzw. przestępczości pospolitej przeciwko mieniu, a chociażby nieznaczne ograniczenie jego skali przyczyniłoby się do poprawy ogólnego poczucia stanu bezpieczeństwa wśród mieszkańców społeczności lokalnej. Z kolei zasadniczym celem działania ze strony organów Policji, w tym zakresie jest: ograniczenie strachu społecznego

przed przestępczością pospolitą, zwiększenie aktywności podmiotów powołanych ustawowo do ochrony ludzi i mienia, realizacja działań profilaktycznych podnoszących świadomość społeczną oraz tworzenie pozytywnego wizerunku Policji, współdziałającej z podmiotami lokalnej społeczności.

Odnosząc się do kwestii patologii należy stwierdzić, iż najbardziej uciążliwym zjawiskiem na naszym terenie jest obecnie alkoholizm oraz niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży. Kwestia nadmiernego spożywania alkoholu lub też nadużywania alkoholu znajduje swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w kondycji psychofizycznej społeczeństwa, które przejawia coraz to bardziej negatywne zachowania. Równie dużym problemem jest kwestia niedostosowanie społeczne wśród dzieci i młodzieży, szczególnie w wieku gimnazjalnym. Młodzi ludzie popełniają coraz bardziej ciężkie czyny karalne, jak również niejednokrotnie współdziałają w tym zakresie z osobami dorosłymi. Popełniając przestępstwa często przy znajdują się w stanie po użyciu alkoholu. Wskazane tutaj oznaki patologii wynikają przede wszystkim ze zmian demograficznych i kulturowych społeczeństwa polskiego oraz zaniku pewnego rodzaju wartości społecznych, korzystnych w czasach wcześniejszych.

Odnosząc się z kolei do kwestii dostępnych sił i środków należy tutaj nadmienić, iż Komenda Powiatowa Policji w Goleniowie w chwili obecnej posiada dużo tzw. wakatów i w najbliższym czasie ta sytuacja nie ulegnie poprawie, co jednocześnie w znacznym stopniu utrudnia prawidłową realizację wielu zadań wynikających z ustawy o Policji. Aby prawidłowo realizować wiele ustawowych zadań służbowych Policja korzysta z pomocy (współdziałania) z wieloma podmiotami pozapolicyjnymi, jak np. Straż Miejska, Straż Graniczna, Straż Leśna, SOK, Żandarmeria Wojskowa i Służba Inspekcji Transportu Drogowego oraz inne podmioty działające na zasadzie społecznej (Straż Rybacka, Straż Łowiecka, WOPR, OSP).

Celem poprawy stanu bezpieczeństwa na terenie powiatu goleniowskiego na okres 2013 roku założono następujące priorytety do realizacji:

- Doskonalenie obsługi obywatela poprzez szybką i skuteczną reakcję Policji na zaistniałe zdarzenie,
- Działania Policji skierowane na wzrost poziomu bezpieczeństwa w ruchu na drogach,
- Ochrona interesów obywatela, przedsiębiorców i Skarbu Państwa poprzez skuteczniejszą walkę z przestępczością gospodarczą,
- Zapewnienie optymalnych warunków pełnienia służby/pracy policjantom i pracownikom Policji w celu doskonalenia jakości wykonywanych przez nich zadań

3.2 Pomoc społeczna

3.2.1 Dane o korzystających z systemu pomocy społecznej w powiecie

Zadania i kompetencje przypisane samorządowi powiatowemu mają daleko idące konsekwencje dla systemu polityki społecznej, a zwłaszcza systemu organizacyjnego szeroko rozumianej pomocy społecznej. Szczegółowe zadania, za które w tej sferze ponosi odpowiedzialność samorząd powiatowy wynikają z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w odniesieniu do osób niepełnosprawnych ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Można wskazać cztery grupy zadań określające miejsce i rolę samorządu powiatowego w systemie pomocy społecznej.

Tak więc powiat, poprzez działające w jego ramach jednostki:

- odpowiada za prowadzenie szeregu specjalistycznych usług dla różnych grup osób potrzebujących; są to m.in.: interwencja kryzysowa, informacja o prawach i uprawnieniach, pomoc uchodźcom, usługi z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, wsparcie i opieka nad osobami umieszczonymi w domach pomocy społecznej,
- odpowiada za opiekę nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej: rekrutuje, prowadzi i wspiera rodziny zastępcze; organizuje i prowadzi placówki opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze; wspiera w usamodzielnieniu wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczych i wychowawczych,
- wspiera kadrę pomocy społecznej poprzez szkolenie oraz doradztwo metodyczne,
- odpowiada za zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali powiatu.

Tabela nr. 5 Dane o korzystających z pomocy społecznej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2011	Plan Rok 2012
	Rok 2009	Rok 2010		
ŚWIADCZENIOBIORCY OGÓŁEM				
Liczba osób ogółem, którym przyznano (decyzją, umową, dofinansowaniem) świadczenie	1568	1254	1252	1564
RODZINY ZASTĘPCZE				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	296	316	310	320
Liczba rodzin ogółem	170	165	190	190
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	15	15	11	21
Liczba jednostek organizacyjnych	1	1	1	1
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
Liczba osób ogółem, którym przyznano świadczenie	1227	889	891	1181
Liczba świadczeń pieniężnych	2206	1770	1917	2016
Liczba świadczeń niepieniężnych	89	96	147	155
USAMODZIELNIENIE PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	45	49	40	47
w tym:				
opuszczający rodziny zastępcze				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	30	34	29	32
opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze i inne formy opieki instytucjonalnej				

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2011	Plan Rok 2012
	Rok 2009	Rok 2010		
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	15	15	11	15
WYBRANE ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE WYPŁACANE PRZEZ POWIAT (decyzje administracyjne)				
RODZINY SPOKREWNIONE Z DZIECKIEM – OGÓŁEM				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	203	215	207	155 ¹
Liczba rodzin ogółem	132	127	150	120 ¹
W tym:				
Pomoc finansowa dla dziecka				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	203	215	207	155
Pomoc finansowa na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	203	215	207	155
RODZINY NIESPOKREWNIONE Z DZIECKIEM – OGÓŁEM				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	35	40	32	60 ¹
Liczba rodzin ogółem	24	22	24	50 ¹
W tym:				
Pomoc finansowa dla dziecka				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	35	40	37	65 ¹
Pomoc finansowa na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	35	40	32	60 ¹

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2011	Plan Rok 2012
	Rok 2009	Rok 2010		
RODZINY ZAWODOWE				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	58	61	71	70
Liczba rodzin ogółem	14	16	16	16
W tym:				
Pomoc pieniężna dla dziecka				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	58	61	71	70
Wynagrodzenie osoby za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej				
Liczba osób ogółem, którym przyznano wynagrodzenie	14	16	16	16
Liczba osób w rodzinie świadczeniobiorcy	58	61	71	70
w tym rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego				
Liczba osób ogółem, którym przyznano świadczenie	16	15	24	19
Liczba rodzin ogółem	4	4	4	3
Wynagrodzenie osoby za pełnienie funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego				
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	4	4	4	3

1 – od 1 stycznia 2012 rodziny zastępcze niezawodowe

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Goleniowie.

Podane dane w pozycji niepełnosprawność dotyczą liczby przyznanej pomocy finansowej dla osób niepełnosprawnych w formie:

- informacji o przyznanym dofinansowaniu,
- umowy cywilno-prawnej.

Dofinansowanie do różnych form rehabilitacji zawodowej i społecznej przyznawane jest osobom niepełnosprawnym w trybie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 roku w sprawie określenia zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 roku w sprawie turnusów rehabilitacyjnych tzn.:

- do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Natomiast przyznanie pomocy na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów na turnusach rehabilitacyjnych oraz zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i pomocnicze nie wymaga formy umowy. Osoba niepełnosprawna otrzymuje informację o sposobie rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie.

3.3 Instytucje pomocy społecznej w powiecie

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zwane dalej PCPR zostało utworzone na mocy uchwały Nr I-25-99 Rady Powiatu w Goleniowie z dnia 8 stycznia 1999 r. i jest jednostką organizacyjną podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu, realizującą zadania dotyczące: pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, przeciwdziałania przemocy, opieki nad dzieckiem i rodziną, a także wspierania osób niepełnosprawnych i współpracy z organizacjami pozarządowymi. Od stycznia 2012 roku, a więc od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również zadania organizatora pieczy zastępczej na terenie Powiatu Goleniowskiego. W strukturze PCPR funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

- Dom Pomocy Społecznej w Nowogardzie Smużyny 2, z filią w Nowogardzie ul. Piłsudskiego 9:

Na podstawie uchwały Nr IV/29/07 Rady Powiatu w Goleniowie z dnia 15 lutego 2007 r. dokonano połączenia Domu Pomocy Społecznej Nr 1 i Nr 2 w Nowogardzie w Dom Pomocy Społecznej w Nowogardzie, Smużyny 2 z filią w Nowogardzie przy ul. Piłsudskiego 9. Dom przeznaczony jest dla 235 osób przewlekle psychicznie chorych. W 2009 r. jednostka zrealizowała zadania objęte programem naprawczym i osiągnęła standardy określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. Nr 217, poz.1837). Decyzją Nr 27/2009 z dnia 14 kwietnia 2009 r. Wojewoda Zachodniopomorski udzielił Staroście Goleniowskiemu stałego zezwolenia na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej.

- Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Goleniowie:

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych sprawuje nadzór nad pięcioma placówkami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie dwóch miast - Goleniowa i Nowogardu.

W Goleniowie funkcjonują:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Goleniowie, ul. Wolińska 51, 72-100 Goleniów,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 w Goleniowie, ul. Wolińska 53, 72-100 Goleniów,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 w Goleniowie. ul. Bolesława Chrobrego 21, 72-100 Goleniów,

W Nowogardzie funkcjonują:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4 w Nowogardzie, ul. Jana Pawła II, 1, 72-200 Nowogard,

- Placówka Opiekuńczo–Wychowawcza nr 5 w Nowogardzie, ul. Jana Pawła II 1a, 72-200 Nowogard,

W domkach opieka pedagogiczna sprawowana jest całą dobę przez 5 wychowawców pracujących w systemie grafikówym, z których jeden sprawuje funkcję wychowawcy koordynatora. Wychowawcy organizują pracę z dziećmi, realizują zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostają w stałym kontakcie z rodziną dziecka. Praca wychowawcza wspomagana jest przez pedagoga, psychologa oraz pracowników socjalnych.

Zamierzonym efektem wprowadzonych zmian było osiągnięcie przez placówkę obowiązującego standardu opieki i wychowania, utrzymanie liczby miejsc na zbliżonym poziomie i zmniejszenie kosztów stałych funkcjonowania jednostki. Placówka jest jedyną w powiecie goleniowskim placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjno-interwencyjna. Czas i organizacja pracy wszystkich pracowników pedagogicznych i specjalistów przebiega w ruchu ciągłym i dostosowana jest do liczby przebywających dzieci i rodzaju zajęć, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Tabela nr 6. Instytucje pomocy społecznej w Powiecie Goleniowskim.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2011	Plan Rok 2012
	Rok 2009	Rok 2010		
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE				
Liczba placówek ogółem	1	1	1	1
Liczba osób korzystających	1761	1502	1495	1500
DOM POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba placówek ogółem	1	1	1	1
Liczba miejsc ogółem	235	235	235	235
Liczba osób korzystających ogółem	244	245	250	250
OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ				
Liczba placówek ogółem	1	1	1	1
Liczba miejsc ogółem	4	4	0	0
Liczba osób korzystających	2	0	0	0
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE				
Liczba placówek ogółem	1	1	1	1
Liczba osób korzystających	110	91	89	90
WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba placówek ogółem	1	1	1	1
Liczba uczestników zajęć	25	25	25	25

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Goleniowie.

W celu osiągnięcia maksymalnego poziomu usług świadczonego dla mieszkańców powiatu, powiatowe jednostki pomocy społecznej ściśle współpracują z organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami pomocy społecznej w gminach.

Tabela nr 7. Środki finansowe powiatu na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2011	Plan 2012
	Rok 2009	Rok 2010		
ZADANIA WŁASNE				
Pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, na terenie innego powiatu	284 499	334 815	285 433	265 136
Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz pokrywanie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki osobom opuszczającym niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych, schroniska, zakłady poprawcze, domy pomocy społecznej i rodziny zastępcze	273 116	368 295	348 865	325 870
Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych: świadczenia + wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla rodzin zawodowych	2 437 180	2 599 268	2 567 744	2 791 897
ZADANIA POWIERZONE				
Pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu innych powiatów, umieszczonych w WPOW w Goleniowie	737 658	845 089	692 628	647 946
Pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu innych powiatów, umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu goleniowskiego	371 467	325 581	367 984	315 072

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2011	Plan 2012
	Rok 2009	Rok 2010		
ZADANIA FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PFRON				
Środki finansowe ogółem	1 037 550	870 769	735 081	1 365 701
W tym:				
Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym	220 828	168 340	66 319	340 000
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	7 645	0	0	6 468
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	260 905	214 560	224 043	320 000
Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych	63 652	46 096	19 748	135 733
Dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy	19 999	0	0	60 000
Zobowiązanie dot. zwrotu kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia	21 218	0	0	0
Zobowiązania dot. dofinansowania kosztów działania Warsztatu Terapii Zajęciowej	369 900	369 900	369 900	369 900
Rehabilitacja zawodowa realizowana przez PUP	10 634	28 957	14 522	81 600

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2011	Plan 2012
	Rok 2009	Rok 2010		
Przyznawanie środków na rozpoczęcie działalności gosp.	51 000	40 000	40 000	50 000
Udzielanie dofinansowania do wysokości 50 % oprocentowania kredytów bankowych	1 769	1 452	549	2 000
Zadania zlecane org. pozarządowym	10 000	0	0	0
ŚRODKI NA PROJEKTY UNIJNE				
Liczba projektów EFS ogółem	1	2	1	1
Środki EFS (POKL, ERWZUIWS)	392 913	658 969	617 084	624 694
DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA				
Ubezpieczenie zdrowotne dzieci	38 109	43 243	40 295	45 000
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	7 500	10 500	12 000	12 000
Finansowe wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną (konkursy)	42 100	52 300	59 992	30 000

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Goleniowie.

3.3.1 Potrzeby z zakresu pomocy społecznej na lata następne

Pomoc społeczna zajmuje ważne miejsce w systemie zabezpieczenia społecznego. Jej rola ciągle wzrasta, gdyż zakres podmiotowy i przedmiotowy udzielanych świadczeń ulega systematycznemu rozszerzaniu. W aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej pomoc społeczna powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, wspomagać rodzinę w wypełnieniu jej funkcji. Realizacja celów musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadrze służb społecznych.

Dokonana analiza niniejszego dokumentu wskazuje na dobrze rozwiniętą infrastrukturę socjalną. Pojawiają się niemniej potrzeby rozwijania placówek rodzinnej pieczy zastępczej oraz wspierających osoby niepełnosprawne.

Wysokie koszty utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wskazują na potrzebę tworzenia niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych. Niezbędnym jest także organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do kontynuowania spotkań Grupy Wsparcia oraz prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Szczególną grupą społeczną, która znajduje się w sferze zainteresowania samorządu powiatowego są osoby niepełnosprawne. Z przeprowadzonej analizy wynika, że szczególnego wsparcia wymagają osoby z zaburzeniami psychicznymi, które w wielu przypadkach nie są w stanie funkcjonować samodzielnie w środowisku. Część tych osób wymaga opieki całodobowej poprzez skierowanie do domu pomocy społecznej. Na terenie powiatu funkcjonuje kilka tego typu Placówek niemniej jednak okres oczekiwania na miejsce jest odległy, a potrzeby w tym kierunku wzrastają.

Bardzo ważnym ogniwem wsparcia osób niepełnosprawnych, którego niewątpliwie brakuje w naszym powiecie są zakład aktywności zawodowej i Zakłady pracy chronionej. Posiadając na terenie powiatu Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy i Zespół Szkół Specjalnych, które corocznie opuszczają absolwenci, koniecznym byłoby przekierowanie tych osób do warsztatów terapii zajęciowej, a następnie do zakładu aktywności zawodowej i w końcu do zakładu pracy chronionej. Na terenie powiatu funkcjonuje tylko jeden WTZ dla 25 uczestników, który nie zabezpiecza potrzeb w tym zakresie. Koniecznym byłoby uruchomienie przynajmniej jeszcze jednego Warsztatu. Aktualni uczestnicy warsztatów powinni kontynuować terapię i podejmować zatrudnienie w zakładach aktywności zawodowej, a następnie w zakładach pracy chronionej, których na terenie powiatu nie ma. Z raportu PFRON wynika, że w warsztatach przebywają osoby, które mogłyby przejść do innej formy aktywności – szczególnie do zakładów aktywności zawodowej. Brak systemu płynnego przechodzenia uczestników do zatrudnienia oraz szans na społeczny awans jest przyczyną słabych wyników zatrudnienia uczestników WTZ. Jeśli przy warsztacie nie ma

zakładu pracy, który jest zainteresowany ich zatrudnieniem, to efekty pracy z uczestnikami warsztatu są niewielkie.

3.4 Ochrona zdrowia

3.4.1 Charakterystyka zdrowotna mieszkańców powiatu goleniowskiego

Powiat Goleniowski położony jest w północno-zachodniej części Polski o powierzchni 1 616 km². Na obszarze powiatu na koniec 31 grudnia 2011 r. zamieszkiwało 81 945 mieszkańców, co plasuje powiat na 5 miejscu wśród powiatów i miast na prawach powiatu pod względem największej liczby mieszkańców w woj. zachodniopomorskim. Liczba mężczyzn wynosiła 40 471, liczba kobiet wynosiła 41 475. Populacja mężczyzn wynosiła 49,4% ogółu mieszkańców powiatu, natomiast populacja kobiet wynosiła 50,6%. Na 1 km² powierzchni powiatu przypada 51 osób. Większa ilość mieszkańców powiatu goleniowskiego zamieszkuje miasta. Przeciętne trwanie życia w województwie zachodniopomorskim w 2010 roku było dłuższe o 8,8 roku u kobiet niż u mężczyzn. Różnice w długości życia kobiet i mężczyzn odnotowano zarówno w naszym województwie, jak i w kraju. W 2010 roku w województwie kobiety żyły średnio 80,1 lat (w kraju 80,6), natomiast mężczyźni żyli 71,3 lata (w kraju 72,1). W województwie zachodniopomorskim u kobiet odnotowano wydłużenie życia (o 0,6 roku), natomiast u mężczyzn (o 0,3 roku). Przeciętne trwanie życia wydłuża się i następuje stopniowe starzenie się społeczeństwa.

Tabela nr 8. Ludność Powiatu Goleniowskiego według płci i wieku w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	kobiety	mężczyźni
Powiat Goleniowski	81945	41474	40471
wiek od 0-2 lata	2717	1300	1417
3-6	3596	1791	1805
7-12	5218	2525	2693
13-15	2925	1444	1481
16-18	3154	1562	1592
19-24	6974	3424	3550
25-29	6698	3230	3468
30-39	13183	6390	6793
40-49	10204	4901	5303
50-59	12914	6491	6423
60-64	5328	2795	2533
65 i więcej	9034	5621	3413

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela nr 9. Ludność Powiatu Goleniowskiego według płci i wieku w 2011 r. z podziałem na gminy.

Wyszczególnienie	Ludność			Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	ogółem	mężczyźni	kobiety			
Powiat Goleniowski	81945	40471	41474	830	752	78
Gminy miejsko-wiejskie:						
Goleniów	35164	17234	17930	373	335	38
w tym miasto	22840	10986	11858	239	236	3
Nowogard	24989	12306	13683	237	192	45
w tym miasto	17028	8279	8749	134	128	6
Maszewo	8661	4346	4315	89	78	11
w tym miasto	3310	1580	1730	28	32	-4
Gminy wiejskie: Osina	2991	1478	1513	40	34	6
Przybiernów	5238	2670	2568	45	57	-12
Stepnica	4902	2437	2465	46	56	-10

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2011 roku w powiecie odnotowano 752 zgony, to jest o 3 zgony więcej niż w roku poprzednim. Z ogólnej liczby zgonów na mężczyzn przypadało 408 zgonów (o 44 mniej niż w roku 2010), a na kobiety 344 zgony (o 44 więcej niż w roku 2010). Analizując zgony według płci stwierdzamy, iż znacznie więcej umiera mężczyzn niż kobiet. Najwięcej zgonów wśród płci męskiej odnotowano w grupie wiekowej pomiędzy 60-69 rokiem życia - liczba zgonów 107, wśród płci żeńskiej najwięcej zgonów odnotowano powyżej 70 roku życia.

Głównymi przyczynami zgonów w powiecie w 2010 roku były choroby układu krążenia – 328 zgonów, nowotwory – 195 zgonów i zewnętrzne przyczyny zgonów - 74 (urazy, upadki, wypadki, zatrucia, samobójstwa i zabójstwa). W grupie głównych przyczyn zgonów znalazły się również choroby układu oddechowego - 38, trawiennego - 31, zaburzenia wydzielania wewnętrznego -18, pozostałe - 31. Rozpatrując strukturę przyczyn zgonów stwierdzamy, iż najwyższy odsetek (43,8%) stanowiły zgony z powodu chorób układu krążenia i jest większy o 1,5% niż w roku 2009. W powiecie z tego powodu zmarło 328 osób, w tym 174 mężczyzn (38,7% zgonów ogółem) i 154 kobiety (51,3% zgonów ogółem). Drugą podstawową przyczyną zgonów w powiecie były choroby nowotworowe. W 2010 roku zmarło z tego powodu 192 osoby, co stanowiło 25,6% ogólnej liczby zgonów. Mężczyzn zmarło 129 (67,1% zgonów mężczyzn), a kobiet 63 (32,8% zgonów kobiet). Z ogólnej liczby zgonów na choroby nowotworowe 98,4% miało charakter złośliwy.

3.4.2 Dane epidemiologiczne

W powiecie goleniowskim ogółem w 2012 roku zarejestrowano 808 przypadków zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia, w 2011 r. zarejestrowano 395 przypadków. Wzrost zachorowań na niektóre choroby zakaźne miał podobnie jak w latach ubiegłych charakter sezonowy. Ocena sytuacji epidemiologicznej została sporządzona w oparciu o dane o przypadkach zachorowań na choroby zakaźne, jakie zostały zgłoszone do Państwowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Goleniowie zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2008 roku. Nr 234; poz. 1570 z późn. zm.)

W 2011 roku na terenie powiatu goleniowskiego odnotowano dwa zachorowania na gripę wywołaną nowym wirusem AH1N1.

W następstwie wykonanych badań serologicznych w 2012 r. wykryto:

- 10 nosicieli wirusa HCV wywołującego wirusowe zapalenie wątroby typu C,
- 7 nosicieli wirusa HBV wywołującego zapalenie wątroby typu B.

W 2012 r. nie odnotowano potwierdzonych laboratoryjnie przypadków wystąpienia grypy AH1N1.

3.4.3 Hospitalizacja osób w stanach nagłego zagrożenia zdrowia

W 2011 r. w woj. zachodniopomorskiego odnotowano 177 771 przyjęć w szpitalnym oddziale ratunkowym (SOR), w tym w stanach nagłego zagrożenia zdrowia 105 532 osoby. W szpitalnych izbach przyjęć w roku 2011 ogółem przyjęto 169 795 osób, stan nagłego zagrożenia zdrowia - 92 448 przypadki. Na dzień dzisiejszy w żadnym szpitalu w powiecie goleniowskim nie działa szpitalny oddział ratunkowy (SOR).

Tabela nr 10. Liczba przyjęć pacjentów w izbie przyjęć w roku 2011.

Powiat goleniowski	Obywatele RP		Cudz ozie- mcy	Pacjenci urazowi obywatele RP		Cudzozi emcy	Inne		Cudzozi e-mcy	Zgony
	0 - 18 lat	pow. 18 r. ż		0- 18 lat	pow. 18 r. ż		0 - 18 lat	pow. 18 r. ż		
Samodzielny Publiczny Szpital Powiatowy w Goleniowie	582	2850	0	335	796	0	247	2054	0	0
Samodzielny Publiczny Szpital Rejonowy w Nowogardzie	1442	3041	29	897	1664	23	545	1371	6	6

Źródło: Stanowisko ds. Ochrony Zdrowia Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

3.5 Sport

Sport i rekreacja jako elementy kultury fizycznej społeczności lokalnej to zbiór reguł i norm postępowania, mających na celu dbałość o zdrowie własne mieszkańców i ich prawidłowy rozwój psychofizyczny. Poziom zaangażowania w zajęcia ruchowe to wypadkowa zarówno postaw społecznych, jak też dostępnej oferty organizacyjnej i bazy sportowo-rekreacyjnej.

Na terenie Powiatu Goleniowskiego znajduje się wiele obiektów stanowiących własność gmin i innych podmiotów. Są to dobrze rozbudowane bazy sportowe istniejące przy budynkach szkolnych oraz niezależne boiska sportowe będące własnością gmin lub jednostek im podległych.

Funkcjonuje 39 klubów sportowych, w tym 23 stanowią kluby sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują działalności gospodarczej.

Obecna baza sportowa stanowiąca własność Powiatu Goleniowskiego to:

- hala widowiskowo-sportowa przy Zespole Szkół nr 1 w Goleniowie i Powiatowym Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjnym,
- kryta pływalnia przy Zespole Szkół nr 1 w Goleniowie,
- hala sportowa przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Nowogardzie,
- 3 sale gimnastyczno-sportowe przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie, Zespole Szkół nr 1 w Goleniowie, Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Nowogardzie.

Obiekty sportowe w gminach:

Gmina Osina:

- Hala sportowa w Osinie,
- Kompleks boisk sportowych (boisko do piłki ręcznej, bieżnia lekkoatletyczna, boisko do koszykówki, siatkówki, kort tenisowy, minigolf).

Gmina Goleniów:

- Stadion Miejski,
- Pole do Mini Golfa, Boisko sportowe ze sztuczną nawierzchnią (boisko boczne) – w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Goleniowie,
- Ośrodek Wodny - Przystań Żeglarska i Kąpielisko w Lubczynie,
- LOK Klub Strzelecki "TARCZA",
- Hala sportowa Ośrodka Sportu i Rekreacji (przy Szkole Podstawowej nr 2) Orlik 2012,
- Boisko koszykowe przy Bramie Wolińskiej.

Gmina Nowogard:

- kompleks boisk „Moje Boisko Orlik 2012”
- tor motocrossowy,
- skatepark przy Placu Szarych Szeregów,
- boisko wielofunkcyjne przy Placu Szarych Szeregów,
- szachownica, stadion miejski wyposażony w dwa boiska do gry w piłkę nożną,
- kąpielisko miejskie z 200 metrową linią brzegową jeziora, mołem spacerowym i zjeżdżalnią wodną o długości 70 metrów, boisko przy pl. Szarych Szeregów (nawierzchnia bitumiczno - asfaltowa),
- boisko asfaltowe przy Liceum Ogólnokształcącym nr 1,
- boisko do gry w piłkę nożną przy ul. Gen. Bema boisko asfaltowe przy ul. Gen. Bema
- Miasteczko Ruchu Drogowego

Gmina Stepnica:

- Boisko sportowe w Stepnicy,
- Boisko sportowe w Stepniczce,
- Boisko sportowe w Miłowie,
- Boisko sportowe wielofunkcyjne w Łące,
- Boisko sportowe wielofunkcyjne w Czarnocinie.

Gmina Maszewo:

- Kompleks boisk sportowych przy ul. Szkolnej w Maszewie Kompleks trzech boisk sportowych: boiska do koszykówki i kortu tenisowego, boiska do siatkówki, boiska do piłki nożnej o nawierzchni poliuretanowej i z trawy syntetycznej nawierzchni poliuretanowej i z trawy syntetycznej, Hala Sportowa przy ul. Szkolnej w Maszewie składająca się z dwóch połączonych konstrukcyjnie części: sportowej, gdzie znajduje się sala sportowa z boiskami do gier zespołowych W hali sportowej zamontowano dwie kurtyny grodzące, które dzielą ją na trzy mniejsze boiska treningowe. Boisko Orlik w Dębicach się dwa boiska, a są to: boisko wielofunkcyjne o wymiarach 19,1 m x 32,1 m i powierzchni 613,11m² z nawierzchni poliuretanowej do gry piłkę siatkową i koszykową, oraz boisko ze sztucznej trawy piłkarskiej do gry z piłką nożną o wymiarach 30,0 m x 62,0m i powierzchni 1860 m².

Gmina Przybiernów:

- Boisko pełnowymiarowe przy Gimnazjum w Przybiernowie: boisko do siatkówki i koszykówki,
- Hala Sportowa pełnowymiarowa z trybunami też przy Gimnazjum.

3.6 Kultura

Do zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego należy prowadzenie działalności kulturalnej.

Na terenie powiatu organizowanych jest wiele atrakcyjnych imprez sportowo-kulturalnych. Najciekawsze z nich to:

- Regaty Yacht Klubu Polska w Lubczynie
- Powiatowa Liga Amatorskiej Siatkówki
- Turniej Piłki Plażowej Gmin Powiatu Goleniowskiego
- Powiatowa Liga Gimnazjalnej Koszykówki
- Goleniowska Liga Halowej Piłki Nożnej
- Międzynarodowe Spotkanie Folklorystyczne „Nad Iną” w Goleniowie
- Festiwal Hanzeatycki
- Goleniowska Mila Niepodległości
- Goleniowskie Spotkania Teatralne „Bramat”
- Memoriał Stanisława Steczka w Piłce Ręcznej w Osinie
- Turniej Sołectw Gminy Osina
- Festiwal Filmu-Muzyki-Malarstwa „Lato z Muzami” w Nowogardzie
- Międzynarodowy Festiwal Filmów Ekologicznych „Ekofilm” w Nowogardzie
- Międzynarodowe Zawody Motocrossowe w Nowogardzie
- ŚredniowieCzuj w Maszewie
- Ogólnopolskie Spotkania Młodego Teatru „Krzykowisko” w Maszewie
- Dni Stepnicy wraz z wyborami Miss Zalewu Szczecińskiego
- Regaty Turystyczne w Stepnicy
- Międzynarodowa Gala Boksu w Stepnicy - patronat nad imprezą sprawuje Dariusz „TIGER” Michalczewski oraz inne liczne festiwale, zawody sportowe i happeningi.

3.7 Demografia i rynek pracy

Powiat Goleniowski zamieszkuje 82 035 mieszkańców (stan na dzień 30 czerwca 2012 r.) w tym 40 500 mężczyzn i 41 535 kobiet. W roku 2010 średnia gęstość zaludnienia Powiatu wynosiła niemal 43 osób na 1 km². Ludność w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 14 lat) stanowiła w 2012 roku 13 300 ogółu ludności, w wieku produkcyjnym 56 424 ogółu ludności i w wieku poprodukcyjnym 12 343 ogółu ludności.

W poszczególnych gminach sytuacja przedstawia się następująco:

- Miasto i gmina Goleniów zajmuje powierzchnię 443 km² i liczy 34 364 mieszkańców, z tego miasto Goleniów zajmuje powierzchnię 12 km² , którą zamieszkuje 22 349 mieszkańców;
- Miasto i gmina Maszewo - powierzchnia 210 km², liczba mieszkańców 8 545, z tego na miasto Maszewo przypada odpowiednio 6 km² oraz 3 261 mieszkańców;
- Miasto i gmina Nowogard zajmują obszar o powierzchni 339 km², na którym zamieszkuje 24 624 mieszkańców. Na samo miasto Nowogard przypada 12 km² powierzchni oraz 16 816 mieszkańców;
- Gmina Osina zajmuje powierzchnię 102 km² i zamieszkiwana jest przez 2 874 mieszkańców;
- Gmina Przybiernów zajmuje powierzchnię 229 km², na której zamieszkuje 5 161 mieszkańców;
- Gmina Stepnica zajmuje obszar o powierzchni 293 km² i zamieszkiwana jest przez 4737 mieszkańców.

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie powiatu goleniowskiego można zaobserwować niewielką poprawę sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy. Na poprawę tej sytuacji niewątpliwie miał wpływ rozwój strefy ekonomicznej Goleniowskiego Parku Przemysłowego oraz rozwój lokalnych przedsiębiorców jak również skuteczna polityka realizacji powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Zaangażowanie lokalnych jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji pozarządowych ma bardzo duże znaczenie dla rozwoju ekonomiczno gospodarczego powiatu poprzez wspieranie wzajemnych działań na rzecz poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności powiatu goleniowskiego.

Wpływ na poprawę sytuacji na rynku pracy w ostatnich latach niewątpliwie miała polityka zagraniczna państwa polskiego, dzięki której pozyskano m.in. dla powiatu goleniowskiego środki zewnętrzne na rozwój kapitału ludzkiego oraz infrastruktury, które miały wpływ na rozwój gospodarczy oraz pozytywne zmiany na rynku pracy i rynku osób bezrobotnych.

Charakterystyka zagrożeń

W Raporcie „Strategie regionalne a starzenie się społeczeństwa” opracowanym przy współpracy Unii Europejskiej Komitetu Regionów z Age Concern England podkreśla się, że długotrwałe bezrobocie jest bezrobociem szczególnie niebezpiecznym. Jego skutki dotyczą nie tylko samych osób dotkniętych bezrobociem, ale i ich rodziny oraz całe lokalne społeczeństwo. Skutkami długotrwałego bezrobocia mogą być: zawodowe, gdyż długoterminowe bezrobocie powoduje z czasem ograniczenie zabiegów poszukiwania pracy; ograniczeniu ulega także skłonność do zmiany zawodu czy podwyższania kwalifikacji; psychologiczne – do najczęstszych należy pogorszenie się obrazu własnej osoby, obniżenie aktywności życiowej, poczucie izolacji i marginalizacji społecznej; zdrowotne. – skutki zdrowotne bezrobocia są przedmiotem wielu badań. Badania pokazują na znaczną skłonność bezrobotnych długookresowych do zapadania na choroby serca i układu krążenia, układu trawiennego, wątroby, nerwice i choroby psychiczne.

Ponadto groźba patologii społecznych: wzrost alkoholizmu i kryminogenność jest szczególnie silna w środowiskach skupiających długotrwałe bezrobotnych. Długotrwałe bezrobotni, zwłaszcza żyjący w skupiskach stanowią potencjalną bazę dla radykalnych ruchów społecznych. Specyficznym skutkiem społecznym długoterminowego bezrobocia jest utrwalenie się stereotypu długotrwałego bezrobotnego jako osoby winnej swemu położeniu, niezaradnej, mającej problemy z zachowaniem „normalności psychicznej”, aktualnego lub potencjalnego alkoholika, kryminalisty itp.

W miarę wzrostu liczby bezrobotnych nieposiadających praw do zasiłków, ciężar udzielania wsparcia tej grupie ludności spoczywał coraz silniej na pomocy społecznej, stanowiącej ostatnie ogniwo w systemie świadczeń społecznych. Jednak przerzucenie odpowiedzialności za coraz większą liczbę klientów bez zapewnienia odpowiednich środków na kierowaną do nich pomoc spowodowało występowanie licznych trudności w ośrodkach pomocy społecznej, w tym swoistego rodzaju uzależnienia się bezrobotnych od instytucji pomocy społecznej, które w efekcie prowadzi do bierności zarówno zawodowej jak i życiowej.

Analiza bezrobotnych w Powiecie Goleniowskim

Tabela nr 11 Bezrobocie w gminach Powiatu Goleniowskiego.

Miasto/ Gmina	2010		2011		2012	
	Liczba bezrobotnych	% udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych	% udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych	% udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Goleniów	1855	8,2%	1685	7,4%	1630	7,1%
Maszewo	679	12,6%	580	10,7%	593	10,7%
Przybiernów	380	11,3%	381	11,3%	367	10,7%
Stepnica	333	10,7%	268	8,6%	252	7,8%
Nowogard	1960	12,1%	1770	10,9%	1850	11,2%
Osina	232	12,7%	212	11,5%	201	10,6%
Powiat goleniowski	5439	10,3%	4896	9,3%	4893	9,1%
Województwo zachodnio-pomorskie	109964	9,9%	108904	9,8%	112521	10%

Źródło: Dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie działu Badań i Analiz.

Analizując zmiany struktury bezrobocia według wieku osób bezrobotnych w gminach powiatu goleniowskiego pierwszym spostrzeżeniem jest stała tendencja spadkowa we wszystkich przedziałach wiekowych. Jedynie niewielki wzrost odnotowano w grupie osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 roku życia. Ta tendencja będzie wzrastać ze względu na wydłużający się sukcesywnie wiek emerytalny oraz wydłużenie okresu aktywności zawodowej i starzenie się społeczeństwa.

Zmienną, która w istotny sposób różnicuje sytuację osób bezrobotnych na rynku pracy jest wykształcenie. Analiza bezrobocia pod kątem wykształcenia posiadanego przez osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Goleniowie wykazała stałą tendencję spadkową w grupach osób z wykształceniem : policealnym i średnim zawodowym, średnie ogólnokształcące oraz zasadniczym zawodowym. Widoczny wzrost odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym natomiast wahania na przestrzeni analizowanego okresu występowały wśród grupy osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.

Kwalifikacje zawodowe są cechą o doniosłym znaczeniu dla oceny szans na rynku pracy. W miarę wzrostu wykształcenia rosną także szanse na uzyskanie nowej pracy. Inwestycje w kapitał ludzki w warunkach polskich są więc bardzo korzystne nie tylko dla gospodarki ale i dla jednostki gdyż stabilizują (lub wykształcenie stabilizuje) pozycję w sferze zatrudnienia.

Osoby z niskim wykształceniem i o niskich kwalifikacjach (niewykwalifikowani robotnicy, czy też rolnicy) to osoby które najczęściej dotyka zjawisko ubóstwa i to nie tylko ubóstwa materialnego. Powiatowy Urząd Pracy realizuje zadania samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W ramach Powiatowego Urzędu Pracy wyodrębnione jest Centrum Aktywizacji Zawodowej będące wyspecjalizowaną komórką organizacyjną Powiatowego Urzędu Pracy, która realizuje zadania w zakresie usług rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy.

3.7.1 Usługi rynku pracy

Pośrednictwo Pracy

Jedną z podstawowych usług rynku pracy jest pośrednictwo pracy, świadczone zarówno na rzecz osób bezrobotnych, poszukujących pracy, jak i pracodawców. Pośrednictwo pracy polega w szczególności na udzielaniu pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia. Działanie to wykonywane jest poprzez inicjowanie i organizowanie kontaktów tych osób z pracodawcami. Jednym ze specyficznych rodzajów pośrednictwa pracy jest EURES. Ta forma pomocy świadczonej przez PUP została wprowadzona w związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej. Usługi EURES polegają na współpracy publicznych służb zatrudnienia na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego w zakresie pośrednictwa pracy świadczonego na całym obszarze EOG. Oprócz pomocy jaka świadczona jest bezrobotnym, poszukującym pracy i pracodawcom, usługi EURES to również informacje o warunkach życia i pracy, przepisach prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, uznawaniu kwalifikacji, możliwości nauki i sytuacji na rynku pracy w poszczególnych krajach EOG.

Poradnictwo zawodowe

Działania z zakresu poradnictwa zawodowego polegają na świadczeniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu. Podstawowym celem poradnictwa zawodowego jest pomoc klientowi w osiągnięciu lepszego zrozumienia siebie w odniesieniu do środowiska pracy, a co za tym idzie pomoc w wyborze lub zmianie zatrudnienia zgodnie z możliwościami konkretnej osoby. Ten rodzaj usług świadczony jest przez doradców zawodowych, którzy pomagają w określeniu zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji, a także udzielają informacji dotyczących wymaganych umiejętności i cech osobowych, a także kwalifikacji na różnych stanowiskach pracy, oraz dostarczają wiedzy dotyczącej tendencji na rynku pracy. Indywidualne poradnictwo zawodowe to przede wszystkim pomoc w określeniu własnych preferencji i predyspozycji, pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, informacje na temat kształcenia, zawodów.

Jako odrębna od poradnictwa zawodowego została w przepisach wyszczególniona usługa pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, która ma jednak ścisły związek z samym poradnictwem zawodowym, można by ją nawet określić mianem poradnictwa grupowego i jest to pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy polegająca na przygotowywaniu bezrobotnych poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia. Powyższe działania realizowane są w ramach Klubów Pracy. Dzięki nim uczestnicy mogą zapoznać się z najnowszymi metodami poszukiwania pracy, z zasadami sporządzania dokumentów aplikacyjnych, mogą nauczyć się jak zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej. W klubie pracy uczestnicy korzystają również ze specjalistycznych badań prowadzonych w oparciu o testy psychologiczne.

Szkolenia

Głównym celem tej usługi jest zwiększanie szans na podjęcie zatrudnienia osób pozostających bez pracy, oraz podnoszenie kwalifikacji i aktywizacja zawodowa.

Powiatowy Urząd Pracy realizuje szkolenia indywidualne a także szkolenia grupowe stosownie do planu szkoleń na dany rok oraz kursy zaplanowane w projektach współfinansowanych Europejskiego Funduszu Społecznego. Tematyka szkoleń grupowych dostosowywana jest do potrzeb wynikających z sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Pożyczka szkoleniowa

Jej cel jest tożsamy z celami szkoleń, natomiast sama forma pomocy ma odmienny charakter. Pożyczka udzielana jest na wniosek osoby chcącej uzyskać szczególne kwalifikacje, nie jest ona oprocentowana, a okres jej spłaty może wynosić maksymalnie 18 miesięcy liczonych od daty ukończenia szkolenia.

Z Funduszu Pracy mogą być także, zgodnie z Ustawą, finansowane koszty egzaminów, licencji, zaświadczeń lub dyplomów. Koniecznym do spełnienia warunkiem w tym przypadku jest uprawdopodobnienie zatrudnienia po ukończeniu wybranej przez beneficjenta formy.

Dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych

Ostatnią formą wsparcia w ramach usług rynku pracy jest dofinansowanie studiów podyplomowych. Urząd na wniosek może sfinansować ww. osobom z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów. W przypadku podjęcia przez osobę odbywającą studia podyplomowe zatrudnienia w trakcie ich odbywania, nie zawieszają się finansowania tych studiów do planowanego terminu ich ukończenia.

3.7.2 Instrumenty rynku pracy

Zwrot kosztów dojazdu

Oprócz usług rynku pracy Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy opisuje instrumenty rynku pracy. Jako pierwszy z tych instrumentów wymienia refundację kosztów dojazdu. Okres finansowania dojazdów nie może być dłuższy niż 12 miesięcy.

Fakultatywnie został określony zwrot kosztów dojazdu do pracodawcy w przypadku skierowania bezrobotnego na ofertę pracy.

Zwrot kosztów zakwaterowania

Zwrot kosztów zakwaterowania to kolejny instrument rynku pracy, który jest w swej konstrukcji zbliżony do finansowania kosztów dojazdu. Również z tej formy wsparcia osoba uprawniona może korzystać przez okres najwyżej 12 miesięcy.

Dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej

Kolejnym instrumentem rynku pracy jest przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Instrument ten polega on na przyznaniu osobie bezrobotnej środków na założenie własnej firmy, w tym także na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem ww. działalności. Wysokość takiej dotacji nie może przekroczyć 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku spółdzielni socjalnych 4-krotności przeciętnego wynagrodzenia – dla członka założyciela tejże spółdzielni oraz 3 – krotności dla członka przystępującego do istniejącej spółdzielni. Warunkiem bezwrotności udzielonego wsparcia z Funduszu Pracy, jest utrzymanie i prowadzenie działalności gospodarczej przez okres minimum 12 miesięcy.

Dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy

Właściwie forma ta określana jest mianem refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy do kwoty 6-cio krotności przeciętnego wynagrodzenia. Dotyczy podmiotów prowadzących już działalność gospodarczą a chcących zatrudnić osobę bezrobotną, i w tym celu starających się o ww. środki. Firma otrzymująca refundację zobowiązuje się do utrzymania przez okres 2 lat utworzonych miejsc pracy.

Subsydiowane zatrudnienie

Ustawa wymienia również refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego. Refundacja może nastąpić w przypadku gdy pracodawca zatrudnił skierowanego bezrobotnego w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej 12 miesięcy.

Roboty publiczne

Jest to forma zatrudnienia subsydiowanego. Beneficjentami robót publicznych mogą być osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Organizatorami robót publicznych są gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką ochrony środowiska kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. Między organizatorem tego instrumentu rynku pracy a urzędem zawierana jest umowa, na podstawie której urząd refunduje całość lub część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uzgodnionej w umowie.

Prace interwencyjne

Ten instrument rynku pracy jest nieco zbliżony do robót publicznych i również stanowi formę zatrudnienia subsydiowanego. Głównym celem prac interwencyjnych jest pomoc pracodawcom w zatrudnianiu osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy poprzez refundację subsydiów płacowych.

Staże

Za bardzo ważny instrument rynku pracy należy uznać także staże zawodowe. Adresatami tej formy wsparcia są osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Staż ma na celu nabycie praktycznych umiejętności i doświadczenia osobom oddalonym od rynku pracy, co z kolei przyczynić ma się do zwiększenia ich atrakcyjności na rynku pracy.

Przygotowanie zawodowe dorosłych

Jest to forma zbliżona do stażu niemniej jednak jest to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany jest bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem.

Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne oznaczają prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

Dodatek aktywizacyjny

Ostatnim już instrumentem rynku pracy jest finansowanie dodatków aktywizacyjnych. Dodatek aktywizacyjny przysługuje osobie bezrobotnej która w trakcie pobierania zasiłku dla bezrobotnych podjęła z własnej inicjatywy zatrudnienia. Jest to instrument mający na celu zwiększenie motywacji osób bezrobotnych do szybszego powrotu na rynek pracy.

3.7.3 Ocena skuteczności systemu zatrudnienia

Prężne funkcjonowanie rynku pracy ma bezpośredni związek z działalnością sektora przedsiębiorczości w danej lokalizacji. Dostosowanie tego obszaru do potrzeb pracodawców stanowi najistotniejszy czynnik sukcesu w postaci zwiększenia zatrudnienia i wzrostu tendencji rozwojowych. Zrealizowane badanie zlecone przez Powiatowy Urząd Pracy w Goleniowie w roku 2011 miało na celu charakterystykę przedsiębiorczości w powiecie goleniowskim, jej kondycję i perspektywy rozwojowe, a także określenie zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na lokalnym rynku pracy.

W badaniu udział wzięło łącznie 250 przedstawicieli przedsiębiorstw. Każdy z respondentów posiadał wiedzę w temacie badania, pełnił też w nim zróżnicowane funkcje. Większość firm biorących udział w badaniu 95,6% - należała do sektora prywatnego. Przedsiębiorstwa o charakterze publicznym stanowiły 4,4% badanych podmiotów. Siedziby firm, biorących udział w badaniu, znajdowały się w większości w gminie Goleniów (55,6%). Nieco mniej niż jedna czwarta badanych przedsiębiorstw zlokalizowana jest w gminie Nowogard, 19 firm (7,6%) ma swoje siedziby w gminie Maszewo, a po 13 firm (5,2%) mieści się w gminie Przybiernów i Stepnica. 6 ankiet (2,4%) przeprowadzono z przedsiębiorstwami w gminie Osina.

Zdecydowana większość badanych firm zatrudnia maksymalnie 9 pracowników (93,6%), 5,2% badanych (13 firm) zatrudnia od 10 do 49 pracowników, 0,8% (2 firmy) – od 50 do 249 pracowników, a jedna zatrudnia co najmniej 250 pracowników. Sytuację tę przedstawiono w tabeli nr 12.

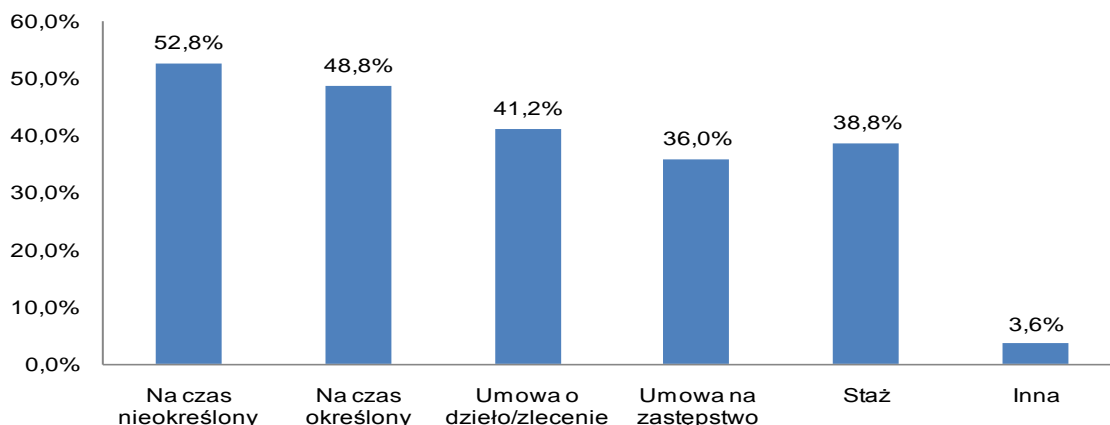
Tabela nr 12. Liczba pracowników przedsiębiorstwa.

Liczba pracowników	Liczba firm (%)
Od 1 do 9 pracowników	93,6%
Od 10 do 49 pracowników	5,2%
Od 50 do 249 pracowników	0,8%
250 i więcej pracowników	0,4%
Suma	100%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie.

Najczęściej oferowanymi formami zatrudnienia, wśród lokalnych przedsiębiorców są: umowa na czas nieokreślony (52,8%) oraz umowa na czas określony (48,8%). 41,2% lokalnych przedsiębiorców zatrudnia swoich pracowników na umowę o dzieło albo umowę zlecenie, 36,0% na umowę na zastępstwo, a u 38,8% firm główną formą zatrudnienia pracowników są staże. Jako inne dominujące formy zatrudnienia w swoich firmach przedsiębiorcy wskazali: samozatrudnienie (7 wskazań) oraz mianowanie (1 wskazanie). Omawiane dane prezentuje wykres nr 1.

Wykres nr 1. Dominujące formy zatrudnienia pracowników.

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie.

3.8 Oświata i wychowanie

3.8.1 Oświatowe jednostki organizacyjne prowadzone przez Powiat Goleniowski

Powiat Goleniowski w roku szkolnym 2012/2013 był organem prowadzącym dla następujących szkół i placówek oświatowych:

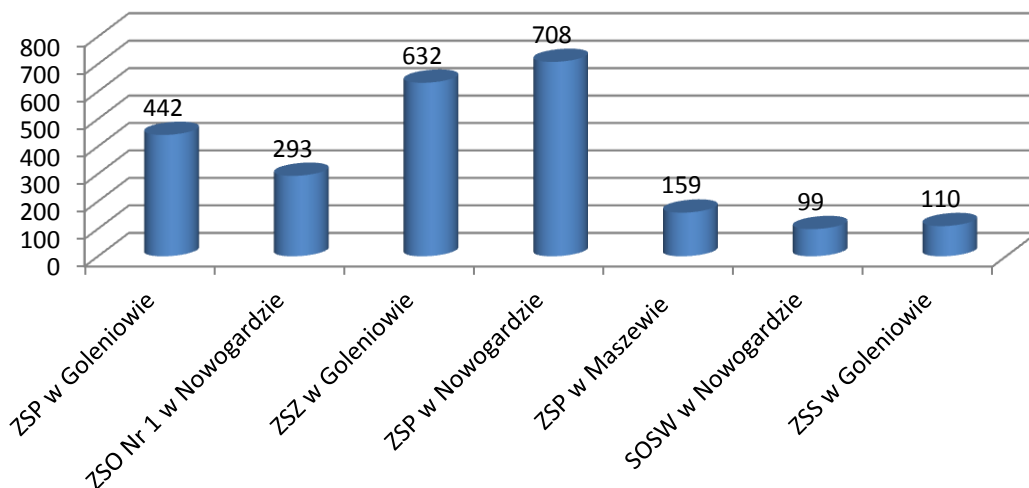
1. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Goleniowie:
 - I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego,
 - Szkoła Policealna,
2. Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie:
 - Technikum Nr 1,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
3. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie:
 - Liceum Ogólnokształcące,
 - Technikum Nr 1,
 - Technikum Rolnicze dla Dorosłych,
4. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Nowogardzie:
 - I Liceum Ogólnokształcące im. ppor. Emilii Gierczak,
 - I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
5. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Nowogardzie:
 - Technikum Nr 1,

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
 - Internat,
6. Zespół Szkół Specjalnych w Goleniowie:
- Szkoła Podstawowa Specjalna,
 - Gimnazjum Specjalne,
 - Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 1,
7. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy:
- Szkoła Podstawowa Specjalna,
 - Gimnazjum Specjalne,
 - Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy,
 - Internat,
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Goleniowie,
9. Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna dla Dzieci, Młodzieży i Ich Rodzin w Nowogardzie,
10. Szkoła Muzyczna I Stopnia w Goleniowie z filią w Nowogardzie.

Z dniem 31 sierpnia 2013 r. został rozwiązany Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Goleniowie. Szkoły wchodzące w skład rozwiązanego Zespołu zostały włączone z dniem 1 września 2013 r. do Zespołu Szkół Zawodowych w Goleniowie – obecnie **Zespół Szkół nr 1 w Goleniowie**, w skład którego wchodzi:

1. I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego,
2. Szkoła Policealna,
3. Technikum Nr 1,
4. Zasadnicza Szkoła Zawodowa.

Liczba uczniów w szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat Goleniowski w roku szkolnym 2012/2013

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

3.8.2 Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów

Aktualna sieć szkół i liczba oddziałów w szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat Goleniowski gwarantuje dostępność, wysoką jakość kształcenia i wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu młodzieży oraz rynku pracy.

Młodzież może kształcić się w trzyletnich liceach ogólnokształcących, czteroletnich technikumach (w zawodach: technik ekonomista, technik handlowiec, technik informatyk, technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik pojazdów samochodowych) i trzyletnich zasadniczych szkołach zawodowych (w zawodach: stolarz, sprzedawca, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych). Zasadnicze szkoły zawodowe posiadają również oddziały wielozawodowe, grupujące uczniów, którzy uczą się w różnych zawodach.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rynku pracy od roku szkolnego 2013/2014 została utworzona klasa kształcąca w zawodzie technik logistyki oraz klasa integracyjna, w której kształcenie odbywa się w zawodach technik informatyk i technik masażysta.

Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach przysposabiających do pracy oraz zasadniczej szkole zawodowej. W szkołach podstawowych i gimnazjach kształcą się uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym. Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy przeznaczona jest dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz

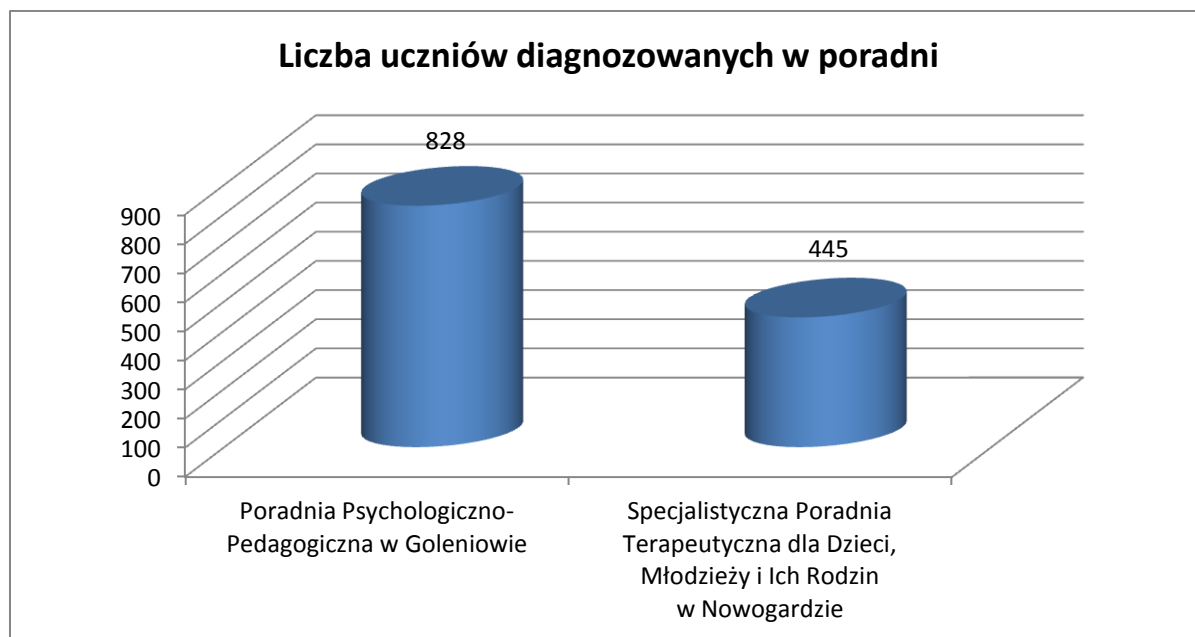
uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Naukę w szkole można kontynuować po gimnazjum. Ukończenie szkoły umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

W roku szkolnym 2012/2013 została utworzona Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 1 w Goleniowie kształcąca w zawodach kucharz oraz pracownik pomocy obsługi hotelowej.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nowogardzie zapewnia dodatkowo całodobową opiekę wychowankom pozbawionym opieki rodzicielskiej oraz możliwość realizacji celów rewalidacyjnych i resocjalizacyjnych. W ośrodku przebywają wychowankowie korzystający z opieki całkowitej i częściowej. Zakres i czas trwania opieki świadczonej przez placówkę jest dostosowany do sytuacji prawnej, rodzinnej, psychologicznej, zdrowotnej i materialnej dziecka.

W roku szkolnym 2010/2011 utworzono w I Liceum Ogólnokształcącym im. ppor. Emilii Gierczak w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 klasę o profilu policyjnym. Kształcenie w tej klasie opiera się na autorskim programie nauczania.

Uczniowie naszego Powiatu mogą korzystać z różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej świadczonej przez specjalistów zatrudnionych w poradniach prowadzonych przez Powiat Goleniowski. Poradnie wspomagają rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży oraz pomagają uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu we współpracy z rodzicami, specjalistami, wychowawcami oraz innymi nauczycielami i osobami działającymi w interesie rodziny, dzieci i młodzieży. Poradnie prowadzą również działalność diagnostyczną, doradczą, profilaktyczną i terapeutyczną oraz poradnictwo zawodowe.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

Na terenie powiecie goleniowskim ofertę edukacyjną wzbogacają również szkoły niepubliczne oraz publiczne prowadzone przez osoby fizyczne i osoby prawne. W ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonych przez Powiat Goleniowski wpisane są cztery licea ogólnokształcące, dwie zasadnicze szkoły zawodowe, cztery szkoły policealne. Natomiast w rejestrze wydanych zezwoleń na założenie szkoły publicznej przez osobę prawną lub fizyczną znajduje się jedno publiczne liceum ogólnokształcące prowadzone przez osobę fizyczną. Z uwagi na różne formy kształcenia (dzienne, wieczorowe, zaoczne) są one przeznaczone zarówno dla młodzieży jak i osób dorosłych.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonują placówki niepubliczne kształcenia ustawicznego i praktycznego, które zapewniają uzyskiwanie i uzupełnianie przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w takich formach pozaszkolnych jak kurs i kurs zawodowy.

Niepubliczne ośrodki rewalidacyjno-edukacyjno-wychowawcze umożliwiają dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom młodzieży upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego oraz obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

3.8.3 Nauczyciele wg stopnia awansu zawodowego w szkole

Nazwa jednostki	Zatrudnieni	Bez stopnia awansu	Stażyści	Kontraktowi	Mianowani	Dyplomowani	Ogółem	
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Nowogardzie	w pełnym wymiarze	0	0	5	9	8	22	
	w niepełnym wymiarze	liczba	1	0	1	2	2	6
		w tym etatu	0,85	0	0,22	0,50	1,05	2,62
	razem etaty	0,85	0	5,22	9,50	9,05	24,62	
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Goleniowie	w pełnym wymiarze	0	0	9	10	15	34	
	w niepełnym wymiarze	liczba	0	3	0	10	3	16
		w tym etatu	0	1,17	0	3,12	1,25	5,54
	razem etaty	0	1,17	9	13,12	16,25	39,54	

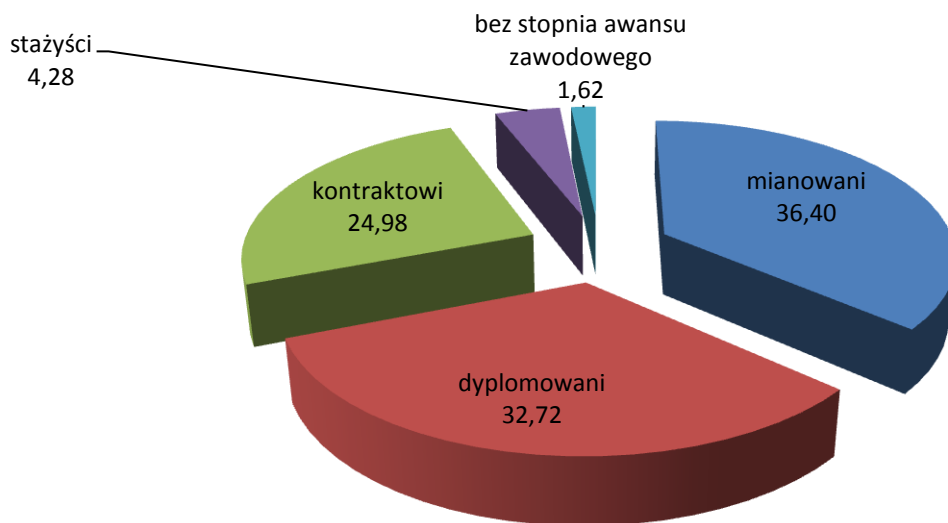
Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie	w pełnym wymiarze		0	3	11	15	13	42
	w niepełnym wymiarze	liczba	1	3	1	8	1	14
		w tym etatu	0,62	1,79	0,81	4,44	0,87	8,53
	razem etaty		0,62	4,79	11,81	19,44	13,87	50,53
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nowogardzie	w pełnym wymiarze		0	2	21	18	17	58
	w niepełnym wymiarze	liczba	0	1	2	3	1	7
		w tym etatu	0	0,50	1,58	1,80	0,77	4,65
	razem etaty		0	2,50	22,58	19,80	17,77	62,65
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie	w pełnym wymiarze		0	0	2	7	3	12
	w niepełnym wymiarze	liczba	0	0	1	1	1	3
		w tym etatu	0	0	0,62	0,11	0,49	1,22
	razem etaty		0	0	2,62	7,11	3,49	13,22
Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Nowogardzie	w pełnym wymiarze		1	1	3	11	16	32
	w niepełnym wymiarze	liczba	0	0	0	0	3	3
		w tym etatu	0	0	0	0	1,20	1,20
	razem etaty		1	1	3	11	17,20	33,20
Zespół Szkół Specjalnych w Goleniowie	w pełnym wymiarze		1	2	11	14	4	32
	w niepełnym wymiarze	liczba	1	0	1	1	1	4
		w tym etatu	0,36	0	0,28	0,56	0,50	1,70
	razem etaty		1,36	2	11,28	14,56	4,50	33,70
Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Goleniowie	w pełnym wymiarze		0	0	1	4	7	12
	w niepełnym wymiarze	liczba	0	0	0	0	0	0
		w tym etatu	0	0	0	0	0	0
	razem etaty		0	0	1	4	7	12

Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna dla Dzieci, Młodzieży i Ich Rodzin w Nowogardzie	w pełnym wymiarze		0	0	2	0	5	7
	w niepełnym wymiarze	liczba	0	0	1	0	0	1
		w tym etatu	0	0	0,75	0	0	0,75
	razem etaty		0	0	2,75	0	5	7,75
Szkoła Muzyczna I Stopnia w Goleniowie	w pełnym wymiarze		0	0	2	9	1	12
	w niepełnym wymiarze	liczba	2	2	6	3	4	17
		w tym etatu	1,06	1,44	4,02	2,16	3,47	12,15
	razem etaty		1,06	1,44	6,02	11,16	4,47	24,15
OGÓLEM	w pełnym wymiarze		2	8	67	97	89	263
	w niepełnym wymiarze	liczba	5	9	13	28	16	71
		w tym etatu	2,89	4,90	8,28	12,69	9,60	38,36
	RAZEM ETATY		4,89	12,90	75,28	109,69	98,60	301,36

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

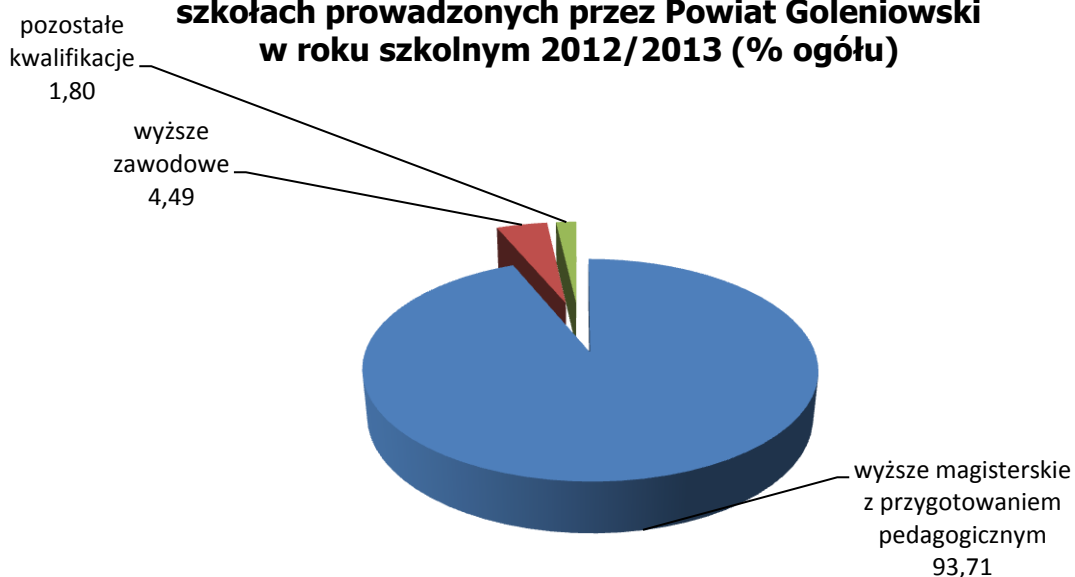
Szkoły i placówki posiadają świetnie wykształconą kadre pedagogiczną, która ustawicznie podnosi swoje kwalifikacje, uczestnicząc w różnych formach doskonalenia. Dzięki ich fachowości i kwalifikacjom, szkoły i placówki prezentują wysoki poziom kształcenia, wychowania i opieki.

% ogółu zatrudnionych nauczycieli wg stopnia awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez Powiat Goleniowski w roku szkolny 2012/2013

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

Poziom wykształcenia nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Powiat Goleniowski w roku szkolnym 2012/2013 (% ogółu)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

3.9 Zdawalność egzaminów zewnętrznych

3.9.1 Egzamin maturalny

Do egzaminu maturalnego w szkołach prowadzonych przez Powiat Goleniowski w maju 2013 r. przystąpiło 390 tegorocznych absolwentów ubiegających się o świadectwo dojrzałości. W pierwszym terminie egzamin zdało 291 absolwentów, co stanowi 74,62% wszystkich absolwentów, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego po raz pierwszy w maju 2013 r. Po przeprowadzeniu egzaminu poprawkowego egzamin zdało ogółem **319** absolwentów, co stanowi **81,79%** zdawalności.

Zdawalność egzaminu maturalnego w 2013 roku, obliczona dla wszystkich przystępujących po raz pierwszy jest niższa niż w roku ubiegłym.

Najwyższą zdawalność w roku 2013 (odsetek sukcesów) uzyskali absolwenci I Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Goleniowie – **92,09%**. Wzrost zdawalności w porównaniu do roku ubiegłego odnotowano w Technikum Nr 1 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie, natomiast znaczący spadek w Technikum Nr 1 w Zespole Szkół Zawodowych w Goleniowie.

Pomimo wzrostu zdawalności w roku 2013 nadal niepokojącym zjawiskiem jest niska zdawalność egzaminu w Technikum Nr 1 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie.

Wyniki egzaminów maturalnych w 2013 r. oraz w latach ubiegłych

Nazwa jednostki	Typ szkoły	Tegoroczni absolwenci przystępujący do egzaminu	Zdali egzamin	Zdawalność % w 2013 r.	Zdawalność % w 2012 r	Zdawalność % w 2011 r.
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Nowogardzie	lo	66	60	90,9	91,8	84,85
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Goleniowie	lo	139	128	92,09	97,5	97
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	lo	7	6	85,7	brak absolwentów w	62,5%

w Maszewie	technika m	11	5	45,5	30,0	41,66
Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie	technika m	88	64	72,7	80,23	90
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nowogardzie	technikum	79	56	70,88	68,42	60
RAZEM		390	319	81,79	85,03	81,50

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

Porównanie zdawalności egzaminu maturalnego w 2013 r. w szkołach prowadzonych przez Powiat Goleniowski ze zdawalnością w kraju

Nazwa jednostki	Typ szkoły	Zdawalność % w szkole	Zdawalność % w kraju
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Nowogardzie	lo	90,9	94
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Goleniowie	lo	92,09	
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie	lo	85,7	
Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie	technikum	72,7	81
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nowogardzie	technikum	70,88	
Ogółem		81,79	

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

Zdawalność egzaminu (odsetek sukcesów) w szkołach prowadzonych przez Powiat Goleniowski jest niższa niż zdawalność w kraju. Analizując zdawalność w poszczególnych typach szkół należy podkreślić fakt, że zdawalność w I Liceum Ogólnokształcącym w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Goleniowie (92,09%) jest porównywalna do zdawalności w kraju (94%).

3.9.2 Egzamin zawodowy

Do egzaminu zawodowego w zawodach technicznych przystąpiło 222 tegorocznych absolwentów. Egzamin zdało 128 osób, co daje **57,66%** zdawalności. W zawodach robotniczych do egzaminu przystąpiło 48 tegorocznych absolwentów. Egzamin zdało 32 osób, co daje **66,67%** zdawalności. Na uwagę zasługuje znakomity odsetek sukcesów jaki uzyskano w Zespole Szkół Zawodowych w Goleniowie, który wynosi 70,13%. Jest on 6,16% wyższy niż zdawalność egzaminu w skali okręgu i 8,11% wyższy niż zdawalność w skali województwa. Cieszy również fakt 100% zdawalności w zawodzie sprzedawca w Zasadniczej Szkole Zawodowej w Zespole Szkół Zawodowych w Goleniowie.

Zdawalność egzaminów zawodowych w 2013 r. w porównaniu do zdawalności w okręgu i województwie

Nazwa jednostki	Zdawalność % w szkole	Zdawalność % w okręgu	Zdawalność % w województwie
zawody technikalne			
Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie	70,13	63,97	62,02
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nowogardzie	56,1		
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie	22,73		
zawody robotnicze			

Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie	70	75,31	72,17
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nowogardzie	64,29		

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

Zdawalność egzaminu z przygotowania zawodowego w 2013

r.

w porównaniu do lat ubiegłych

Nazwa jednostki	Zawód	Zdawalność % 2013 r.	Zdawalność % 2012 r.	Zdawalność % 2011 r.
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nowogardzie	technik handlowiec	93,3	83,3	81
	technik pojazdów samochodowych	25	80	22
	technik informatyk	38,1	77,8	35
	technik ekonomista	94,1	100	100
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	68	83,3	76
	technik hotelarstwa	41,2	-	-
	zsz- mechanik poj. samochodowych	58,8	62,5	71,4
	zsz- kucharz małej gastronomii	0	0	60
	zsz- sprzedawca	88,8	72,7	85,7
Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie	technik ekonomista	91,7	75	30
	technik handlowiec	57,1	50	45
	technik hotelarstwa	87	60	brak absolwentów
	technik technologii drewna	-	33	26,6
	technik informatyk	53,6	68	65,4
	zsz- sprzedawca	100	60	92,3

	zsz- kucharz małej gastronomii	62,5	83,3	93,7
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Maszewie	technik żywienia i gospodarstwa domowego	25	23,8	51,85

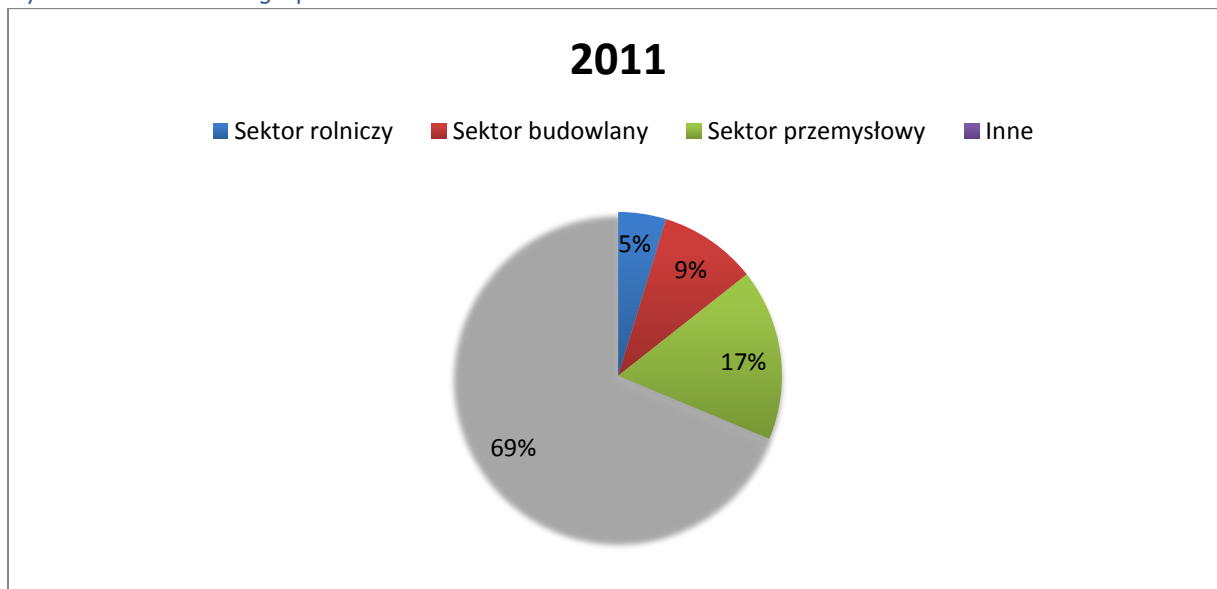
Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

4 Diagnoza w sferze gospodarczej

4.1 Struktura gospodarki

Powiat Goleniowski utworzony został w 1999 roku i swoim zasięgiem terytorialnym obejmuje sześć gmin: Goleniów – siedzibę Powiatu, Nowogard, Osinę, Stepnicę, Maszewo, Przybiernów. Ze względu na ukształtowanie terenu, liczne tereny leśne – 35 % powierzchni i akweny wodne – 7% powierzchni występuje tu różnorodność gospodarcza³. Przez lata dominującymi gałęziami gospodarki w Powiecie było rolnictwo oraz przemysł drzewny. W roku 2011 w Powiecie Goleniowskim zarejestrowane było 8476 podmiotów gospodarczych.⁴ Znacznie mniej niż w roku 2010 w którym liczba była wyższa i wynosiła 8758 podmiotów.⁵

Wykres nr. 3. Struktura gospodarki w Powiecie Goleniowskim w 2011 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

³ www.powiat-goleniowski.pl

⁴ Statystyczne Vademecum Samorządowca, Gmina Miejsko - Wiejska Maszewo, Główny Urząd statystyczny 2012 rok.

⁵ Statystyczne Vademecum Samorządowca, Gmina Miejsko - Wiejska Maszewo, Główny Urząd statystyczny 2011 rok.

Tabela nr. 14. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2011 roku.

Lp.	Powiat Goleniowski	Goleniów	Stepnica	Nowogard	Maszewo	Osina	Przybiernów
1.	1034	1217	828	1023	663	722	851

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powiat posiada również bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Wiele miejscowości jest obsługiwanych przez nowoczesne oczyszczalnie ścieków. Celem zapewnienia właściwego rozwoju oraz zagospodarowania wolnych terenów, władze poszczególnych gmin wchodzących w skład Powiatu stwarzają sprzyjające warunki dla rozwoju inwestycji. Oferują zwolnienia podatkowe, możliwość korzystnego zakupu gruntów i obiektów, infrastrukturę i zasoby wykwalifikowanej kadry.

Oczekiwany kierunkami rozwoju gospodarczego i inwestycyjnego w regionie są: turystyka i rekreacja, przetwórstwo rolno-spożywcze, rolnictwo ekologiczne oraz usługi i przemysł nieuciążliwy dla środowiska naturalnego.

Atrakcyjność gospodarczą Powiatu Goleniowskiego podnoszą tereny inwestycyjne. Na terenie Gminy Goleniów utworzono Goleniowski Park Przemysłowy o pow. 300 ha. Teren parku jest w pełni uzbrojony i przeznaczony pod rozwój przemysłu, usług i logistyki. Na terenie parku znajduje się Specjalna Strefa Ekonomiczna, będąca podstrefą Kostrzyńsko - Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Tendencja tworzenia jednego obszaru pod rozwój przemysłu, usług i logistyki jest widoczna w całym kraju.

Analizując rozwój gospodarczy można zauważyć stopniowe odejście od rolnictwa w kierunku Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz przemysłu.

Gmina Goleniów

Gmina Goleniów położona jest w środkowo-zachodniej części Województwa Zachodniopomorskiego, w odległości kilkunastu kilometrów od terytorium Niemiec.

W zakresie transportu drogowego przez teren gminy przebiegają drogi krajowe S-3 i S-6, wchodzące do sieci dróg międzynarodowych E-65 i E-28 oraz drogi wojewódzkie nr 112 i 113. Transport kolejowy wyznacza międzynarodowa linia kolejowa E-59, przechodząca przez gminę z północy na południe oraz druga linia na trasie Szczecin – Koszalin, funkcjonująca w układzie regionalnym i łącząca wschodnie i zachodnie rubieże województwa.

Wreszcie, transport lotniczy charakteryzuje się funkcjonującym w Glewicach na terenie gminy międzynarodowym portem lotniczym im. NSZZ „Solidarność”.⁶ Gmina Goleniów dominuje w regionie zachodniopomorskim pod względem atrakcyjności inwestycyjnej i dynamiki rozwoju gospodarczego. Sytuacja taka jest efektem nie tylko kluczowego i bardzo

⁶ *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Goleniów do 2015 roku*

dogodnego położenia geograficznego w skali województwa (w ciągu głównych szlaków komunikacyjnych: drogowych i kolejowych), ale także prowadzonej od lat przez władze samorządowe polityki zrównoważonego rozwoju, opartej na odpowiedniej polityce fiskalnej, wspieraniu działań inwestycyjnych oraz otwartości względem inwestorów zewnętrznych.

Wśród głównych czynników zewnętrznych mających wpływ na wysoki poziom atrakcyjności gospodarczej obszaru gminy należy wymienić:

- dobrze rozwiniętą infrastrukturę gospodarczą (sieć dróg, banki, sieć telekomunikacyjna, itp.),
- bezpośrednie położenie przy drodze S-3 i S-6,
- bezpośrednie położenie przy linii kolejowej Szczecin – Świnoujście,
- bliskość nowoczesnego portu lotniczego położonego 5 km od Goleniowa,
- możliwość korzystania z infrastruktury technicznej Szczecina i Świnoujścia, szczególnie z portów i przepraw promowych do krajów skandynawskich,
- stosunkowa bliskość przejść granicznych z Niemcami.

Oprócz uwarunkowań zewnętrznych, główną determinantą i osią rozwoju gospodarczego gminy są:

- inwestycje w infrastrukturę techniczną (w tym uzbrojenie terenów w Goleniowskim Parku Przemysłowym – w 2007 roku wydatkowano na ten cel kwotę 2 626 452,20 zł⁷),
- korzystne warunki dla inwestorów, w tym ulgi podatkowe (od 2003 roku tylko w ramach Goleniowskiego Parku Przemysłowego ulokowało kapitał 50 podmiotów gospodarczych⁸, które działają w oparciu o „Program Pomocy Regionalnej dla Przedsiębiorców Inwestujących na Terenie Gminy Goleniów”),
- dynamiczny wzrost ilości świadczonych usług i funkcjonowania drobnej przedsiębiorczości (działa tutaj 3213 prywatnych podmiotów gospodarczych, zarejestrowanych w systemie REGON jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą⁹).

Znamiennym jest też fakt, iż od lat na obszarze gminy utrzymuje się stała, wysoka tendencja dokonywanych nowych wpisów przedsiębiorców zarejestrowanych w ewidencji działalności co świadczy o dużej aktywności mieszkańców i stałym procesie zmian na rynku, dostosowującym podaż do popytu.

Goleniowski Park Przemysłowy (GPP) jest w pełni uzbrojonym technicznie terenem o powierzchni ok. 405 ha, przeznaczonym pod obiekty produkcyjne i usługi przemysłowe. Od 2003 roku zainwestowało w nim ok. 50 firm, zajmujących się między innymi przetwórstwem rolnym, produkcją żywności, obróbką skór, konfekcjonowaniem i obróbką kamieni dekoracyjnych, produkcją przędzy dywanowej, produkcją opakowań tekturowych, drabin, tapet, artykułów higienicznych, przyczep i naczep transportowych, laminowanych kadłubów

⁷ Na podstawie Sprawozdania Burmistrza Gminy z realizacji budżetu Gminy na rok 2007

⁸ Na podstawie danych UGiM w Goleniowie, stan 10.2008 roku

⁹ Na podstawie danych Urzędu Statystycznego, stan na 12.2007 roku

jachtowych oraz łopaty dla siłowni wiatrowych, asfaltu i betonu, materiałów ściernych a także logistyką i transportem. Wśród inwestorów są firmy z Danii, Belgii, Holandii, Niemiec, Włoch, Tajlandii, Korei, USA i Polski.¹¹ Inwestowanie w Goleniowskim Parku Przemysłowym jest dodatkowo wspierane przez Pomoc Regionalną - wspieranie nowych inwestycji lub tworzenia nowych miejsc pracy na terenie Gminy Goleniów poprzez zwolnienie z podatku od nieruchomości. Nowe inwestycje oznaczają nakłady poniesione na: utworzenie nowego lub rozbudowę już istniejącego przedsiębiorstwa, dokonywanie zmian produkcji, procesu produkcyjnego lub produktu, zakup przedsiębiorstwa, które jest w stanie likwidacji, zakup patentów, licencji, know-how oraz nie opatentowanej wiedzy technicznej. Jeżeli poniesione przez przedsiębiorcę nakłady inwestycyjne przekroczą równowartość 50.000 Euro może on uzyskać zwolnienie z podatku od nieruchomości na 1 rok. Jeżeli nakłady przekroczą 150.000 Euro - na 2 lata, 300.000 Euro - na 3 lata, 1.000.000 Euro - na 4 lata i 2.000.000 Euro - na 5 lat.¹²

Na terenie GPP zatrudnienie znajdują pracownicy z całego Powiatu Goleniowskiego, zatrudnienie znajduje tu 2600 osób, przy czym ta liczba stale rośnie gdyż nowe firmy decydują się inwestować w tym miejscu. Natomiast największym Pracodawcą w Gminie Goleniów jest firma Swedwood Poland z. o.o. która zajmuje się produkcją mebli w ramach marki IKEA. W Gminie Goleniów znajduje się wiele punktów usługowych, ale przeważają punkty handlowe.

Gmina Maszewo

Gmina Maszewo ma typowo rolniczy charakter. Płody rolne wykorzystywane są do produkcji przez miejscowe Zakłady przetwórcze: młyn, masarnię, piekarnie, zakład przetwórstwa spożywczego. Pozarolniczą działalność na terenie gminy i miasta prowadzi ponad 550 podmiotów gospodarczych.¹³

Głównym bogactwem gminy są jej walory turystyczne. Brak uciążliwego dla środowiska przemysłu, liczne jeziora, lasy, niepowtarzalna przyroda oraz ciekawa historia miasta i gminy wraz z istniejącymi zabytkami tworzy swoisty klimat tego miejsca.¹⁴

Urozmaicony, ekologicznie czysty krajobraz, lasy będące ostoją dla wielu gatunków zwierząt i ptaków chronionych, sąsiedztwo Puszczy Goleniowskiej, czyste (II klasa czystości) i zasobne w ryby jeziora, które zajmują ogółem powierzchnię 127 ha. Dużą zaletą jest także fakt, że nie zlokalizowano tutaj zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska. Stolica gminy - Maszewo położone w jej środkowo-południowej części, jest miasteczkiem wpisanym do rejestru zabytków i chlubi się blisko 730-letnią historią (prawa miejskie od 1278 r.).

¹¹ *Oferta dla inwestorów Goleniowskiego Parku Przemysłowego, Urząd Miasta i Gminy Goleniów, maj 2012 r.*

¹² *Oferta dla inwestorów Goleniowskiego Parku Przemysłowego, Urząd Miasta i Gminy Goleniów, maj 2012 r.*

¹³ www.maszewo.pl

¹⁴ *Informacje pochodzą z Urzędu Miejskiego w Maszewie.*

Tylko nieliczne miejscowości zachowały w całości (jak ma to miejsce w Maszewie), swój historyczny układ urbanistyczny oraz architekturę.¹⁵

Gmina Stepnica

Gmina Stepnica ze względu na mało korzystne warunki naturalne dla rozwoju rolnictwa rozszerza funkcje związane z rozwojem turystyki i agroturystyki, przemysłu drzewnego, drobnego przemysłu i usług. Gmina charakteryzuje się dość wysoką aktywnością gospodarczą opartą na bazie turystyki, przemysłu drzewnego i usługach. Na terenie Gminy Stepnica na dzień 22.02.2013 zarejestrowanych jest 218 aktywnych podmiotów gospodarczych, w tym 138 w Stepnicy. Najliczniej reprezentowany jest sektor usług, dalej budownictwo i przemysł. Z danych Urzędu Gminy wynika, że faktyczną działalność rolniczą na terenie miejscowości Stepnica prowadzi tylko 5 podmiotów co stanowi 3,62% ogółu prowadzących działalność gospodarczą w Stepnicy. Łącznie liczba osób utrzymujących się z działalności rolniczej w Stepnicy wynosi 17 co stanowi 0,82% ogółu liczby mieszkańców Stepnicy.

Na terenie Stepnicy funkcjonuje Morski Port z dwoma basenami: rybackim i towarowym. Układ ich oparty jest o tor wodny Świnoujście - Szczecin, łączący porty i przystanie ze szlakami na wodach międzynarodowych. Sprzyjającymi warunkami dla rozwoju portu i związanych z nim gałęziami gospodarki jest wprowadzanie coraz to nowszych technologii przeładunkowych, obsługę nowych ładunków i poszerzanie granic portu z wykorzystaniem terenów pokolejowych. W 2012 r. zakończyła się modernizacja basenu kolejowego w Porcie Morskim dzięki, której rocznie będzie można przeładowywać ok. 300 tys. ton różnego rodzaju towarów. Ponadto zbudowano stanowisko do załadunku towarów wielkogabarytowych, a tuż przy basenie przedsiębiorca prywatny otworzył stację benzynową obsługującą również jednostki pływające, co skutecznie podnosi funkcjonalność portu. Planuje się także wykorzystanie portu do rozwoju białej floty.

W dziedzinie rybołówstwa czynny jest w Porcie Morskim w Stepnicy basen rybacki, z którego korzystają rybacy zrzeszeni w spółce „Rybak”. Dzięki wsparciu unijnemu port został przez gminę Stepnica zmodernizowany. Zbudowano boksy dla rybaków, pomieszczenia socjalne, chłodnie z wytwornicą lodu, wyremontowano nabrzeże oraz pogłębiono basen. Rybacy ze Stepnicy obsługują wody Zalewu Szczecińskiego i Rostoki Odrzańskiej.

Dzięki udziałowi Gminy Stepnica w stowarzyszeniach Lokalna Grupa Działania „Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego” i Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński” możliwe jest korzystanie nie tylko przez Gminę, ale również przez przedsiębiorców ze środków będących w dyspozycji tych stowarzyszeń. Dzięki tym środkom przez Gminę Stepnica zrealizowana została w całości inwestycja polegająca na budowie nowoczesnego oświetlenia ulicznego typu LED, oraz budowana jest nowa świetlica wiejska w Kopicach. Ponadto prywatne podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Stepnica realizują projekty w dziedzinie turystyki, sportu, handlu i usług oraz odnawialnych źródeł energii.

¹⁵ www.maszewo.pl

Pozyskiwane środki unijne wpływają na podnoszenie kwalifikacji zawodowych uczestników różnego rodzaju kursów i szkoleń stwarzając nowe miejsca pracy.

Elementem mającym istotny wpływ na rozwój gospodarczy gminy jest budowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. W ostatnich dwóch latach powstały 3 przystanie jachtowe, jedna duża mogąca pomieścić ok. 300 jednostek pływających oraz 2 mniejsze w Gąsierzynie i Kopicach. Dokonano modernizacji plaży w Stepnicy, budowana jest hala widowiskowo sportowa, w sześciu miejscowościach wybudowano boiska wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią. Większość tej infrastruktury powstała dzięki wsparciu ze środków Unii Europejskiej z której dotychczas Gmina na realizację wszystkich projektów otrzymała dotację w wysokości blisko 12 mln zł. Na uwagę zasługuje fakt, że w ostatnich trzech latach Gmina Stepnica zrealizowała i jest w trakcie realizacji ponad 40 projektów z udziałem środków zewnętrznych. Większość z tych projektów dotyczy budowy infrastruktury sportowej, rekreacyjno - turystycznej, portowej, wodno-kanalizacyjnej, ochrony środowiska, drogowej, mieszkalnictwa socjalnego.

Największym pracodawcą w Stepnicy jest Swedwood Poland Sp. z o.o. Oddział Grupa Tartaki oraz Swedwood Poland Sp. z o.o. Oddział IVAR. Przedsiębiorstwa te wchodzi w skład grupy kapitałowej IKEA. Firmy te zatrudniają ok. 650 osób.

Ponadto funkcjonuje jeszcze wiele innych zakładów zatrudniających od 10 do 40 osób, a są to: STOP CO2 Sp. z o.o. z Miłowa, Gospodarstwo Rolne Andreas z Bogusławia, NFC Polska North Sp. z o.o. – olejarnia, Spółka Rybak, Bimex sc. Mirosław Mackiewicz z Żarnówka. Jednym z większych pracodawców na terenie Gminy Stepnica są instytucje publiczne tj. Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Stepnicy, Szkoła Podstawowa w Racimierzu i Gimnazjum w Stepnicy.

Ok. 30% ogólnej powierzchni Gminy stanowią lasy, których administratorem na terenie Gminy Stepnica jest Nadleśnictwo Goleniów. Na terenie Gminy Stepnica znajduje się 5 leśnictw Nadleśnictwa Goleniów: Olszanka, Widzieńsko, Zielonczyn, Stepnica i leśnictwo Krokorzycze. Do prowadzenia gospodarki leśnej zatrudniane są Zakłady Usług Leśnych (ZUL) zatrudniające po kilka osób i zwiększające zatrudnienie w sezonie wiosenno letnim.¹⁶

¹⁶ Informacje pochodzą z Urzędu Gminy Stepnica.

Gmina Nowogard

Miasto i Gmina Nowogard, pod względem gospodarczym, posiada charakter usługowo-przemysłowy. Na terenie miasta Nowogard zarejestrowanych jest 2556 podmiotów gospodarczych (dane GUS za 2011 r.). Analiza ich struktury wskazuje na przeważającą formę prowadzenia działalności przez osoby fizyczne (2501 podmiotów).

Biorąc pod uwagę ilość zatrudnionych w poszczególnych branżach, największym udziałem w zatrudnieniu miały następujące gałęzie lokalnej gospodarki:

- Przemysł - 37%,
- Handel - 31%,
- Transport i łączność - 17%,
- Inne - 15%.¹⁷

Podczas posiedzenia Rady Ministrów w dniu 13 sierpnia 2013 r., Rząd RP wydał rozporządzenie w którym Gmina Nowogard uzyskała zgodę na utworzenie na jej terenie podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (K-S SSE).

Gmina Osina

Gmina Osina jest najmniejszą gminą wchodzącą w strukturę powiatu zajmując powierzchnię 101,92 km². Gmina stanowi 6,3% powierzchni powiatu i leży na Równinie Nowogardzkiej. Gminę zamieszkuje 3,6% ludności powiatu. Jest gminą rolniczą z powierzchnią użytków rolnych ok. 58% (w większości gleby IV i V klasy bonitacji). Lasy stanowią około 34 % powierzchni gminy.

W samej gminie funkcjonuje 185 podmiotów gospodarczych (handlowe, budowlane, transportowe, księgowo -rachunkowe, leśne, usługowe). Największym pracodawcą od lat jest Firma „Drewo” - producent frontów kuchennych¹⁸

Gmina Przybiernów

Gmina wiejska Przybiernów położona jest w północnej części powiatu Goleniowskiego zajmując powierzchnię 228,7 km². Tereny leśne zajmują 53,2 % powierzchni gminy, użytki rolne 38,3 %, natomiast 8,5 % stanowią pozostałe grunty i nieużytki. Gmina Przybiernów komunikacyjnie znajduje się przy drodze krajowej nr 3 relacji Świnoujście - Jakuszyce. Sąsiaduje z 6 gminami: od północy z gminami Wolin i Golczewo, od wschodu z gminą Nowogard, od południa z gminami Osina i Goleniów, od zachodu z gminą Stepnica. Granice administracyjne gminy Przybiernów na przeważającej długości są granicami sztucznymi w obrębie kompleksów leśnych Puszczy Goleniowskiej w obrębie użytków rolnych.

¹⁷ Przewodnik dla Inwestora, Nowogard, 2012r.

¹⁸ Informacje pochodzą z Urzędu Gminy w Osinie.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilka zakładów o różnych profilach działania m.in.: betoniarnia, ubojnie, przetwórnia ryb, kopalnia żwiru i piasku, hodowla pstrągów, ferma norek i drobiu, fabryka chemiczno – kosmetyczna a także stadnina koni.

Wiodącą funkcję w Gminie Przybiernów stanowi rolnictwo. Grunty rolne na terenie gminy zajmują 38,3 % całkowitej powierzchni a rolnictwu sprzyja struktura użytkowania terenu, istniejące zainwestowanie w postaci majątku trwałego, struktura zatrudnienia. Zdecydowana większość użytków rolnych należy do firm prywatnych posiadających siedzibę na terenie gminy lub poza jej obszarem. Według danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie średni areal gospodarstwa na terenach wiejskich gminy kształtuje się na poziomie 10 ha, a ujmując również tereny Skarbu Państwa dzierżawione przez właścicieli gospodarstw, przeciętny areal gospodarstwa kształtuje się na poziomie 18 ha. Struktura indywidualnych gospodarstw jest mało korzystna, gdyż dominują gospodarstwa małe do 7 ha. Jest ich w gminie 195, co stanowi 54,6 % wszystkich gospodarstw. Najwięcej gospodarstw małych występuje w Przybiernowie i Łożnicy. Koncentracja gospodarstw o średnim areale występuje we wsiach: Przybiernów i Kartlewo. Gospodarstwa duże, w przedziale 17-50 ha występują w liczbie 60, zlokalizowane są głównie w miejscowościach: Przybiernów, Kartlewo, Miodowice, Rzystnowo i Czarnogłowy. Pod względem liczebności występowania gospodarstw rolnych, do wsi o dużej koncentracji gospodarstw indywidualnych zaliczyć można: Przybiernów, Kartlewo, Czarnogłowy, Brzozowo, Budzieszewice. W gminie występują gospodarstwa specjalistyczne, są to gospodarstwa specjalizujące się w produkcji roślinnej i zwierzęcej. Najwięcej gospodarstw specjalizuje się w chowie trzody chlewnej (13 hodowców), która koncentruje się we wsiach: Przybiernów, Czarnogłowy, Włodzisław, Zabierzewo, natomiast chów bydła prowadzony jest w większej ilości przez gospodarstwa w Rzystnowie, Moraczu, Włodzisławiu, Budzieszewicach i Przybiernowie. Ogrodnictwo rozwinęło się jedynie w Przybiernowie i Derkaczu a uprawę połową roślin liściastych rozpoczyna gospodarstwo w Kartlewie, uprawa rododendronów w Derkaczu. W gminie Przybiernów uprawia się przede wszystkim zboża, a z roślin bardziej intensywnych - rzepak. Zboża stanowią aż 85,3 % wszystkich upraw, rzepak natomiast zajmuje około 6,4 % upraw. Oprócz zasiewów na gruntach ornych użytkowanych jest 820 ha pastwisk.¹⁹

4.2 Działalność inwestycyjna

Działalność inwestycyjna prowadzona jest w szczególności przez Urzędy Miasta i Gmin Powiatu Goleniowskiego. Najbardziej rozbudowaną ofertę inwestycyjną posiada Gmina Goleniów co jest efektem prac nad promocją Goleniowskiego Parku Przemysłowego.

Inwestowanie w Goleniowskim Parku Przemysłowym jest dodatkowo wspierane przez Pomoc Regionalną - wspieranie nowych inwestycji lub tworzenia nowych miejsc pracy na terenie Gminy Goleniów poprzez zwolnienie z podatku od nieruchomości. Nowe inwestycje oznaczają nakłady poniesione na: utworzenie nowego lub rozbudowę już istniejącego przedsiębiorstwa, dokonywanie zmian produkcji, procesu produkcyjnego lub produktu, zakup przedsiębiorstwa, które jest w stanie likwidacji, zakup patentów, licencji, know-how oraz nie opatentowanej

¹⁹ www.przybiernow.pl

wiedzy technicznej. Jeżeli poniesione przez przedsiębiorcę nakłady inwestycyjne przekroczą równowartość 50.000 Euro może on uzyskać zwolnienie z podatku od nieruchomości na 1 rok. Jeżeli nakłady przekroczą 150.000 Euro - na 2 lata, 300.000 Euro - na 3 lata, 1.000.000 Euro - na 4 lata i 2.000.000 Euro - na 5 lat.²⁰

Miasto i Gmina Goleniów szukając nowych inwestorów wspiera się współpracą z Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Marszałkowskiego ze Szczecina. Dodatkowo promocja i poszukiwanie inwestorów odbywa się przez foldery informacyjne, filmiki promocyjne, organizowane spotkania oraz stronę internetową gminy.

Również Gmina Nowogard prowadzi działalność inwestycyjną. Wydany został Przewodnik dla Inwestora Uchwałą Rady Miejskiej Nr IV/18/11 z dnia 26 stycznia 2011 r. przedsiębiorcy tworzący nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Gminy Nowogard są zwolnieni z opłacania podatku od nieruchomości.

Zwolnienie z podatku od nieruchomości przysługuje przedsiębiorcom, którzy utworzą miejsca pracy w okresie do 3 lat od daty zakończenia inwestycji. Utrzymanie inwestycji oraz nowych miejsc pracy nastąpi przez okres co najmniej pięć lat od dnia jej zakończenia lub 3 lata w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw.

Zwolnienie z podatku przysługuje:

- na okres 2 lat, jeśli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 5 miejsc pracy,
- na okres 5 lat, jeśli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 10 miejsc pracy,
- na okres 10 lat, jeśli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 50 miejsc pracy.

Ponadto władze gminy deklarują współpracę w zakresie zagospodarowania wolnych terenów inwestycyjnych poprzez ich zakup lub dzierżawę, a także udzielenie inwestorowi pomocy organizacyjnej i technicznej w rozpoczęciu i prowadzeniu inwestycji przez podległe jednostki organizacyjne gminy oraz rzetelną pomoc pracowników Urzędu Miejskiego.²¹

4.3 Otoczenie biznesu

Centrum Obsługi Inwestora (COI), utworzone w styczniu 2005 roku w wyniku podpisania listu intencyjnego przez władze województwa oraz Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. (PAIiIZ), jest jednym z szesnastu partnerów regionalnych Agencji w kraju. Nadrzędnym celem powołania COI jest zapewnienie kompleksowej obsługi przedsiębiorstwom zagranicznym zainteresowanym bezpośrednimi inwestycjami w Regionie. W tym celu COI nie tylko współpracuje z PAIiIZ przy obsłudze projektów inwestycyjnych, ale również prowadzi samodzielnie obsługę inwestorów, którzy zgłaszają się bezpośrednio do Centrum.

²⁰ *Oferta dla inwestorów Goleniowskiego Parku Przemysłowego, Urząd Miasta i Gminy Goleniów, maj 2012 r.*

²¹ *Przewodnik dla Inwestora, Nowogard, 2012 r.*

Zadania COI można podzielić na trzy główne obszary:

- Obsługa projektów inwestycyjnych;
- Promocja potencjału inwestycyjnego Regionu;
- Poprawa oferty inwestycyjnej Województwa.

W ramach poszczególnych obszarów, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, prowadzone są następujące działania:

- udzielanie zainteresowanym podmiotom informacji w zakresie uwarunkowań prawnych

i gospodarczych w procesach inwestycyjnych, w tym doradztwo inwestycyjne, wsparcie i doradztwo w procesie pozyskiwania optymalnej lokalizacji inwestycyjnej,

- współpraca z inwestorem już pozyskanym dla Regionu, polegająca na kompleksowej pomocy doradczej w ramach prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozbudowy projektów inwestycyjnych (tzw. aftercare);

- organizowanie, współorganizowanie i uczestnictwo w przedsięwzięciach promocyjnych, takich jak targi, giełdy nieruchomości, seminaria, konferencje itp.,

- aktywne poszukiwanie inwestorów,

- inicjowanie i wspieranie działań proinwestycyjnych, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków finansowych na takie działania,

- uczestnictwo w inicjatywach i programach, w tym współfinansowanych ze środków UE, mających na celu promocję walorów inwestycyjnych Województwa Zachodniopomorskiego oraz działań proinwestycyjnych w Województwie Zachodniopomorskim,

- współpraca z zainteresowanymi podmiotami i organizacjami w zakresie działań proinwestycyjnych, w tym z placówkami dyplomatycznymi RP za granicą oraz obcych państw w Polsce, regionami partnerskimi, samorządami gospodarczymi;

- tworzenie, obsługa i administrowanie bazy danych ofert inwestycyjnych w Województwie Zachodniopomorskim,

- analiza potencjału inwestycyjnego, w tym bieżące dokonywanie analiz w zakresie pozycji konkurencyjnej i atrakcyjności inwestycyjnej Województwa Zachodniopomorskiego,

- doradztwo i organizowanie szkoleń w zakresie systemów wspierania oraz dostępnych instrumentów finansowych skierowanych do inwestorów oraz samorządów terytorialnych,

w zakresie: korzyści z inwestowania w specjalnych strefach ekonomicznych, parkach przemysłowych lub wolnych obszarach celnych, korzyści oferowanych przez samorządy

lokalne (gminy, powiaty) - zwolnień podatkowych, ulg, dofinansowania z powiatowych urzędów pracy, itd., możliwości partycypacji w programach finansowanych ze środków UE,

- uczestnictwo w tworzeniu Regionalnego Programu Operacyjnego.

W grudniu 2009 r. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego podjął decyzję o przystąpieniu do projektu systemowego Ministra Gospodarki w ramach Poddziałania 6.2.1 Wsparcie dla sieci Centrów Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, lata 2007-2013. Oznacza to, że na terenie Województwa Zachodniopomorskiego powstało Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE), w ramach istniejącego już Centrum Obsługi Inwestora.

Projekt utworzenia Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) jest odpowiedzią na potrzeby środowiska eksporterów wynikające z braku dostępu do kompleksowych usług informacyjnych w zakresie eksportu oraz prowadzenia inwestycji poza granicami kraju. Rozproszona informacja na temat możliwości eksportowych, a także trudności z pozyskaniem usługi odpowiedniej jakości po przystępnej cenie, to główne bariery w rozwoju polskich przedsiębiorstw, szczególnie małych i średnich, które w strukturze podmiotowej gospodarki są najliczniej reprezentowane.

Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów gwarantuje:

- wsparcie na poziomie regionów, działających w ramach jednolitych standardów i procedur, rozpoznawalnych przez przedsiębiorców jednostek dysponujących informacją gospodarczą o rynkach międzynarodowych,
- dostęp przedsiębiorców do informacji z zakresu rynków międzynarodowych, propagowany poprzez prowadzone kampanie promocyjne w kraju,
- zmniejszenie kosztów wejścia przedsiębiorstwa na rynki zagraniczne,
- zintegrowanie informacji z zakresu eksportu i inwestowania poza Polską, bliższą współpracę regionów z Wydziałami Promocji Handlu i Inwestycji przy ambasadach RP za granicą,
- większy wpływ na kreowanie postaw proeksportowych i proinwestycyjnych wśród przedsiębiorców.²²

²² www.coi.wzp.pl/coi/centrum_obsługi_inwestora.

4.4 Turystyka

Ukształtowanie terenu i urozmaicenie przyrodnicze Powiatu Goleniowskiego sprzyja rozwojowi turystyki. Gminą która najbardziej wykorzystuje swój potencjał turystyczny jest Gmina Stepnica, która zgodnie z przyjętą Strategią rozwoju turystyki Gminy Stepnica do roku 2020

Gmina w ostatnich latach w widoczny sposób wyróżnia się inicjatywą w obszarze Województwa Zachodniopomorskiego. W celu systematycznej poprawy warunków życia mieszkańców niezbędne staje się zdynamizowanie rozwoju Gminy Stepnica szczególnie w obszarze turystyki. Baza noclegowa Stepnicy składa się z 20 obiektów działających w formie pensjonatów, ośrodków kolonijnych, kempingów i agroturystyki. Łączna liczba miejsc noclegowych wynosi 335.²³ Stepnica jest bardzo atrakcyjna ze względu na położenie nad wodami Zalewu Szczecińskiego. Niezwykle warunki geograficzno - przyrodnicze, położenie około 90% gminy na terenie obszaru Natura 2000, rezerwaty przyrody, płytkie wody Zalewu Szczecińskiego, plaże, dzika rzeka Gowienica, zasobne lasy Puszczy Goleniowskiej oraz dobra infrastruktura rekreacyjno – sportowa, czynią Gminę Stepnica rajem dla amatorów aktywnego wypoczynku - wędkarzy, żeglarzy, amatorów spływów kajakowych, pieszych i rowerowych wędrówek, zbieraczy runa leśnego i myśliwych. Gmina Stepnica z sezonu na sezon oferuje coraz lepsze zaplecze dla żeglarzy. Duża Przystań nad Kanałem Młyńskim z pełnym węzłem sanitarnym, gdzie może zawinąć ok. 300 jednostek oraz dwie mniejsze urokliwe przystanie jachtowe w Gasierzynie i Kopicach. Nową specjalnością gminy staje się powoli windsurfing. W rejonie miejscowości Czarnocin płytkie wody Zalewu Szczecińskiego oraz zawsze korzystne wiatry stwarzają najlepsze i najbezpieczniejsze warunki w Polsce do uprawiania windsurfingu. Tutaj działa Szkoła Aktywnego Wypoczynku „Frajda”.

Dla miłośników słodkiego lenistwa oraz dla rodzin z dziećmi Stepnica oferuje bezpieczną, czystą plażę publiczną z kąpieliskiem, przy której w sezonie działa wypożyczalnia sprzętu plażowego oraz pływającego. Atrakcją stepnickiej plaży jest przepiękne, oświetlone moło o długości 160 m w kształcie litery „T” z jednej strony zakończone altaną, z drugiej przystosowane do cumowania jachtów.

W północnej części gminy znajduje się Park Natury Zalewu Szczecińskiego - prawie 4 tysiące ha wód, lasów i łąk o wybitnych wartościach przyrodniczych. Na tych terenach pasą się stada dziko żyjących koników polskich. Osobliwością, którą w warunkach terenowych można spotkać tylko tutaj jest stado rzadkiej rasy krów Scottish Highland. Wyjątkowe krajobrazy Puszczy Goleniowskiej i okolicznych miejscowości można oglądać również z wieży widokowej na górze Zielonczyn z wysokości ok. 76 m n.p.m. Gmina Stepnica zachwyca unikatowymi

²³ Informacje pochodzą z Urzędu Gminy Stepnica.

malowniczymi krajobrazami. To miejsce zachwyci szczególnie miłośników obcowania z naturą, a także miejskich, zapracowanych turystów szukających ciszy i relaksu.²⁴

Również Gmina i Miasto Goleniów może zapewnić wiele atrakcji związanych z rozwojem turystyki. Ośrodek sportu i Rekreacji wykonujący działania sportowe organizuje wiele imprez zarówno dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwoju sportu. Do najważniejszych imprez można zaliczyć Goleniowska Mile Niepodległości która od wielu lat jest uznawana za prestiżowe wydarzenie w Gminie jak i Powiecie Goleniowskim. Ośrodek Sportu i rekreacji na okres wakacyjny poleca:

- Kąpielisko w Lubczynie – wypożyczalnia sprzętu wodnego, tramwaj wodny, rozgrywki w piłce siatkowej, koszykowej,
- obiekty sportowe i rekreacyjne Ośrodka Sportu i Rekreacji w Goleniowie: korty do tenisa ziemnego, boiska do koszykówki, siatkówki, piłki nożnej, plażowej piłki siatkowej, stół do tenisa, szachy plenerowe, kometka, bule i plac zabaw, siłownia zewnętrzna,

Wypożyczalnia kajaków przy Spichlerzu z możliwością do splywania rzeka Ina,²⁵

Jeżeli chodzi o sezon zimowy na wszystkich czeka również wiele atrakcji:

- Lodowisko na kortach tenisowych (zadbana i dobrze przygotowana tafla, wypożyczalnia łyżew w każdym rozmiarze, wypożyczalnia kasków dla dzieci, możliwość nauki jazdy trenerem). Dodatkowo organizowane są pokazy jazdy figurowej przez uzdolnioną młodzież. W roku 2012 występowały pary z Ice Magic Show i przyciągnęły tłumy zainteresowanych,
- Hale sportowe, boiska ze sztuczna nawierzchnią,
- dla młodszych dzieci jest bardzo dużo miejsc w których można pobijać rekordy na sankach,

Dla mieszkańców Powiatu perełką rekreacji jest niewątpliwie Kompleks Rekreacyjno-Sportowy „Fala” przy ul. Niepodległości 1, który swoją działalność rozpoczął w 2002 roku. Położony jest w przytulnej dzielnicy Goleniowa, nieopodal Puszczy Goleniowskiej, z dala od ulicznego zgiełku. Doskonała lokalizacja obiektu: bliskość centrum miasta, że jest rewelacyjną bazą wypadową nad morze Bałtyckie, jezioro Dąbie, Zalew Szczeciński i inne atrakcyjne miejsca naszego regionu. W skład KRS wchodzi:

- pływalnia, na której można spędzić czas w aktywny sposób jak i zrelaksować się w saunach,
- hala widowiskowo-sportowa, która służy za miejsce sportowej rywalizacji w różnych dyscyplinach sportowych niezależnie od pory roku,
- usługi noclegowe świadczone w pokojach 2,3,4 osobowych w przystępnych cenach, który służyć ma wszystkim osobom chcącym spędzić kilka dni w spokoju mając blisko siebie niemal wszystkie potrzebne atrakcje:
 - część rehabilitacyjna,
 - część gastronomiczna.

²⁴ www.stepnica.pl

²⁵ www.osir.goleniow.pl

Bogata oferta KRS Fala stwarza szerokie możliwości wypoczynku dla wszystkich turystów i każdą kieszeń. KRS „Fala” to świetne miejsce dla klientów indywidualnych oraz grup zorganizowanych, w którym można realizować wiele form kształcenia doskonalącego, kursy trenerskie i instruktorskie, obozy dla dorosłych, dzieci i młodzieży.

Źródło : www.fala-goleniow.pl

W kierunku rozwoju turystyki rozpoczyna swoją działalność również Gmina Nowogard. W czerwcu 2013 r. oddano do użytku moło na Jeziorze Nowogardzkim, które od lat jest główną atrakcją na spędzanie wolnego czasu dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym.

Jeżeli chodzi o Gminę Maszewo posiada liczne zabytki np. zabytkowy mur co powoduje organizację cyklicznej imprezy „Średniowieczuj w Maszewie”. W ramach imprezy Organizatorzy przygotowali wiele atrakcji nie tylko dla dzieci i dorosłych ale również dla całych rodzin.

Impreza przedstawia charakter miasta i wpływa na rozwój turystyczny miejscowości. Najbardziej rozwinięte turystycznie są Gminy Osina i Przybiernów. Z tego względu rozwój gminy Przybiernów koncentruje się wokół agroturystyki oraz kajakarstwa na rzekach

Wołczenica i Gowienica.²⁶ Gmina Osina jako niewielka, rolnicza gmina słabo rozwija turystykę, ale jest ceniona ze względu na organizację imprez - Turniej Sołectw, Dzień Pała w Krzywicach oraz Dożynki Gminne.

²⁶ www.przybiernow.pl

4.5 Transport/komunikacja

Powiat Goleniowski położony jest w rozbudowanym węźle komunikacyjnym. Największym atutem jest położony w Glewiczach (ok. 7 km od Goleniowa) Międzynarodowy Port Lotniczy Szczecin-Goleniów. Należący do podstawowej sieci lotnisk komunikacyjnych port jest w pełni przystosowany do obsługi cywilnego ruchu pasażerskiego i towarowego, zgodnie z wymogami Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego (ICAO) i normatywnymi UE. Lotnisko posiada drogę startową o wysokich parametrach technicznych (PCN 59) oraz jest wyposażony w obiekty kubaturowe i techniczne niezbędne do prowadzenia odpraw pasażerskich w ruchu krajowym i międzynarodowym. Port jest zaopatrzone w niezbędne systemy techniczne dla zapewnienia bezpieczeństwa lotów.²⁷ Zgromadzenie wspólników Portu Lotniczego tworzą: Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze, Miasto Szczecin, Gmina i Miasto Goleniów, Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego.²⁸

Dostęp do infrastruktury lotniskowej w tak niewielkiej odległości od Goleniowa pozwala władzom samorządowym kreować pozytywny wizerunek gminy jako miejsca doskonale skomunikowanego, a przez ten fakt przyjaznego względem turystów oraz inwestorów zewnętrznych. Gmina zamierza więc wspierać plany rozwojowe władz portu lotniczego, przede wszystkim pod kątem zwiększenia ilości obsługiwanych kierunków lotu oraz liczby pasażerów.²⁹

Połączenia lotnicze rozkładowe wykonywane są do Warszawy, Oslo, Stavanger, Edynburga, Londynu, Bristolu, Liverpoolu, Dublina, oraz czarterowe do: Antalyi, Hurghandy, Sharm el Sheikh, oraz na Kretę.³⁰ (stan na 02.07.2013r.)

Rozwój podgoleniowskiego lotniska wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, zgodnie z którą „w transporcie lotniczym konieczne jest utrzymanie przez Port Lotniczy Szczecin - Goleniów odpowiedniej liczby połączeń międzynarodowych, a także dostosowanie go do wymogów Unii Europejskiej, w tym głównie do przepisów konwencji wykonawczej do układu z Schengen (w szczególności w dziedzinie intensyfikacji kontroli na granicach zewnętrznych). Poprawi to dostępność województwa dla turystów i potencjalnych inwestorów. Rolę uzupełniającą w zakresie lotnictwa biznesowego, sportowego, turystycznego i sanitarnego”.³¹

Jeżeli chodzi o dostępność komunikacyjną w Powiecie Goleniowskim występuje duże zróżnicowanie. Przez powiat przebiegają dwa główne szlaki komunikacji drogowej (droga krajowa nr 3 Szczecin-Świnoujście i nr 6 Szczecin-Gdańsk). Rozbudowany jest zarówno transport samochodowy, bardzo wiele firm z Powiatu zajmuje się obsługą pasażerską na trasach województwa zachodniopomorskiego: Stepnica-Goleniów, Goleniów-Szczecin,

²⁷ *Strategia rozwoju Gminy Goleniów str. 88.*

²⁸ *Strategia rozwoju Gminy Goleniów str. 88*

²⁹ *Strategia rozwoju Gminy Goleniów str. 88.*

³⁰ *www.airport.com.pl*

³¹ *Strategia Rozwoju województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, Szczecin 2005, s. 59*

Goleniów-Nowogard, Nowogard-Stargard, Nowogard-Szczecin, Łobez-Gryfice, Golczewo-Szczecin, Maszewo-Szczecin. Dodatkowo korzystać z połączeń kolejowych na trasach Szczecin-Świnoujście i Szczecin-Kołobrzeg. Biorąc pod uwagę drogę krajową nr 3 Szczecin-Świnoujście oraz nr 6 Szczecin-Gdańsk przez Powiat Goleniowski przejeżdża bardzo dużo turystów wybierających się na urlop nad morze. Przez Stepnicę, Przybiernów wyznaczone są alternatywne trasy nad Morze Bałtyckie. Trasy te umożliwią bezpieczniejsze i bardziej komfortowe osiągnięcie celu wakacyjnych podróży.³² Powiat Goleniowski jest również „świadkiem” przewozów tranzytowych pośrednich i bezpośrednich które przebiegają na drodze nr 3 oraz trasach alternatywnych do portu w Świnoujściu. Zauważyć można co dziennie o tej samej godzinie natężenie ruchu w kierunku Świnoujścia na promy Polferries i Unity Line do Ystad w Szwecji.

5 Diagnoza w sferze przestrzennej

5.1 Środowisko przyrodnicze

Powiat Goleniowski położony jest w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Od zachodu poprzez jezioro Dąbie graniczy z miastem Szczecin i poprzez Odrę i Zalew Szczeciński z powiatem Police. Od północy graniczy z powiatem kamieńskim, a od zachodu z powiatem gryfickim i łobeskim oraz od południa z powiatem stargardzkim.

Szczególne znaczenie ma położenie powiatu Goleniów w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Szczecina, który jest potężnym rynkiem zbytu dla powiatu i miejscem zatrudnienia dla mieszkańców. Ogólna powierzchnia powiatu wynosi 161,7 km², a liczba ludności 78684, co daje zaludnienie 48,6 osób/km². Na terenie powiatu znajduje się 125 sołectw i 220 miejscowości. Położenie powiatu jest korzystne dla rozwoju rolnictwa i turystyki, a szczególnie dla gminy Goleniów, położonej nad jeziorem Dąbie i gminy Stepnica, położonej nad Roztoką Odrzańską i Zalewem Szczecińskim.

W skład powiatu wchodzi następujące gminy:

- Gmina miejsko – wiejska – Goleniów,
- Gmina miejsko – wiejska – Maszewo,
- Gmina miejsko – wiejska – Nowogard,
- Gmina wiejska – Osina,
- Gmina wiejska – Przybiernów,
- Gmina wiejska – Stepnica (od 1 stycznia 2014 r. – Gmina miejsko – wiejska).

5.1.1 Warunki naturalne

³² www.gddkia.gov.pl/pl/776/trasy-alternatywnego-dojazdu-nad-morze

Obszar powiatu Goleniów pod względem klimatycznym należy do Dzielnicy Bałtyckiej, krainy Gryficko – Nowogardzkiej (wg Prawdzica). Charakteryzuje się on klimatem morskim, łagodnym. Bałtyk oddziałuje ocieplająco zimą, ale ochładzająco latem, co powoduje najmniejszą na niżu amplitudę temperatury rocznej.

Dane klimatyczne:

średnia temperatura roczna	– 7 ÷ 8,3 °C
średnia temperatura okresu V-VII	– 14 ÷ 15,6 °C
suma opadów atmosferycznych w roku	– 550÷600 mm
suma opadów atmosferycznych w okresie V-VII	– 160÷190 mm
długość okresu wegetacyjnego	– 210÷215 dni
liczba dni z pokrywą śniegu	– 50 ÷ 55 dni

Na terenie powiatu przeważają wiatry zachodnie i północno – zachodnie. Występuje duża częstotliwość dni z silnymi wiatrami (średnio około 49 dni w roku). Elementami mającymi szczególny wpływ na kształtowanie się klimatu na obszarze powiatu goleniowskiego są, m.in. Zalew Szczeciński, dolina ujścia Odry, jezioro Dąbie i Puszcza Goleniowska. Warunki wilgotnościowe kształtowane są głównie wskutek napływu morskich mas powietrza. Istotny wpływ mają na nie także zbiorniki wodne, jak Zalew Szczeciński, wody Odry, jezioro Dąbie oraz znajdujące się na terenie powiatu duże kompleksy leśne. Do zjawisk niekorzystnych, występujących w regionie należą mgły, gołoledź, intensywne opady śniegu lub deszczu, przymrozki i posuchy. Dzięki łagodnym temperaturom oraz dużej wilgotności powietrza istnieją korzystne warunki do upraw roślin okopowych, zbóż i traw oraz dla rozwoju innej roślinności, zwłaszcza drzewiastej, a szczególnie gatunków liściastych. Mimo położenia powiatu bezpośrednio przy Szczecinie zanieczyszczenie powietrza dzięki znacznym obszarom leśnym jest poniżej przyjętych dopuszczalnych norm.

5.1.2 Ukształtowanie terenu

Krajobraz powiatu goleniowskiego ukształtował się pod względem kolejnych zlodowaceń w szczególności ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. W czasie wycofywania się lodowca na północ, spływające z niego wody pocięły teren dolinami, w wyniku czego w wgłębieniach powstały oczka wodne. Na terenach dennych wzdłuż doliny Odry i wokół zalewu powstały największe torfowiska (gmina Goleniów i Stepnica) nadające temu terenowi specyficzny charakter geomorfologiczny. Powierzchnia powiatu podnosi się łagodnie w kierunku wschodnim i południowo – wschodnim. Najniżej położone tereny ciągną się w pasie około 8 km szerokości nad jeziorem Dąbie, ujściem Dolnej Odry i Zalewu Szczecińskiego. Wysokość tego obszaru wynosi do 2 m n.p.m.. Pozostała część powiatu położona jest na trzech równinach:

- Równina Nowogardzka położona jest między równinami Goleniowską i Pырzycko – Stargardzką, a Pojezierzem Zachodniopomorskim. Wznosi się ona powyżej 50 m

n.p.m.

W poszczególnych punktach osiąga 80 m. Cała Równina Nowogardzka jest słabo zalesiona.

- Równina Goleniowska rozciąga się na wschód od pasa nizinnego, położonego nad jeziorem Dąbie, Roztoką Odrzańską i Zalewem Szczecińskim. Równina Goleniowska leży poniżej 50 m n.p.m. Przez równinę przepływają rzeki Ina i Gowienica, wchodzące do Zalewu Szczecińskiego.
- Równina Gryficka rozciąga się na północ od Nowogardu i jest płaską lub lekko falistą moreną denną. Obszar powiatu goleniowskiego posiada tereny lekko faliste i płaskie. Jedynie pas wydm występuje koło miejscowości Kopice.

Na obszarze powiatu można wydzielić rzeźby terenu różnego pochodzenia:

- formy pochodzenia lodowcowego,
- formy pochodzenia wodnolodowcowego,
- formy pochodzenia eolicznego,
- formy pochodzenia rzecznego,
- formy pochodzenia jeziornego,
- formy utworzone przez roślinność (równiny torfowe).

5.1.3 Hydrologia

Warunki hydrologiczne związane są z rzeźbą terenu, wyznaczającą powierzchniowy układ sieci wodnej. Stosunki wodne na obszarze powiatu determinują: Zalew Szczeciński, Roztoka Odrzańska, rzeka Odra oraz rzeki Ina, Gowienica, Krępa, kanał Żarnowski, jezioro Dąbie, jezioro Nowogardzkie i inne mniejsze jeziora i zbiorniki wodne. Ogólna powierzchnia pod wodami w powiecie wynosi: wody płynące 832 ha, wody stojące 400 ha, wody wewnętrzne morskie 9712 ha – razem 10944 ha.

Na zdjęciu: Jezioro Maszewskie.

Spiętrzenie się wód morskich z południowych wybrzeży Bałtyku powoduje szybki wzrost stanów wód na Zalewie. Amplituda wahań lustra wody na Zalewie dochodzi miejscami do ponad 2,00 m. Podnoszenie lustra wód w Zalewie (cofka) powoduje podtopienie niżej położonych terenów nad Zalewem. Zasolenie Zalewu Szczecińskiego wynosi przeciętnie 1 ‰ (maksymalnie do 5 ‰). Rzeką Odra płynie od jeziora Dąbie szerokim korytem i rozgałęzia się na szeroki i wąski (Kanał Skolwiński i Kanał Policki). Za ujście Odry uważa się południowy kraniec Roztoki Odrzańskiej.

Na zdjęciu: Jezioro Nowogardzkie

Ważnym elementem składającym się na hydrologię są liczne rzeki i strumienie oraz rozproszone akweny jeziorne o różnej genezie i różnej troficzności wód. Główne rzeki powiatu płyną na północ odchylając się na wschód lub zachód. Największą rzeką jest rzeka Gowienica, której długość wynosi ok. 50 km. Powierzchnia zlewni wynosi 314 km², jej najważniejszym dopływem jest rzeka Stepnica, która stanowi prawy dopływ i jest główną rzeką odwadniającą. Rzeką Gowienica uchodzi do Roztoki Odrzańskiej w miejscowości Stepnica. Drugą rzeką, co do wielkości jest rzeka Ina, która wchodzi do Odry, na północ od Inoujścia. Rzeką Ina bierze początek w powiecie stargardzkim i jej długość wynosi 129,1 km, z czego na powiat goleniowski przypada około 30 km. Zlewnia rzeki Iny odwadnia zachodnią część gminy Goleniów. Rzeki i cieki wodne, płynące przez obszar wschodni, są dopływami rzeki Regi, która wpada do jeziora Resko. Do większych jezior położonych na terenie powiatu należą:

jezioro Nowogardzkie	103,78 ha
jezioro Przybiernowskie	88,90 ha
jezioro Kościuszki	48,00 ha
jezioro sztuczne Czarnogłowskie	44,00 ha
jezioro Budzieszowice	16,00 ha
jezioro Długie	13,50 ha
jezioro Niewiadomskie	6,50 ha
jezioro Maszewskie	12,77 ha
jezioro Lechnickie	66 ha

Koło Karska znajduje się sztuczne jezioro o powierzchni 25 ha i głębokości 8 m. Większość wyżej wymienionych jezior posiada głębokość w granicach 5÷6 m. Stan czystości wód rzeki Ina i rzeki Gowienica jest poza klasyfikacją (wody klasy czystości NON). O dyskwalifikacji wody w obu przypadkach zadecydowały głównie substancje biogenne (fosfor ogólny) i stan sanitarny (zakażenie bakteriami fekalnymi). Natomiast część małych rzek dopływowych do Gowienicy posiada wody wyższej klasy czystości. Goleniów obejmuje obszar, na którym znajduje się między morenowa warstwa wodonośna, która tworzy Główny Zbiornik Wód Podziemnych 123 Stargard–Goleniów. Zachodnia część terytorium powiatu położona jest nad zbiornikiem wód podziemnych o bardzo płytko położonej warstwie wodonośnej w dodatku słabo izolowanej.

Gmina Stepnica i gmina Goleniów położona jest w zlewni Odry i Przymorza. Układ hydrologiczny rzeki, cieki i zbiorniki pochodzenia zarówno naturalnego jak i sztucznego. Na terenie gminy Stepnica znajduje się znaczna ilość zbiorników wodnych po eksploatacji torfów. Małe zbiorniki i cieki wodne pełnią ważną rolę jako środowisko bytowania szeregu gatunków roślin i zwierząt, są także ważnym elementem krajobrazowym. Duży wpływ na stosunki wodne mają torfowiska i tereny leśne.

5.2 Lasy

Lasy są najbardziej naturalną formacją przyrodniczą, związaną z krajobrazem oraz niezbędnym czynnikiem równowagi środowiska przyrodniczego. Szczególną rolę w ochronie ekosystemów leśnych, ich biocenoz oraz zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych odgrywają tereny chronione i rezerваты leśne.

Lasy spełniają bardzo różnorodne funkcje, którymi są:

- funkcje ekologiczne (ochronne), zapewniające stabilizację stosunków wodnych, ochronę gleb przed erozją, kształtują klimat, stabilizują układ atmosfery, tworzą warunki do zachowania potencjału biologicznego gatunków i ekosystemów, zachowują różnorodność i złożoność krajobrazu,
- funkcje produkcyjne, polegające na pozyskiwaniu drewna z zachowaniem odnawialności, pozyskiwania nieдрzewnych użytków z lasu, prowadzenia gospodarki łowieckiej,
- funkcje społeczne, które służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa.

Na zdjęciu: Puszcza Goleniowska

Lasy bukowe w przeważającej większości występują w południowej części powiatu Goleniów. Na terenach podmokłych i nizinnych występują w przewadze lasy liściaste. Na podkreślenie zasługuje ogromna rola kompleksów szuwarowo – łozowiskowych i łągów w oczyszczaniu wód. Ważnym czynnikiem w rolniczym krajobrazie stanowią zalesienia i zadrzewienia, które wzbogacają przyrodę i odgrywają ważną rolę biocenotyczne. Cenne zadrzewienia śródpolne występują na krawędziach małych oczek wodnych i na pochyłych zboczach. Lasy spełniają ważną rolę w likwidowaniu zanieczyszczeń środowiska naturalnego. W lasach absorpcja pyłów wynosi 30÷50 % (1 ha buczyn pochłania średnio 70 ton pyłów), a tłumienie fal akustycznych (w łągach 100 m od źródła dźwięku) wynosi 70÷100%, a także następuje absorpcja substancji gazowych, np. w olszynach do 85 %: azotanów, tlenu i dwutlenku siarki. Ustanowiony przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Szczecinie Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Puszczy Goleniowskiej i Bukowej” obejmuje częściowo Puszcę Goleniowską na terenie Nadleśnictwa Kliniska. Pozostała część LKP położona jest na terenie Puszczy Bukowej (Nadleśnictwo Gryfino).

Rezerваты

Rezerваты przyrody powoływane są do zachowania niezwykle cennych gatunków roślin w przekształconym środowisku naturalnym i zachowanie ginących gatunków zwierząt. Powoływanie rezerwatu umożliwi im przetrwanie. Jednakże skomplikowana i kosztowna procedura powoływania rezerwatu jak również długi okres tworzenia planu ochrony skłania do wskazania na inne przepisy o ochronie gatunkowej roślin. Tymczasowo, na podstawie posiadanych wyników wskazane jest powołanie na omawianych terenach użytków ekologicznych i docelowo należy prowadzić prace na rzecz przekształcenia ich w rezerwaty. Władze gminy Osina proponują utworzenie czterech rezerwatów przyrody pod nazwami: Wrzosiec, Krzywicki Moczar, Cmentarzysko Kurhanowe nad Leśnicą i Węgorzyckie Rosiczki. W gminie Przybiernów wytypowano tereny rezerwatów pod nazwami: Jezioro Czarne, Torfowisko, Jezioro Lewino i Przełomowa Dolina. W gminie Goleniów wytypowano rezerwaty przyrody pod nazwami: Bobry nad Iną, Żółwia oraz do powiększenia - obszar rezerwatu Uroczysko Święta.

Obszary chronionego krajobrazu

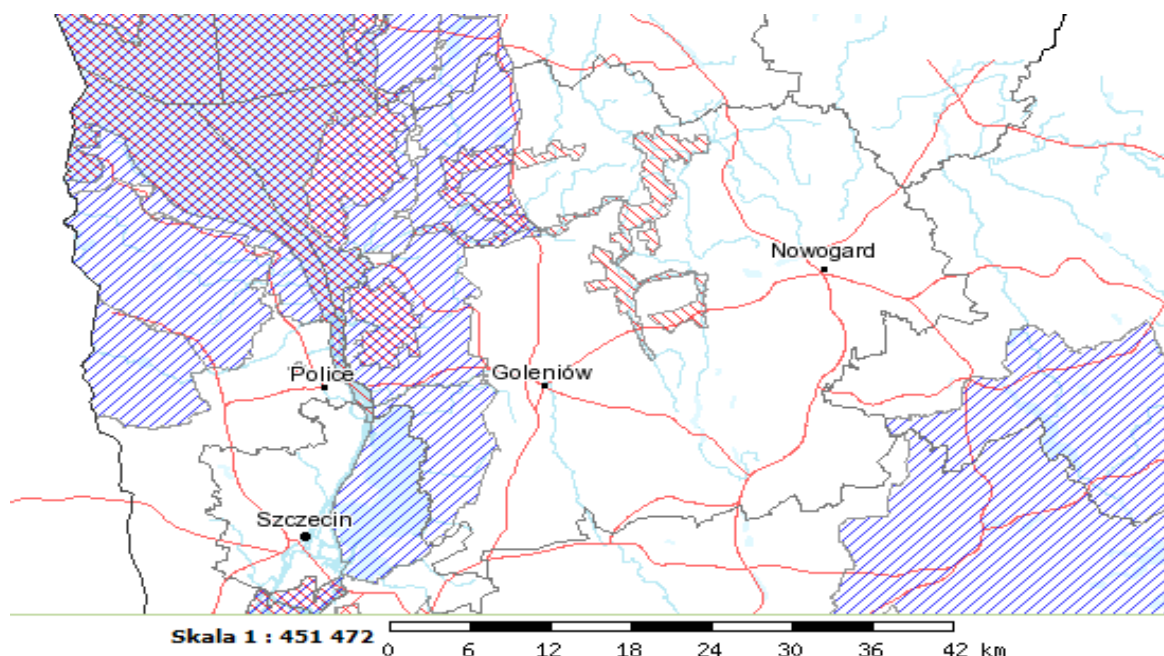
Obszary chronionego krajobrazu to wielkoobszarowa forma ochrony, wprowadzona w miejscach o wysokich walorach krajobrazowych i zachowanych różnych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb, związanych z sezonową turystyką i wypoczynkiem. Wprowadza się je również ze względu na istniejące bądź odtwarzane korytarze ekologiczne. Utworzenie obszaru chronionego krajobrazu nie wyklucza działalności człowieka na obszarze chronionym, jednakże musi być ona uwarunkowana potrzebami przyrody. Obszar ten wymusza na inwestorach działanie ekologiczne, np. budowa dróg musi uwzględniać istnienie migracyjnych zwierząt i należy wykonać dla nich przepusty oraz obróbki drogi pasmami zieleni. Obszary chronionego krajobrazu mogą być ustanowione przez Radę gminy. Na terenie gminy Maszewo wytypowano obszar chronionego krajobrazu „Obniżenia Różnowskie” położony wokół wsi Różnowo Nowogardzkie. W gminie Przybiernów wytypowano dwa obszary chronionego krajobrazu, Dolina Gowienicy koło miejscowości Łóżnica, której dolina łączy się z terenami gminy Osina oraz Dolina Świdwianki. W gminie Osina wytypowano obszary chronionego krajobrazu pod nazwami Dolina Gowienicy, Dolina Pileszy i Leśnicy. W gminie Nowogard ustalono obszar chronionego krajobrazu, który obejmuje część gminy obejmującej obszary: doliny rzeczne Wołczyńcy, Trzecholskiej, jezioro Kawskie i Orzechowskie oraz tereny przyległe.

5.3 Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe

Celem zespołów przyrodniczo – krajobrazowych jest ochrona zarówno wartości przyrodniczych jak i kulturowych na wskazanym obszarze. Działalność na terenach objętych tą formą ochrony uwarunkowana jest między innymi poprzez opracowane dla nich plany zagospodarowania przestrzennego. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe są zatwierdzane przez Rady Gminne. Na terenie powiatu wytypowanych jest 99 zespołów przyrodniczo –

krajobrazowych. Przed ich zatwierdzeniem przez Rady Gminy należy je dokładnie zweryfikować przez zespół specjalistów.

Obszary Natura 2000

Obszary „Natura 2000” zostały rozszerzone o listę obszarów „ptasich” i „siedliskowych”.

Łąki Skoszewskie (PLB 320007) jest to rozległy teren bagnistych łąk na wschodnim brzegu Zalewu Szczecińskiego. Całkowita powierzchnia wynosi 9593,9 ha, z czego na gminę Stepnica przypada 9150,4 ha. Szata roślinna łąk położonych nad Zalewem Szczecińskim charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem florystycznym. Na łąkach polderowych brak prowadzenia prac użytkowania jak i długotrwałe podtapianie powoduje wchodzenie zbiorowisk szuwarowych i turzycowiskowych. Występuje tu co najmniej 33 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Zagrożenia stanowią: zmiana sposobu uprawy, ograniczenie wypasu bydła, niewłaściwe melioracje zanieczyszczenia produktami stosowanymi w gospodarce rolnej i komunalnej, kłusownictwo, wypalanie, antropopresja.

Zalew Szczeciński (PLB 320009) obszar obejmuje polską część Zalewu Szczecińskiego (Wielki Zalew), Roztokę Odrzańską, ujściowy odcinek Odry i część równiny rzeczno - rozlewiskowej. Całkowita powierzchnia wynosi 44 928,5 ha, z czego na gminę Stepnica przypada 8932,2 ha. Sprawującym nadzór jest Dyrektor Wolińskiego Parku Narodowego. Bardzo ważna ostoja ptaków wodno - błotnych, przede wszystkim w okresie wędrówek i zimą. Występuje tu co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Do zagrożeń należą m. in.: brak tradycyjnego

użytkowania ziemi (koszenie, wypas), które przyczynia się do sukcesji zwartych szuwarów trzcinowych, powodując zanik typowych biotopów dla rzadkich gatunków ptaków; kłusownictwo; wypalanie roślinności; wzmożony rozwój turystyki; zanieczyszczenia: niesione nurtem rzeki Odry, związane z bliskością portu, zakładem chemicznym w Policach, składowanie rezulatu pochodzącego z pogłębiania toru wodnego.

Puszcza Goleniowska (PLB 320012)- Duży kompleks leśny na północ od Goleniowa i na wschód od brzegu Zalewu Szczecińskiego, przedstawia obszar dość silnie zmieniony przez działalność człowieka. Jednakże lasy gospodarcze przyrodniczo przedstawiają dużą wartość ze względu na dobrą kondycję drzewostanów leśnych i dużą zgodność z charakterem siedlisk. Znajdują się tu rozległe torfowiska niskie i obszary porośnięte łągami i olsami. W lasach dominuje sosna, pozostały jednak fragmenty lasów dębowych i bukowych. Występuje co najmniej 25 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ważna ostoja lęgowa bielika, kani czarnej, kani rudej i podróżniczka; występuje c. 3% lęgowej populacji krajowej bielika (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C6) kani czarnej (PCK), kani rudej (PCK), podróżniczka (PCK) oraz stosunkowo wysokie zagęszczenie (C7) bąka (PCK), derkacza, kropiatki i żurawia. Dobrze zachowane zbiorowiska roślinne, zwłaszcza torfowiskowe; w rez. Wilcze Uroczysko znajduje się stanowisko długosza królewskiego w unikatowym olsie z sosną; na Czerwonym Jeziorku można obserwować zjawiska związane z rozwojem torfowiska wysokiego typu bałtyckiego. Bogata fauna płazów i gadów (co najmniej 15 gatunków). Ujście Odry i Zalew Szczeciński (PLH 320018) - obszar w znacznej mierze pokrywa się z obszarem PLB Zalew Szczeciński. Położony jest w ujściowym odcinku Odry, obejmuje swym zasięgiem Wielki Zalew i tereny bagnistych łąk nad wschodnim brzegiem Zalewu. Powierzchnia całego obszaru wynosi 44 743,7 ha, co stanowi 32,4% udziału powierzchni obszaru w gminie Stepnica. Jest to rejon występowania wielu prawnie chronionych roślin naczyniowych, licznych mchów brunatnych i torfowców. Akwen ten ma charakter słono i słodko - wodnego zbiornika, co sprzyja występowaniu gatunków ryb obu tych środowisk. Przebiega tu szlak wędrówek tarłowych ryb, jak i stanowi miejsce tarła. Rozległy obszar wód, urozmaicona strefa wybrzeży jest miejscem żerowania, rozrodu i odpoczynku podczas migracji wielu gatunków ptaków. Zagrożeniami są m.in.: zanieczyszczenia niesione nurtem rzeki Odry, związane z bliskością portu, zakładem chemicznym w Policach, składowanie rezulatu pochodzącego z pogłębiania toru wodnego; kłusownictwo; wypalanie roślinności; wzmożony rozwój turystyki; brak tradycyjnego użytkowania ziemi (koszenie, wypas), które przyczynia się do sukcesji zwartych szuwarów trzcinowych, powodując zanik typowych biotopów dla rzadkich gatunków ptaków; poważnym zagrożeniem mogą być wycieki substancji ropopochodnych ze statków i kutrów rybackich.

Ostoja Goleniowska (PLH 320013) obejmuje dolinę Gowienicy. Powierzchnia całego obszaru wynosi 8453,6 ha, co stanowi 10,8% udziału powierzchni obszaru w gminie. Są to bory i lasy bagienne. Proponowana ostoja nawiązuje do naturalnych korytarzy ekologicznych rzeki Gowienicy, Stepnicy, Wołczenicy oraz rynien subglacialnych. Jest to obszar o dużym zróżnicowaniu siedliskowym. Na uwagę zasługuje dynamicznie rozwijająca się populacja cisa, gatunku niegdyś wytrzebionego, a obecnie rozprzestrzeniającego się na terenach dawnego występowania. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Uroczyska w Lasach Stepnickich (PLH 320033)- ostoja położona w południowo-wschodniej części Puszczy Goleniowskiej. Obejmuje obszar sąsiadujących ze sobą rezerwatów: "Olszanka", "Uroczysko Święta". Między nimi znajdują się tereny leśne i łąki. Rezerwat leśno-torfowiskowy "Olszanka" jest kopułowym torfowiskiem wysokim typu bałtyckiego. Genezę swoją zawdzięcza bliskiemu sąsiedztwu Zalewu Szczecińskiego, stanowiącego w przeszłości zatokę morską, wododziałowemu położeniu oraz klimatowi o cechach morskich. Torfowisko to należy do najbardziej interesujących utworów tego rodzaju, zarówno ze względu na swoją genezę, układ stratygraficzny złożeń jak i charakterystyczną fizjografię oraz strefowość obecnie występujących.

5.4 Ład przestrzenny

5.4.1 Gleby

Gleby powiatu goleniowskiego zostały utworzone w konsekwencji ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Typy gleb tworzą się jako produkt różnorodnych związków między podłożem, klimatem, warunkami hydrograficznymi, morfologicznymi, światem roślinnym i zwierzęcym. W części południowej występują gleby wytworzone z glin zwałowych, piasków i żwirów zwałowych. W części północnej i zachodniej występują gleby powstałe z piasków gliniastych mocnych i piasków gliniastych lekkich. Na terenie powiatu dominują gleby bielcowe z niewielkimi enklawami gleb pseudo bielcowych lub gleby brunatne. W obniżeniach terenu, na siedliskach podmokłych wytworzyły się gleby torfowe i murszowe. Gleby torfowe zajmują znaczne obszary położone w zachodniej części powiatu nad jeziorem Dąbie i Zalewem Szczecińskim.

Powiat Goleniów posiada gleby o niskim wskaźniku bonitacyjnym. Jakość użytków rolnych według klas bonitacyjnych w % przedstawia się następująco:

- Klasa III – 6,4 %
- Klasa IV – 58,6 %
- Klasa V – 28,2 %
- Klasa VI – 6,8 %

Razem – 100%

Najlepsze gleby znajdują się w gminach Maszewo i Nowogard, a najgorsze w gminach Goleniów i Stepnica.

5.4.2 Zasoby naturalne

Zasoby naturalne, występujące w powiecie goleniowskim, stanowią:

- złoża kruszywa naturalnego,
- złoża torfów,
- złoża kredy jeziornej do celów rolniczych,
- złoża ropy naftowej,

Na zdjęciu: Złoże kruszyw naturalnych w Mostach.

Złoża kruszywa naturalnego znajdują się na terenie powiatu i są eksploatowane na potrzeby miejscowe. Większe złoża obecnie eksploatowane występują w okolicy Mostów i Łoźnicy. Największe złoża torfu występują w gminie Goleniów i Stepnica, należą do nich torfy niskie i wysokie. Złoża ropy naftowej są eksploatowane w gminie Nowogard.

Eksploatacja złóż kruszywa winna odbywać się na podstawie odpowiednich zezwoleń, które będą zobowiązywały do ich zagospodarowywania po eksploatacji. Złóża torfu po uprzednim udokumentowaniu mogą być eksploatowane w bardzo ograniczonych ilościach do produkcji nawozów ogrodniczych.

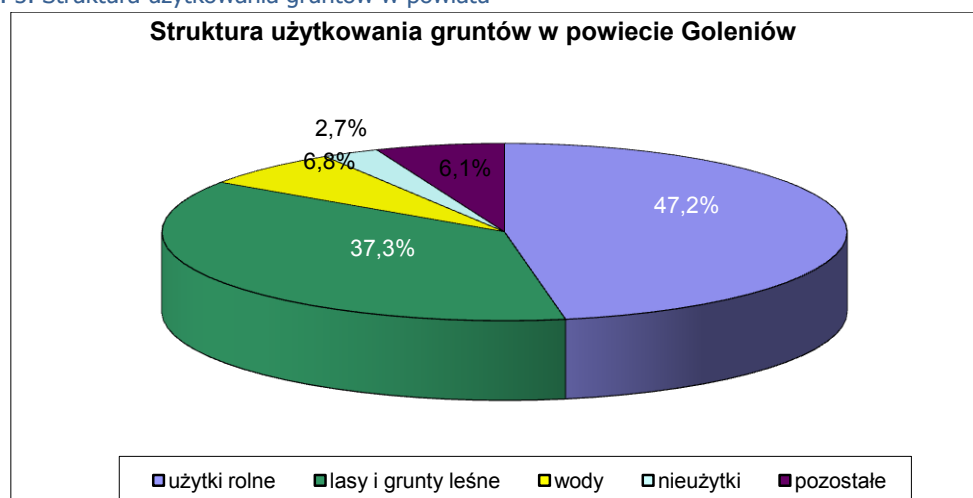
5.4.3 Rolnictwo

Struktura użytkowania gruntów w powiecie goleniowskim przedstawia się następująco:

- użytki rolne –76889 ha – 47,1 %
- lasy i grunty leśne –62869 ha – 37,3 %
- wody –10996 ha – 6,8 % (w tym wew. wody morskie – 9684 ha)
- nieużytki –4713 ha – 2,7 %
- pozostałe –9858 ha – 6,1 %

-
- **razem powiat – 161553 ha – 100,00 %**

Wykres nr. 5. Struktura użytkowania gruntów w powiatu

Źródło: Dane pochodzą z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Goleniowie.

W strukturze użytków rolnych duży areał zajmują użytki zielone, które stanowią 38,4 %, a grunty orne 61,6 %. Największy procent użytków zielonych w strukturze użytków rolnych posiada gmina Goleniów 59 % i gmina Stepnica 71,8 %.

Szczegółową strukturę użytkowania gruntów przedstawia tabela nr 2. Gminami o najbardziej rolniczym charakterze jest Maszewo, Nowogard i Osina. Gminy Stepnica i Goleniów posiadają mniej korzystne warunki do produkcji rolnej. Większość gospodarstw rolnych przejętych przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (AWRSP) zostało

wydzierżawionych a niewielkie obszary sprzedane. Część użytków rolnych nadal stanowi własność ANR.

Kondycja finansowa dzierżawców jest różna i w obecnych warunkach władanie gruntami będzie płynne. Następuje szybko dekapitalizacja obiektów po byłych PGR ze względu, że dzierżawcy w większości nastawieni są na produkcji roślinną.

Większość użytków rolnych na terenie powiatu mieści się w klasach IV i V. Najsłabsze gleby posiada gmina Stepnica, których użytki rolne w większości należą do klasy V i VI-tej. Średnia wielkość gospodarstwa w powiecie goleniowskim wynosi 18,0 przy średniej województwa 16,8. Znaczna część gospodarstw to gospodarstwa o powierzchni do 5 ha użytków rolnych. Małe gospodarstwa rolne nie sprzyjają rozwojowi nowoczesnej technologii, jak również nie są zbyt silnymi partnerami do rozmów z jednostkami skupowymi i zakładami przetwórczymi. Gospodarstwa o obszarze powyżej 20 ha stanowią zaledwie 16,6 % a gospodarstwa powyżej 50 ha użytków rolnych 4 %.

Wiodącym kierunkiem produkcji rolniczej jest produkcja mieszana, roślinno – zwierzęca. Natomiast gospodarstwa duże po byłych PGR prowadzą produkcję specjalistyczną roślinna lub fermową, gospodarkę zwierzęcą. W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż około 79 %, ziemniaków około 13 % oraz uprawa buraków cukrowych, rzepaku, warzyw i innych. Średnia wydajność zbóż z 1 ha waha się w granicach 27 q z 1 ha, ziemniaków około 175 q z 1 ha. Mimo dużego arealu użytków zielonych w powiecie obsada bydła kształtuje się na bardzo niskim poziomie, to samo dotyczy owiec. Lepsza sytuacja przedstawia się w obsadzie trzody chlewnej, dzięki istniejącym fermom trzody chlewnej.

Na terenie powiatu dość intensywnie rozwijają się fermy kur, brojlerów, indyków oraz fermy zwierząt futerkowych. Kierunek ten należy dalej rozwijać w oparciu o istniejące niezagospodarowane budynki inwentarskie. W związku z dużą ilością użytków zielonych należy zwiększać systematycznie obsadę bydła i owiec. Mimo niekorzystnych obecnie warunków ekonomicznych, rolnictwo powiatu goleniowskiego ma szanse rozwoju przez przystosowanie swej produkcji na zaopatrzenie miasta Szczecina. Poza produkcją zwierzęcą należy rozwijać bazę produkcyjną warzyw gruntowych i szklarniowych na potrzeby aglomeracji szczecińskiej, miasta Goleniów i Nowogard. Ważnym elementem w rozwoju produkcji rolnej jest produkcja ekologiczna, która winna być wspierana przez Urzędu Gminy. Położenie powiatu goleniowskiego stwarza dogodne warunki dla rolników do prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, które mogą się stać ważnym źródłem dochodu.

5.4.4 Rybactwo i rybołówstwo

W Stepnicy znajduje się przystań rybacka, która obsługuje połowy Zalewu Szczecińskiego i Rostoki Odrzańskiej, w której prowadzona jest gospodarka rybacka sieciowa i włókowa. Na wszystkich wodach powiatu prowadzona jest gospodarka rybacka, która obejmuje rzeki, jeziora i ciek wodne. Na ciekach wodnych i rzekach istnieją stawy rybne (karpiove i pstrągowe). Właścicielami stawów są osoby prywatne lub Gospodarstwa Rybackie Skarbu

Państwa. Na rzekach, jeziorach i Zalewie Szczecińskim uprawiany jest sport wędkarski. W Stepnicy planowana jest rozbudowa przystani rybackiej i budowa przetwórni ryb. Ponadto w Stepnicy znajduje się port przeładunkowy, przystań pasażerska i przystań jachtowa.

Infrastruktura techniczna

Sieć infrastruktury komunikacyjnej zlokalizowanej na terenie Powiatu Goleniowskiego składa się z:

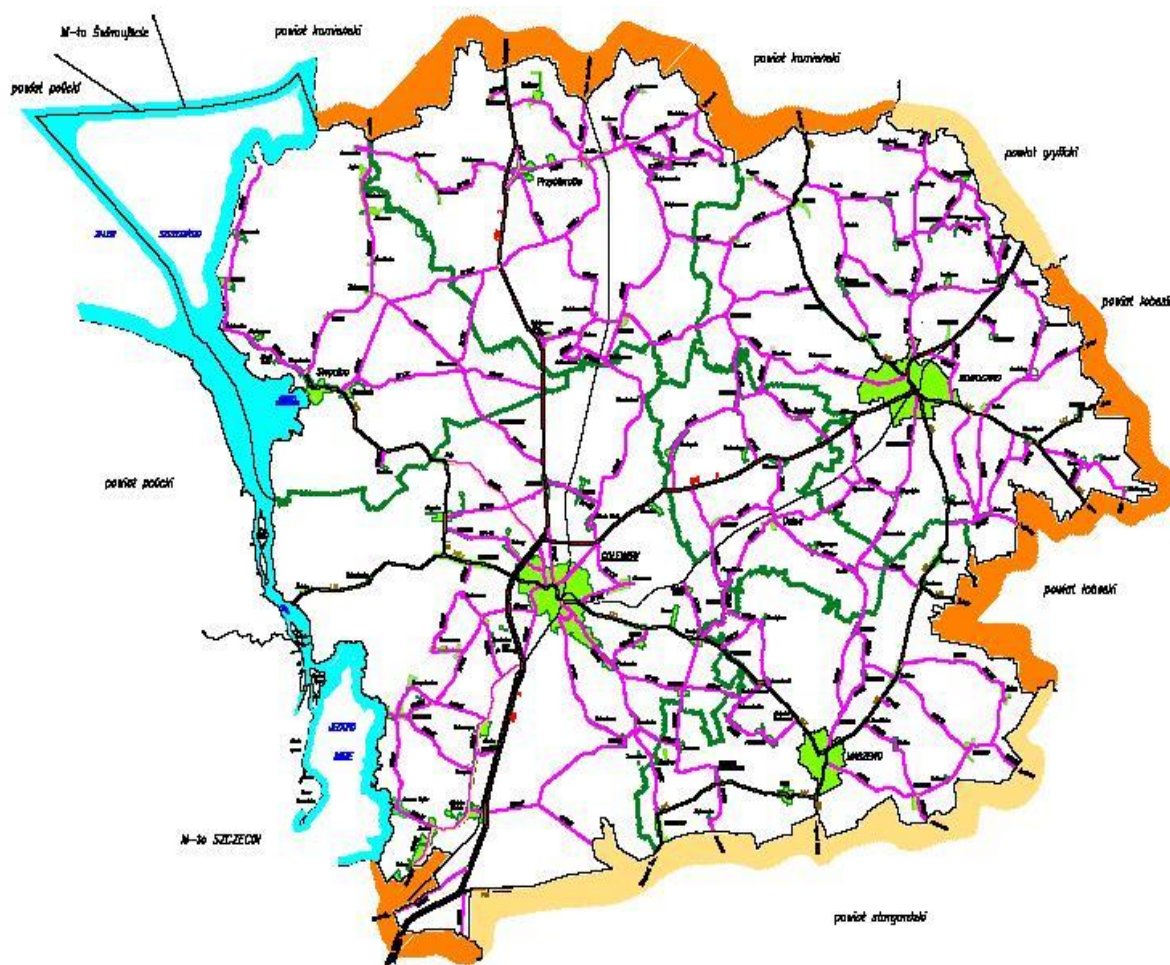
- szlaków drogowych,
- szlaków kolejowych,
- szlaków dróg wodnych,
- lotniska i lądowiska,
- ulic,
- chodników,
- ścieżek rowerowych.

Zadaniem Powiatu jest wykonywanie określonych ustawami zadań publicznych o charakterze ponadgminnym w zakresie dróg publicznych. Na terenie Powiatu Goleniowskiego drogi powiatowe³³ mają łączną długość ok. 657 km z 36 obiektami mostowymi w ich ciągu. Należy podkreślić, że większość z nich (ok. 80%) należy uznać za drogi o charakterze gminnym³⁴ i powinny być administrowane przez tego typu jednostki z uwagi na to, że nie łączą siedzib jednostek samorządu terytorialnego a są drogami o znaczeniu lokalnym, służącym miejscowym potrzebom. Ogólnie należy stwierdzić, że stan dróg i obiektów mostowych zaliczonych do dróg powiatowych jest niezadowalający.

³³ Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż określone w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą

³⁴ Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Rys. nr 1. Mapa dróg powiatowych.

Źródło: http://www.powiat-goleniowski.pl/mapy_opis.php?mapa_id=10

W Strategii Rozwoju Powiatu Goleniowskiego na lata 2008-2013 zapisano następujące zadania mające poprawić stan infrastruktury drogowej na terenie Powiatu Goleniowskiego:

- rozbudowa i modernizacja dróg lokalnych,
- budowa obwodnic wokół miast,
- budowa i rozbudowa chodników dla pieszych na terenach wiejskich,
- budowa i rozbudowa parkingów w miastach oraz na terenach atrakcyjnych pod względem turystycznym,
- budowa skrzyżowań bezkolizyjnych,
- wytyczanie i budowa ścieżek rowerowych.

Większość dróg posiada nawierzchnię bitumiczną. Stan tych nawierzchni jest niezadowalający. Na znacznej swej długości są one zniszczone; noszą liczne ślady i nierówności po remontach cząstkowych oraz siatkowe spękania (przełomy lekkie i średnie). Jest to spowodowane utratą nośności konstrukcji nawierzchni projektowanej i budowanej kilkadziesiąt lat temu, starzeniem się bitumu zawartego w warstwach jezdnych, wzrostem ruchu drogowego, a także dużym nawodnieniem w okresie wzmożonych

wiosennych i jesiennych opadów spowodowanym zawyżonymi poboczami, niedrożnymi rowami i przepustami. Negatywny wpływ na stan techniczny dróg miały również (przy niedostatecznej nośności mostów, nawierzchni i podbudowy tych dróg) nielegalne przejazdy pojazdów nienormatywnych (przeciążonych). Szczególnie problem powstał po wprowadzeniu na drogach krajowych systemu opłat typu viaTOOL. Większość mostów z przyczyn technicznych jest ograniczona tonażowo, a część wręcz w stanie przedawaryjnym.

Utworzony na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym Powiat Goleniowski wydał, w latach 1999-2012, na utrzymanie i poprawę jakości dróg ogółem ok. 57.323.765 zł (średnio 6.712 zł na 1 km rocznie). Na kwotę tę składają się wydatki bieżące w kwocie 47.541.154 zł (82,38%) i inwestycyjne w kwocie 9.782.611 zł (17,07%).

W zakresie wydatków bieżących finansowano zadania mające na celu utrzymanie stanu dróg powiatowych (zapobieganiu pogarszania się ich stanu) poprzez: zimowe utrzymanie, remonty cząstkowe nawierzchni, utrwalanie powierzchniowe nawierzchni dróg, wycinka drzew i krzewów, profilowanie poboczy i dróg gruntowych, malowanie poziome, wymiana znaków pionowych, pogłębianie rowów, koszenie chwastów, czyszczenie kanalizacji i wiele innych drobnych spraw interwencyjnych.

Wydatki inwestycyjne służyły poprawie i modernizacji dróg zlokalizowanych na terenie Powiatu Goleniowskiego. Jak można zauważyć wydatki inwestycyjne w poszczególnych latach były zróżnicowane a ich wielkość była uzależniona od zakresu prowadzonych prac. Analizując dane zawarte na wykresie drugim można, ze względu na wielkość wydatków inwestycyjnych, wyróżnić dwa okresy. Pierwszy charakteryzujący się niskimi wydatkami mającymi poprawić jakość dróg pozostających w zarządzie Powiatu Goleniowskiego. Ogółem w latach 1999-2007 na inwestycje drogowe wydano 2.170.794 zł i zrealizowano takie inwestycje jak:

- zakup i wyposażenie siedziby i bazy Zarządu Dróg Powiatowych (391.000 zł);
- zakup samochodów, maszyn i urządzeń dla ZDP (229.635 zł);
- dokumentacja techniczna modernizacji drogi PKP Mosty – Mosty (41.926 zł);
- modernizacja kanalizacji deszczowej w miejscowości Bagna (106.798 zł);
- modernizacja skrzyżowania W. Polskiego i Armii Krajowej w Goleniowie (70.002 zł);
- modernizacja drogi Dębice-Nastazin (712.793 zł);
- remont mostu przez rzekę Pileszę (240.013 zł);
- wykonanie projektu organizacji ruchu na ul. Konstytucji 3-go maja w Goleniowie (71.661 zł);
- opracowanie dokumentacji projektowej i studium wykonalności dla wykonania remontu mostu przez rzekę Inę w Goleniowie (66.368 zł);
- opracowanie dokumentacji na wykonanie i modernizację chodników przy drogach powiatowych w Gminie Osina (74.000 zł);
- modernizacja chodników w Gminie Maszewo (40.000 zł);
- opracowanie dokumentacji technicznej do zadania „Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na ulicy Przestrzennej w Goleniowie” (48.800 zł);

- opracowanie dokumentacji technicznej do zadania „poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w miejscowości Żarnowo i Racimierz – Gmina Stepnica” (20.740 zł).

Jak można zauważyć w zestawieniu wydatków inwestycyjnych z lat 1999-2007 mniejszość stanowiły wydatki, które wpłynęły w sposób bezpośredni na poprawę jakości dróg powiatowych.

W latach 2008-2012 wydatki inwestycyjne objęły 31,5 km dróg i wyniosły 7.611.817 zł (w zestawieniu nie uwzględniono wydatków na modernizację nawierzchni dróg powiatowych w roku 2009 na kwotę ok. 1.500.000 zł polegającą na powierzchniowym utrwaleniu nawierzchni dróg z uwagi na zakwalifikowanie ich do remontów a więc wydatków bieżących). Ogólnie wydatki te umożliwiły generalny remont 1 mostu, 1 wiaduktu i 1 przepustu, objęcie pojedynczym utrwaleniem nawierzchni 17,5 km dróg, 4 km podwójnym utrwaleniem nawierzchni oraz utrwalenie powierzchni 10 km metodą Slurey Seale.

Administrowane przez WDP drogi, mosty i przepusty w zdecydowanej większości są w złym stanie technicznym i nie odpowiadają obowiązującym standardom wynikającym z przepisów. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 roku, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 z dnia 14 maja 1999r.) określa podstawowe parametry techniczne jakim powinny odpowiadać drogi powiatowe np.: szerokość nawierzchni 5,50 – 6,0 m, nośność nawierzchni 100 KN/oś lub 80 KN/oś przy przebudowie, lub remoncie drogi, a także równość nawierzchni, parametry łuków poziomych i pionowych, odwodnienie, wyposażenie drogi (znaki pionowe i poziome) i wiele innych.

Jak już stwierdzono administrowane przez Wydział Dróg Powiatowych drogi, mosty i przepusty w zdecydowanej większości są w złym stanie technicznym i nie odpowiadają obowiązującym standardom wynikającym z przepisów. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 roku, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 z dnia 14 maja 1999r.) określa podstawowe parametry techniczne jakim powinny odpowiadać drogi powiatowe np.: szerokość nawierzchni 5,50 – 6,0 m, nośność nawierzchni 100 KN/oś lub 80 KN/oś przy przebudowie, lub remoncie drogi, a także równość nawierzchni, parametry łuków poziomych i pionowych, odwodnienie, wyposażenie drogi (znaki pionowe i poziome) i wiele innych.

Poprawa tego stanu wymaga zintensyfikowania działań inwestycyjnych w obszarach najbardziej zagrożonych. Z danych Wydziału Dróg Powiatowych wynika, że pilnej interwencji wymagają obszary zaprezentowane w tabeli nr 18.

Tabela nr 15. Obszary wymagające pilnej interwencji

Rodzaj interwencji	Wielkość	Jednostka
Wykonanie nawierzchni tłuczniowej zamkniętej kilkukrotnym powierzchniowym utwaleniem	5,1	km
Wymiana nawierzchni	126,7	km
Profilowanie dróg	100,7	km
Przebudowa mostów	7	szt.
Przebudowa przepustów	44	szt.
Wykonanie kanalizacji deszczowej i chodników	2	km
Poszerzenie drogi	3,5	km

Źródło: Dane z Wydziału Dróg Powiatowych.

W ramach ww. liczb zdaniem Wydziału Dróg Powiatowych do najpilniejszych należałoby zaliczyć następujące zadania:

Tabela nr 16. Najpilniejsze zadania w zakresie infrastruktury drogowej w Powiecie Goleniowskim.

L.p	Gmina Goleniów	Gmina Stepnica	Gmina Przybiernów	Gmina Nowogard	Gmina Osina	Gmina Maszewo
1.	Droga 4103Z Goleniów - Warcisławie ul. Przestrzenna (stary nr 0701Z) - Profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 3km od DK nr 3 do ronda przy ul. Wojska Polskiego w Goleniowie;	Droga 1010Z Jarszewko – Stepnica (stary nr 0010Z) - Przebudowa 2 mostów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 14,0km	Droga 1039Z Golczewo-Włodzisław-Przybiernów (stary nr 0039Z) - Przebudowa 1 mostu, 11 przepustów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 11 km.	Droga 3118Z Truskolas-Nowogard odcinek Miętno-Skrzyżowanie na Grabin - Poszerzenie drogi oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 3,5 km.	Droga 4156Z Glewice-Węgorza odc. od drogi krajowej nr 6 do mostu w m.Bodzęcin - Przebudowa mostu oraz wymiana nawierzchni na odc. ok. 1,2 km.	Droga 4147Z Godowo-Nastazin - Wymiana nawierzchni na odc. ok. 7,3 km.
2.	Droga Krępsko – Miękowo 4121Z -Dokończenie drogi w m. Łaniewo poprzez wykonanie nawierzchni tłuczniowej zamkniętej kilkukrotnym powierzchniowym utwaleniem	Droga w m. Budzień -Wykonanie nawierzchni tłuczniowej zamkniętej kilkukrotnym powierzchniowym utwaleniem na odcinku ok. 0,4 km.	Droga 4269Z Jarszewko - Przybiernów (stary nr 0039Z) - Przebudowa 9 przepustów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 10	Droga 4176Z Wojcieszyn – Radosław - Profilowanie i wykonanie nawierzchni bitumicznej na odcinku ok. 1,5 km.	Droga 4159Z Czermnica-Kikorze odc. od m. Węgorza do drogi krajowej nr 6 - Wymiana nawierzchni na odc. ok.	Droga 4151Z Stodólska-Sokolniki - Wymiana nawierzchni na odc. ok. 3,5 km.

	na odcinku ok. 0,7 km.		km.		3,2km.	
3.	Przebudowa ulic Piastowskiej i Szczecińskiej w Kliniskach - Budowa kanalizacji deszczowej, chodników, profilowanie i nowa nawierzchnia na odcinku ok. 2 km.	Droga 4128Z Śmieć-Czarnocin-Stepnica (stary nr 0721Z) - Przebudowa 1 mostu, 7 przepustów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 11 km.	Droga nr 4136Z Włodzisław - Czarnogłowy - Świętoszewko (stary nr 0726Z) - Przebudowa 7 przepustów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 3 km.	Droga 4164Z Strzelewo – Węgorza - Profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 2 km.	Droga 4163Z Węgorza-Kościuszki - Profilowanie i wymiana nawierzchni na odc. ok. 2,3 km.	Droga 4150Z Dębice-Nastazin - Wymiana nawierzchni na odc. ok. 1,0 km.
4.	Droga 04100Z Szczecin-Rzęśnica - Profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 5km.	Droga 4123Z Zielonczyn-Miękowo (stary nr 0716Z) - Przebudowa 1 mostu, 5 przepustów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 13 km.	Droga 4134Z Moracz-Czarnogłowy (stary nr 0725Z) - Przebudowa 1 przepustu oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 2 km.	Droga 4138Z Czermnica – Olszyca - Profilowanie nawierzchni na odcinku ok. 1,2 km.	Droga 4157Z Glewice-Osina - Wymiana nawierzchni na odc. ok. 2,3 km.	Droga 4162Z Nowogard-Maszewo - Wymiana nawierzchni na odc. ok. 6,0 km.
5.	Droga Lubczyzna Czarna Łąka - Przebudowa 2 przepustów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 2 km.	Droga 4125Z Brzozowo – Stepnica (stary nr 0718Z) tzw. „13” - Przebudowa 1 mostu, 2 przepustów oraz profilowanie i wymiana nawierzchni na odcinku ok. 10 km.	Droga 4130Z Przybiernów – Budzieszewice droga na Sosnowice - Wykonanie nawierzchni tłuczniowej zamkniętej kilkukrotnym utrwaleniem na odcinku ok. 4 km.		Droga 4158Z Osina-Mosty - Wymiana nawierzchni na odc. ok. 2,7 km.	

Źródło: Dane z Wydziału Dróg Powiatowych.

Łączny koszt zaprezentowanych powyżej przedsięwzięć wg szacunków Wydziału Dróg Powiatowych sięga 55.100.000 zł, przy czym na drogi zlokalizowane na terenie gminy:

Goleniów	7.250.000 zł
Stepnica	16.150.000 zł
Przybiernów	11.500.000 zł
Nowogard	9.900.000 zł
Osina	4.500.000 zł
Maszewo	5.800.000 zł

Zaoszczędzenie tak dużych środków w budżecie Powiatu Goleniowskiego jest niemożliwe w krótkim okresie. Dlatego też konieczne jest rozłożenie planowanych działań na dłuższy

okres np. ośmiu lat. Przyjęcie takich ram programu poprawy jakości dróg powiatowych pozwoli zmniejszyć zapotrzebowanie na środki inwestycyjne do poziomu ok. 7.000.000 zł rocznie.

Biorąc pod uwagę obecne możliwości Powiatu oraz istniejące uregulowania dotyczące dochodów jednostek samorządu terytorialnego i finansów publicznych wygenerowanie tak dużych środków samodzielnie jest niemożliwe. Do realizacji powyższych zadań niezbędne jest pozyskanie środków zewnętrznych oraz wygenerowanie z dochodów Powiatu Goleniowskiego takich środków, które nie zakłócą normalnego funkcjonowania jednostek powiatowych.

Uwolnienie środków z dochodów Powiatu Goleniowskiego jest możliwe poprzez tzw. zrolowanie dotychczas zaciągniętych zobowiązań (kredytowych i z tytułu emisji obligacji). Emisja obligacji 15 letnich z 5 letnią karencją w spłacie pozwoli obniżyć roczne rozchody z tytułu spłaty kredytów o około 3.000.000 zł rocznie.³⁵

³⁵ *Program Przebudowy i Modernizacji Dróg w Powiecie Goleniowskim na lata 2013-2020.*

5.4.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę w Gminie Goleniów pochodzi w 100% z 13 ujęć podziemnych (wydajność jednego ujęcia to 605 m³/h). Na przeważającym obszarze występują łatwo dostępne wody podziemne stanowiące jeden, ciągły w pojęciu hydraulicznym zbiornik, zasilany głównie przez infiltrację wód opadowych i powierzchniowych z niewielkim dopływem podziemnych. Teren Aglomeracji Goleniów (obsługujący 12 miejscowości i zamieszkały przez ponad 25.000 mieszkańców) jest uzbrojony w sieć wodociągową w ponad 91,7 %, zaś teren Aglomeracji Komarowo (obsługujący 10 miejscowości i zamieszkały przez ponad 4.400 mieszkańców) - prawie w 100%. Aktualnie brak jest zasilania w wodę wodociągową w miejscowościach Żdzary i Niewiadowo, zamieszkałych przez ponad 230 osób. Główne odcinki sieci wodociągowej w Gminie Goleniów eksploatowane są w ramach aglomeracji: Goleniów i Komarowo. W marcu 2012r. ilość przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu GWiK sp. z o.o. Goleniów wynosiła 3 800 o długości 99 km. Łączna długość istniejącej sieci wodociągowej na terenie gminy Goleniów należącej do GWiK sp. z o.o. Goleniów wynosi 220km.

W związku z intensywnym rozwojem gospodarczym Gminy Goleniów, planuje się przeprowadzenie do 2015

roku szeregu inwestycji związanych z wymianą starej i budową nowej sieci wodociągowej. Szacuje się, iż w tym okresie w celu zapewnienia wody dla dodatkowych odbiorców oraz wymiany wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej koniecznym będzie wybudowanie ok.10 km sieci.

Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Goleniów odbywa się w oparciu o dwie aglomeracje: Goleniów i Komarowo oraz miejscowości pozostające poza aglomeracjami. Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o Goleniów jest odpowiedzialne w gminie Goleniów za gospodarkę ściekową – odprowadzenie ścieków bytowo - gospodarczych do urządzeń kanalizacyjnych, oczyszczanie ścieków, utrzymywanie i konserwacja urządzeń kanalizacyjnych. W marcu 2012 roku ilość przyłączy kanalizacyjnych wynosiła 2 777 o długości 51,8 km. Łączna długość istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Goleniów wynosi 142 km. Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy i Miasta Goleniów w ramach projektu pn. „Zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta gminy Goleniów” wykonano 28 km sieci kanalizacyjnej, zmodernizowano 2 km sieci kanalizacyjnej, wymieniono około 4,5 km sieci wodociągowej oraz przebudowano i zmodernizowano oczyszczalnię ścieków w Goleniowie. 67 % wszystkich inwestycji przeprowadzono w mieście Goleniów, pozostałe 33% dotyczyły obszarów wiejskich. Wybudowano kanalizację sanitarną oraz wymieniono sieci wodociągowe na: osiedle Helenów (ulice: Sikorskiego, Paderewskiego, Leśna, Wytwórcza, Stargardzka), osiedle Mikołajczyka, Grenadierów, syfon pod rzeką Iną. Wybudowano sieć sanitarną w osiedlu Rybacka, przebudowa oraz renowacja kanalizacji ulice sportowa, Orzeszkowej, Akacyjowa, Wojska Polskiego, Pułaskiego oraz sieć kanalizacyjną wraz z wymianą sieci wodociągowej Kliniska – Pucice – Czarna Łąka.

Oczyszczalnia ścieków w Goleniowie

28 maja 2012r. odbyło się spotkanie zorganizowane przez spółkę Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja, poświęcone zakończeniu części inwestycyjnej projektu pn. „Zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta gminy Goleniów” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Funduszu Spójności”. Oficjalnie oddano do użytku zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków i sieć kanalizacyjną na terenie gminy. Celem projektu było przede wszystkim zmniejszenie uciążliwości oczyszczalni ścieków w Goleniowie - stara, sprzed dwudziestu lat została całkowicie zmodernizowana - była przestarzałą technologicznie i miała zbyt małą wydajność jak na potrzeby gminy i Goleniowskiego Parku Przemysłowego.

Znacznie zwiększyły się też możliwości przerobowe oczyszczalni, która może teraz przerobić 8 tys. m. sześć. ścieków (przerabia maksymalnie 5 tys.). Oczyszczalnia ścieków w Komarowie Obiekt w 2007 roku został gruntownie przebudowany i zmodernizowany. Przepustowość oczyszczalni wynosi 900 m³/d, szacowana ilość ścieków w roku 2015 wyniesie około 450m³/d, oczyszczalnia posiada więc znaczną rezerwę wydajności pozwalającą na przyłączenie około 3000 mieszkańców. Istnieje techniczna możliwość podłączenia do tej oczyszczalni części mieszkańców, których liczba wynosi 1900 osób.³⁶

5.4.6 Gospodarka odpadami

Usługi w zakresie zbierania i transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych na terenie Gminy Goleniów świadczy Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Goleniowie. Odbiór odpadów następuje na podstawie umów zawieranych z osobami prywatnymi, instytucjami i podmiotami gospodarczymi. Odpady odbierane są z typowych pojemników, które firma zakupuje i przekazuje odpłatnie użytkownikom. Na terenie Goleniowa oraz na obszarach wiejskich, prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych przeznaczonych do gospodarczego wykorzystania, w tym opakowań po napojach (butelki PET). Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy i Miasta Goleniów. Zbiór posegregowanych surowców odbywa się 1 raz w miesiącu w okresie zimowym, 2 razy w miesiącu w okresie letnim lub z pominięciem harmonogramu, na zgłoszenie w przypadku wcześniejszego zapełnienia. Od mieszkańców 6 sołectw wystawiane worki z surowcami odbierane są w ustalonym terminie 1 raz w miesiącu. Zużyte opakowania plastikowe, po przebraniu i oddzieleniu zanieczyszczeń przewożone są do przystosowanego do tego celu obiektu celem przygotowania ich do sprzedaży poprzez zgniatanie w prasie mechanicznej. P.G.K. sp. z o.o. w Goleniowie odbiera również odpady wielkogabarytowe od mieszkańców w specjalnie oznakowanych i wystawionych na terenie Goleniowa pojemnikach oraz w ramach dowozu indywidualnym środkiem transportu do siedziby spółki lub bezpośrednio na składowisko gminne w Podańsku. Zgodnie z decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego

³⁶ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy i Miasta Goleniów. Kraków, grudzień 2012.

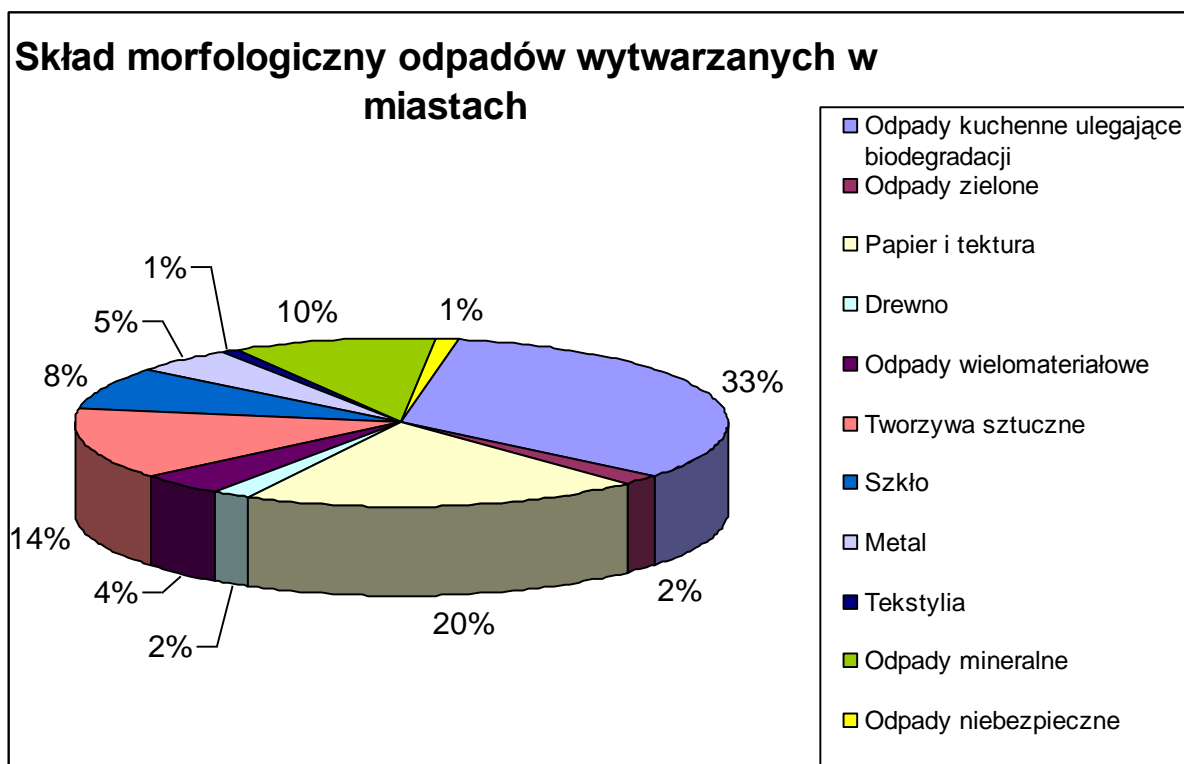
z dnia 02.01.2003 roku, odbierane na podstawie umów odpady komunalne transportowane są na gminne składowisko w Podańsku celem ich unieszkodliwienia. Składowisko oddano do eksploatacji 18.01.1994 roku. Powierzchnia I kwatery wynosi 2,30 ha, pojemność 129.000 m³ odpadów po zagęszczeniu. Wysypisko objęte jest stałą kontrolą wpływu na środowisko poprzez prowadzenie monitoringu wód, gleby i atmosfery. Przeszkolona, doświadczona obsługa zobowiązana jest do kontroli składu odbieranych odpadów. Nie odbiera się odpadów niebezpiecznych, łatwopalnych, radioaktywnych, wybuchowych, zakaźnych z zakładów medycznych i weterynaryjnych.³⁷

Zgodnie z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010 wyodrębniono następujące grupy odpadów i ich źródła wytwarzania :

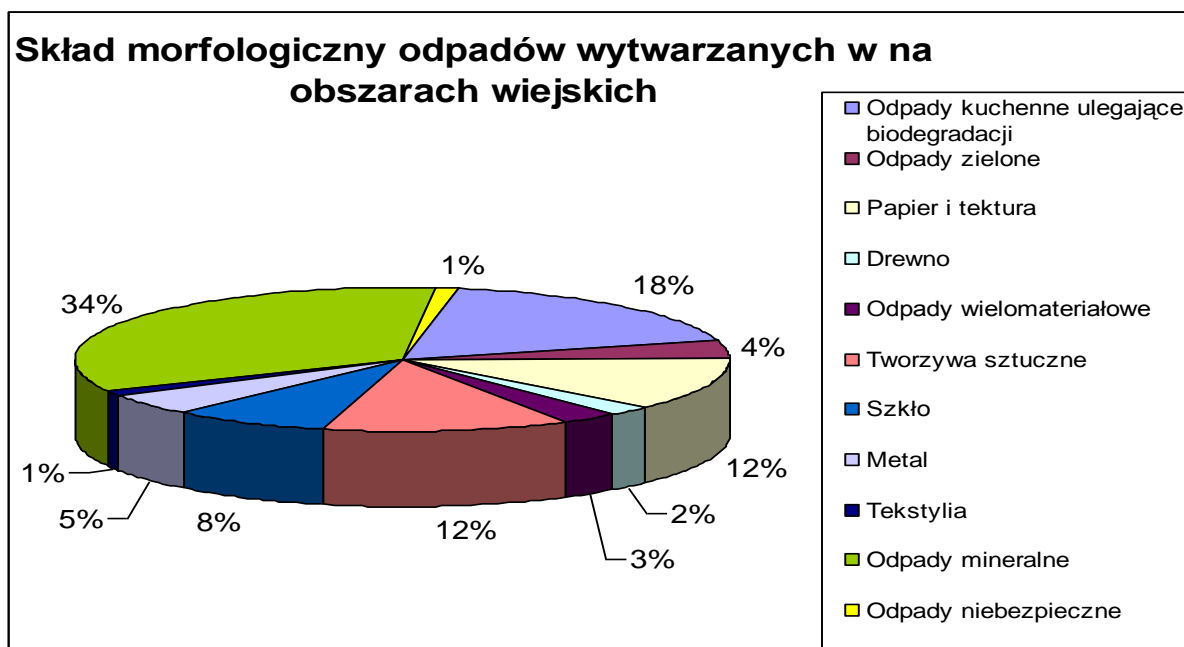
- odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie;
- odpady zielone z ogrodów i parków;
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym:
- odpady kuchenne ulegające biodegradacji (domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego i pochodzenia zwierzęcego ulegające biodegradacji),
- odpady zielone,
- papier i tektura (opakowania z papieru i tektury, papier i tektura - nieopakowaniowe),
- odpady wielomateriałowe,
- tworzywa sztuczne (opakowania z tworzyw sztucznych, tworzywa sztuczne - nieopakowaniowe),
- szkło (opakowania ze szkła, szkło - nieopakowaniowe),
- metale (opakowania z blachy stalowej, opakowania z aluminium, pozostałe odpady metalowe),
- odzież, tekstylia,
- drewno,
- odpady niebezpieczne,
- odpady mineralne – ziemia, kamienie oraz drobna frakcja popiołowa czyli odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych (głównie węgla), z uwagi na udział w składzie odpadów komunalnych popiołu wyodrębniono tę frakcję jako nieprzydatną do odzysku i unieszkodliwiania innymi metodami poza składowaniem;
- odpady z targowisk;
- odpady wielkogabarytowe;
- odpady z czyszczenia ulic i placów - gleba, ziemia i kamienie.

³⁷ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy i Miasta Goleniów. Kraków, grudzień 2012.

Wykres nr. 7. Rodzaj i skład niesegregowanych odpadów komunalnych wytworzonych na terenach miejskich według KPGO 2010.

Wykres nr. 8. Rodzaj i skład niesegregowanych odpadów komunalnych wytworzonych na terenach wiejskich według KPGO 2010.

Różnica w średnim procentowym składzie odpadów komunalnych wytwarzanych przez gospodarstwa domowe na terenach miejskich i wiejskich wynika z różnicy w poziomie życia oraz sposobu zagospodarowywania przez mieszkańców wsi odpadów we własnym zakresie m.in. spalania ich w piecach domowych. Ilości odpadów opakowaniowych wytwarzanych przez obiekty infrastruktury (szkło, metale, tworzywa sztuczne, papier i tektura, opakowania wielomateriałowe) wynikają z charakteru prowadzonej działalności usługowej.³⁸

5.4.7 Potrzeby energetyczne

Na terenie Miasta Goleniów dominuje scentralizowany system ogrzewania zasilany z ciepłowni zlokalizowanej przy ul. Maszewskiej. Część miasta posiada własne źródła ciepła, są to zarówno producenci przemysłowi, komunalni i prywatni. System scentralizowanego ogrzewania występuje tylko na obszarze miasta Goleniów. Jest on zasilany z ciepłowni rejonowej zlokalizowanej przy ul. Maszewskiej 18, o mocy zainstalowanej 29,26 MW, należącej do Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Goleniowie. Przeprowadzone prace modernizacyjne w ciepłowni umożliwiają prowadzenie procesu współspalania w trzech kotłach węgla i biomasy. Ciepłownia dysponuje trzema kotłami, co w pełni zaspokaja potrzeby odbiorców. Jeden z kotłów WR-10 został wcześniej wyrejestrowany z ewidencji UDT. Obecny system ciepłowniczy PEC zasila sieć ciepłą dostarczającą energię do miasta. Obejmuje on 18 km kanałów cieplnych, z czego ok. 5,6 km to sieci preizolowane. Sieci są w dobrym stanie technicznym 0,2km sieci prowadzona jest napowietrznie a pozostałe 17,8 km prowadzone jest podziemnymi kanałami. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Goleniowie jest producentem energii ciepłej przeznaczonej dla szerokiego kręgu odbiorców. Wytwarzane przez PEC ciepło wykorzystywane jest zarówno w budownictwie mieszkaniowym jak i w przemyśle.

Sieć ciepłownicza PEC obsługuje poszczególne grupy odbiorców procentowo:

- Spółdzielnie: 43,4%
- Gospodarka komunalna: 20%
- Obiekty budżetowe: 19%
- Pozostali: 11%
- Przemysł: 3,6 %
- Wspólnoty mieszkaniowe: 3%

Z ciepłowni rejonowej zlokalizowanej przy ul. Maszewskiej 18 woda grzewcza o parametrach 135/70oC wyprowadzona jest do sieci rozdzielczych poprzez magistralę ciepłowniczą 2xDN 400, która w komorze A16 rozdziela się na 2xDN 250 (kierunek północno zachodni) i 2xDN 300 (kierunek południowo zachodni).Przepływ w sieci 303/Th. Zabezpiecza ciągłość dostawy ciepła przez cały rok poprzez produkcję energii ciepłej przeznaczonej na cele centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej.³⁹

³⁸ Plan gospodarki odpada dla Powiatu Goleniowskiego na lata 2009-2016.

³⁹ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy i Miasta Goleniów. Kraków , grudzień 2012.

6 Podsumowanie

Opracowanie diagnozy sytuacji, w której znajduje się powiat goleniowski, jest pierwszym etapem prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Goleniowskiego. Chęć stworzenia dokumentu, który będzie podstawą realizacji najważniejszych z punktu widzenia mieszkańców zadań, wymagała zaangażowania w jego powstanie nie tylko pracowników samorządowych ale także mieszkańców powiatu a także ekspertów z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Pozwoli to na stworzenie strategicznego programu rozwoju powiatu uwzględniającego najważniejsze potrzeby zgłaszane przez mieszkańców oraz realia finansowe i prawne samorządu powiatowego. W tym celu niezbędne stało się dokonanie przeglądu dotychczasowych działań samorządu i ich efektów a także poznanie opinii mieszkańców dotyczących obecnej sytuacji w kluczowych obszarach.

W celu opracowania rzetelnego dokumentu diagnozy zebrano szczegółowe materiały na każdy obszar. Głównym źródłem danych były Wydziały Starostwa Powiatowego w Goleniowie oraz Jednostki Organizacyjne Powiatu. Posługiwano się również danymi pochodzącymi z Gmin wchodzących w obszar Powiatu Goleniowskiego oraz z wszelkiego rodzaju baz danych, opracowań, sprawozdań i materiałów ze stron internetowych. Zebrane dane pozwoliły opisać każdy obszar zgodnie ze stanem obecnym. Twórcy diagnozy założyli iż niezwykle istotnym efektem prowadzonych badań będzie także zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w rozwiązywanie najbardziej kluczowych problemów. Dlatego też obszarem któremu poświęcono najwięcej miejsca jest obszar społeczny. Zagadnienia społeczne stanowią większość zadań publicznych nałożonych na powiat ustawą o samorządzie powiatowym. Szeroko zdiagnozowano stan bezpieczeństwa w Powiecie poprzez opisanie działań Komendy Powiatowej Policji oraz Komendy Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Goleniowie. Zebrane informacje dowodzą, że rośnie poziom poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców Powiatu. Dostrzegane są zarówno działania prewencyjne jak i również szybkie reakcje w sytuacjach wypadków/awarii, pożarów. Statystyki pokazują, że rośnie wykrywalność przestępców i spada liczba wypadków w Powiecie Goleniowskim.

Bardzo dużo uwagi poświęcono zagadnieniu pomocy społecznej, która funkcjonuje w oparciu o gminne ośrodki pomocy społeczne oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Charakterystyczne jest to że nadal instytucje te mają dużą liczbę podopiecznych, a w ostatnich latach zauważalna jest tendencja rosnąca w liczbie osób korzystających z różnych form pomocy społecznej. Świadczy to o potrzebie zintensyfikowania działań przeciwdziałających ubożeniu mieszkańców powiatu w tym także rozwijaniu postaw przedsiębiorczych wśród tych osób. Problemy z zakresu pomocy socjalnej wymagają uwzględnienia ich w zapisach tworzonej strategii rozwoju powiatu. Sporo miejsca poświęcono także diagnozie obszaru ochrony zdrowia. Wyniki prowadzonych badań wskazują na to, że w Powiecie Goleniowskim mimo pewnych niedoskonałości, system opieki zdrowotnej oceniany jest bardzo dobrze. Wydaje się że prowadzona dotychczas przez powiat polityka w tym zakresie przynosi spodziewane efekty. Odnosząc się do sfery społecznej nie sposób było pominąć zagadnień związanych ze sportem i kulturą, mimo że główny ciężar działań w tym zakresie ponoszą samorządy gminne. Przyjmując że jest to kluczowy dla harmonijnego

rozwoju powiatu obszar należy także wskazać na rolę samorządu powiatowego we wspieraniu przedsięwzięć o charakterze kulturalnym i sportowym. Wszelkie działania samorządu powiatowego służyć będą przyszłym pokoleniom dlatego też w diagnozie poświęcono sporo uwagi wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi. Demografia pozostaje w ścisłej korelacji z rynkiem pracy i funkcjonowaniem placówek oświatowo-wychowawczych mieszczących się na terenie powiatu. Są to strefy powiązane z sobą, gdyż to od wykształcenia uzyskanego w Placówkach Powiatowych zależy możliwość uzyskania zatrudnienia. Dokonano analizy zdawalności matur, bezrobocia z podziałem na gminy oraz zebrano dane na temat ludności zamieszkujących Powiat Goleniowski.

Przyszłość powiatu goleniowskiego uzależniona będzie w znacznym stopniu od poziomu jego rozwoju gospodarczego. Dlatego przystępując do prac nad strategią celowym było dokonanie diagnozy sfery gospodarczej. Obejmowała ona strukturę przedsiębiorstw działających na obszarze powiatu określono głównych pracodawców oraz możliwości inwestycyjne na terenie Powiatu. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono że najlepiej rozwiniętym gospodarczo obszarem jest gmina Goleniów, zaś najbardziej turystycznie rozwinięta jest Gmina Stepnica. Ta mała gmina położona nad Zalewem Szczecińskim bardzo dobrze wykorzystuje w swoje walory turystyczne i staje się jedną z najatrakcyjniejszych turystycznie gmin w regionie zachodniopomorskim.

Wnioski z analizy obszaru w zakresie transportu oraz komunikacji pokazują, że Powiat Goleniowski powinien zintensyfikować swój rozwój gospodarczy wykorzystując infrastrukturę komunikacyjną na jego terenie.. Obecność międzynarodowego lotniska, bliskość granicy z Republiką Federalną Niemiec oraz możliwość transportu przez Morze Bałtyckie z pobliskiego Świnoujścia są dodatkowymi atutami świadczącymi o doskonałym położeniu powiatu.

Z punktu widzenia przyszłej strategii istotne było dokonanie zanalizy przestrzennego zróżnicowania obszaru powiatu. Znalazły się w tym obszarze badań analizy odnoszące się do stanu środowiska naturalnego, ładu przestrzennego czy też infrastruktury technicznej. Otoczenie, natura oraz warunki geograficzne mają duży wpływ na rozwój poszczególnych dziedzin gospodarki oraz wpływają na tworzenie miejsc pracy w dsanych dziedzinach. Występujące na terenie Powiatu zasoby naturalne oraz przyrodnicze mają ogromny wpływ na rozwój oraz otoczenie. W tej części opracowania przedstawiono również infrastrukturę drogową na, rozwój której duży nacisk kładzie m.in. Ministerstwo Transportu jak i, Budownictwa i Gospodarki Wodnej. W ramach działań na rzecz poprawy i unowocześnienia połączeń komunikacyjnych w naszym regionie przygotowano specjalny Program Modernizacji Dróg Lokalnych przyjętych w Ramach Wieloletnich Programów inwestycyjnych do roku 2020.

Przedstawiona diagnoza jest wstępem do prac nad stworzeniem Strategii Rozwoju Powiatu Goleniowskiego. Jej celem jest nie tylko zdiagnozowanie sytuacji w wybranych, kluczowych dla rozwoju powiatu obszarach. Ale także stworzenie platformy wymiany poglądów na temat przyszłych działań samorządu powiatowego zmierzających do intensyfikacji rozwoju społeczno-gospodarczego całego obszaru powiatu goleniowskiego.

1)

2)

7 Spis tabel

Tabela nr 1. Obszary diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Powiatu Goleniowskiego.....	6
Tabela nr 2. Ilość wszczętych postępowań przez Komendę Powiatową Policji w Goleniowie.	8
Tabela nr 3. Statystyki wypadków z 2010, 2011, 2012.....	9
Tabela nr. 4. Wyjazdy zespołów ratownictwa medycznego w powiecie goleniowskim w 2011r.....	12
Tabela nr. 5 Dane o korzystających z pomocy społecznej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie. ..	16
Tabela nr 6. Instytucje pomocy społecznej w Powiecie Goleniowskim.	22
Tabela nr 7. Środki finansowe powiatu na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej.	23
Tabela nr 8. Ludność Powiatu Goleniowskiego według płci i wieku w 2011 r.....	28
Tabela nr 9. Ludność Powiatu Goleniowskiego według płci i wieku w 2011 r. z podziałem na gminy.	29
Tabela nr 10. Liczba przyjęć pacjentów w izbie przyjęć w roku 2011.....	31
Tabela nr 11 Bezrobocie w gminach Powiatu Goleniowskiego.....	37
Tabela nr 12. Liczba pracowników przedsiębiorstwa.	43
Tabela nr 13. Porównanie zdawalności (%) egzaminu maturalnego w 2013 r. z latami ubiegłymi.	56
Tabela nr. 14. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys ludności w 2011 roku.....	58
Tabela nr 15. Obszary wymagające pilnej interwencji.....	91
Tabela nr 16. Najpilniejsze zadania w zakresie infrastruktury drogowej w Powiecie Goleniowskim.	91

8 Spis wykresów

Wykres nr 1. Dominujące formy zatrudnienia pracowników.....	44
Wykres nr 2. Wysoko wykwalifikowana kadra nauczycieli Placówek Powiatu Goleniowskiego.....	57
Wykres nr. 3. Struktura gospodarki w Powiecie Goleniowskim w 2011 roku.	57
Wykres nr. 4. Struktura użytkowania gruntów w powiatu.....	85
Wykres nr. 6. Rodzaj i skład niesegregowanych odpadów komunalnych wytworzonych na terenach miejskich według KPGO 2010.	97
Wykres nr. 7. Rodzaj i skład niesegregowanych odpadów komunalnych wytworzonych na terenach wiejskich według KPGO 2010.	97

9 Spis rysunków

Rys. nr 1. Mapa dróg powiatowych.....	88
---------------------------------------	----

W załączeniu:

- 3) Ankieta
- 4) Wyniki Ankiety przeprowadzonej w dniach 14.07.2013 r – 08.07.2013 r.